

Handelingen van de raad der gemeente Emmen

<u>jaar</u>	<u>bijlagenr.</u>	<u>categorie/agendanr.</u>
2013	RA13.0076	A 3a

Onderwerp

Openbare vergadering van de raad der gemeente Emmen, gehouden op donderdag 27 juni 2013 te 09.30 uur in de raadzaal

Voorzitter: de heer C. Bijl
Waarnemend voorzitter: de heer G.J. Horstman
Griffier: de heer H.D. Werkman

Aanwezig bij de aanvang 35 leden, te weten mevrouw F.A. Aldershof, de heren H. Boers, D.R.S. Denkers, D.H. van Dijken, K.P. Eggen, T.H. Gerth, A.J. Goudriaan en W.W.W. Halm, mevrouw T.C. Hoogeveen, de heren G.J. Horstman, H.J. Hulsegge, H. Huttinga, R.J.N.A. Kochheim, H. Leutscher en G.H.H. Linnemann, mevrouw A.G. Louwes-Linnemann, de heren W.O. Meijer en W.L.H. Moinat, mevrouw A.C.M. Nijhof-Huizinga, de heren A.H. Oldenbeuving en S. Özkan, mevrouw H.H. Plas-Kerperin, de heer L.T. Pekelsma, mevrouw S. Rougoor-Mahalbasic, de heren C.J.M. Ruhé, J.C. Scheltens, A.W.J. Schoo, H. Smit, G.T. Sulmann, H. Thole, H. Velzing, R. Wanders en R. van der Weide, mevrouw F.I. van Wieren-Bolt en J.H. Wittendorp.

Afwezig 1 lid, te weten de heer B.J. Greevink.

Later ter vergadering 3 leden, te weten de heer G.J. Bijlsma en de dames M.J. Meulenbelt-Schepers en M.W.M. Vrolijk-Lenting.

Aanwezig zijn de wethouders: de heer B.R. Arends, mevrouw T. Houwing-Haisma, de heren H.G. Jumelet en A.J. Sleeking, mevrouw M.H. Thalens-Kolker en de heer B.D. Wilms.

Voorts aanwezig is de heer A.J. Mewe, gemeentesecretaris/na de lunchpauze vervangen door de heer A.A.W.M. Disch

A1. Opening en vaststelling agenda

De voorzitter opent de vergadering en heet de raads- en collegeleden, de aanwezigen op de publieke tribune, de luisteraars naar RTV Emmen en degenen die de vergadering volgen op internet van harte welkom.

Er is bericht van verhindering binnengekomen van de heer Greevink. Later ter vergadering komen de heer Bijlsma en de dames Meulenbelt en Vrolijk. Verder zal de heer Denkers de vergadering voortijdig moeten verlaten.

De mededeling in de vorige vergadering dat mevrouw Vrolijk als zelfstandige fractie verder gaat onder de naam Vrolijk Emmen, betekent de 12e fractie in de raad. Spreker zal nu maar niet ingaan op de speculatie dat Wakker Emmen en DOP niet één fractie gaan vormen, dus hij gaat voornamelijk uit van twee aparte fracties.

Ten slotte stelt hij vast dat mevrouw Smiet weer terug is. Fijn!

Vaststelling agenda

De voorzitter merkt op dat de heer Thole er mee heeft ingestemd dat diens vraag voor het vragenhalfuur de volgende week aan de orde komt, zodat vandaag alle aandacht kan worden gericht op de Kadernota en alles wat daarmee annex is.

De heer Leutscher zegt dat een week of drie geleden in Emmen.nu een aardig artikel stond over Einstein, waarin werd gememoreerd dat deze aangaf dat je terug kunt gaan in de tijd. Kijkend naar de aan LEF! toegekende spreektijd, wordt haast het onmogelijke gevraagd. Spreker stelt dan ook voor óf een kwartier naar de toekomst te verschuiven óf zijn beurt te geven aan de heer Halm die het snelst spreekt in de raad!

De voorzitter vraagt of de heer Leutscher zelf een voorkeur heeft.

De heer Leutscher wil zich eens van zijn goede kant laten zien en stelt voor de heer Halm eerst aan het woord te laten en daarna de LEF!-fractie.

De heer Halm vraagt zich af of dit voorstel wordt gedaan omdat de inbreng van LEF! beperkt is.

De voorzitter begrijpt dat de vriendelijkheden al worden uitgewisseld!

De heer Huttinga zegt dat de heer Leutscher scherp naar de tijden heeft gekeken en heeft gezien dat deze ongeveer een half uur achteruit moet spreken!

De voorzitter stelt voor 12.35 uur te veranderen in 11.35 uur. Dan is het tijdschema weer zoals het is bedoeld.

De opgestelde agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

A2. Vragenhalfuur

Het vragenhalfuur wordt uitgesteld tot de vergadering op 4 juni aanstaande.

B1. Kadernota 2013 inclusief 1^e bestuursrapportage 2013 en meerjarenperspectief grondexploitaties + bijlage RIS.6138 [Stuknr. 2013-0057]

ALGEMENE BESCHOUWINGEN

NB: voor de overzichtelijkheid worden de tijdens de behandeling ingediende amendementen en moties opgenomen op het moment waarop de besluitvorming aan de orde is (zie de pagina's 73 t/m 80 van het verslag van deze vergadering).

De heer Wanders spreekt namens de PvdA-fractie als volgt.

“Voorzitter. Een Chinese wijsheid zegt ‘Het is de tegenwind die de vlieger doet stijgen’. We kunnen met ons allen constateren dat we over tegenwind niet te klagen hebben. Het blijven stijgen is echter alleen te realiseren door middel van een grote gezamenlijke inspanning. We zoeken met elkaar naar een nieuwe balans tussen inkomsten en uitgaven, iedereen op zijn of haar niveau als individu, als rijksoverheid en als gemeente.

Tijdens deze zoektocht zien we om ons heen ontwikkelingen die vragen om herbezinning. Waar liggen je prioriteiten? Namens de Partij van de Arbeid wil ik daarvoor een aantal belangrijke aandachtspunten naar voren te brengen: solidariteit, werkgelegenheid, de wijzigingen in het sociale domein, jeugd en ten slotte de heroriëntatie.

Het aantal werkzoekenden en het beroep op de bijstand nemen toe en een op de negen kinderen

groeit op in armoede. We kennen niet de exacte cijfers voor onze eigen gemeente, maar meestal

zitten we door onze sociaaldemografische opbouw niet aan de goede kant van het midden. Dit is de realiteit van nu, een realiteit die de PvdA niet zonder slag of stoot kan en wil accepteren. In deze tijden is het nodig te beschermen wat kwetsbaar is. Dat vraagt solidariteit, in diverse vormen. We prijzen ons gelukkig met een goed minimabeleid en dat willen we zo houden. Emmen is en blijft een sociale gemeente. Het rijk stelt extra middelen beschikbaar voor intensivering van armoedebeleid. Gelet op de zorgwekkende stijging van het aantal bijstandsgerechtigden, is deze intensivering voor een deel een autonome ontwikkeling. Het beroep op het minimabeleid zal toenemen.

Ik wil namens de PvdA een nieuwe zorg delen met het college en wel de volgende. In 2015 worden ouders naar verwachting zelf weer verantwoordelijk voor het aanschaffen van schoolboeken en andere leermiddelen voor hun kinderen die het voortgezet onderwijs bezoeken. Dit is voor scholen een zorg in verband met een toenemend debiteurenrisico, maar veel groter is de zorg voor ouders en hun kinderen. Zijn straks de financiële mogelijkheden thuis bepalend voor het kunnen grijpen van de kansen die je als kind hebt? Vanuit de gedachte van gelijke kansen en beschermen wat kwetsbaar is, is dit voor ons een ondenkbare weg. We vragen het college dan ook in overleg te gaan met de VO-scholen om te zien wat nodig is om dergelijke ontwikkelingen te voorkomen.

De veranderingen in het sociale domein, de decentralisaties, klinken vaak als een bedreiging wanneer we het erover hebben met elkaar. De PvdA ziet echter voldoende kansen voor ons op lokaal niveau. Herhaaldelijk hebben gemeenten aangegeven dat ze het beter kunnen. Immers, de lokale overheid staat het dichtst bij de mensen en dus is dat ook de plek waarbij verankering in de samenleving begint. Toegegeven, we hebben niet aangedrongen op de budgetkorting en daarin zit natuurlijk ook de bedreiging, zeker als deze gepaard gaat met beknottende randvoorwaarden vanuit het Haagse. Maximale beleidsvrijheid is daarom noodzakelijk bij de voorbereiding op en de uitvoering van de decentralisaties.

Het gemeenschappelijk besef van noodzakelijke bezuinigingen is groot. Er is minder te verdelen en dat vraagt om herverdeling. Hoe we er in Emmen uiteindelijk uit zullen springen, is

afwachten, maar de PvdA zal zich hard maken voor een eerlijke en zorgvuldige herverdeling in onze gemeente. We willen kleinschalige initiatieven in dorp, wijk of buurt de kans bieden zich te ontwikkelen. Sterker nog: we doen een klemmend beroep op het college hier nu al werk van te maken. Maak gebruik van de voorbeelden die er zijn, start pilots! Het is goed indien we nu al met elkaar verkennen welke mogelijkheden en onmogelijkheden er zijn bij het vormgeven van bijvoorbeeld de begeleiding of dagbesteding van ouderen in wijken en dorpen. Hoe kunnen we daar als samenleving vorm aan geven? Er zijn al een aantal goede voorbeelden. Met die resultaten daarvan kunnen we als raad hier straks gefundeerde besluiten over nemen. Maar geef ook de raad het gevoel aan boord te zijn! Wij denken dat het samen beter kan.

In tijden dat er minder te verdelen is, is het belangrijk je idealen voor ogen te houden. Voor ons, de PvdA, is, zoals vaker hier is betoogd, een fatsoenlijke samenleving met gelijke kansen voor iedereen van grote waarde. In dat licht past ook de opvatting over een goed vangnet voor iedereen, een vangnet dat nodig is voor als het even tegen zit. Dat is onze verantwoordelijkheid. Maar we willen ook mensen de kans bieden zelf verantwoordelijkheid te nemen, bij het vinden van werk bijvoorbeeld. Werk is belangrijk voor je eigenwaarde en voor je participatiemogelijkheden. Zeker in deze tijden moet er wat ons betreft dus blijvend werk gemaakt worden van werk.

En wat ons opvalt in de oplossingsrichtingen is dat investeringen worden getemporiseerd. We kunnen ons dit voorstellen, maar wij willen daarbij wel een kader meegeven: eigen interne investeringen komen wat ons betreft als eerste in aanmerking voor uitstel. We hebben in deze raad gezamenlijk uitgesproken werkgelegenheid maximaal te willen stimuleren. Waartoe ook besloten is.

Eerder deze week was het goed te zien dat er hoopvolle mensen onderweg waren naar dit gemeentehuis. Ze namen deel aan de verloting van een aantal kavels. Naast het gegeven er minimaal 10 mensen direct een nieuw perspectief voor de toekomst kregen, betekent dit, naar wij hopen, ook een nieuwe stimulans voor de bouwsector in onze regio. Creativiteit kan dus lonend zijn. Laten we er een maximaal beroep op doen! Maar we moeten ook durven vasthouden aan ingeslagen wegen en besluitvaardig durven doorpakken.

Wij zien af en toe bewegingen die we niet in dat perspectief kunnen plaatsen. Neem bijvoorbeeld het TDC van de EMCO-groep, de laatste tijd onder een vergrootglas liggend. Als raad hebben we zeer kritische geluiden gehoord. Hiervoor is zeker oog en oor bij ons, maar ook bij het TDC. Zie bijvoorbeeld de aanpassingen die men in het traject wil doorvoeren door het in aparte onderdelen op te zetten. Tegelijkertijd hebben we als fractie zeker ook positieve geluiden gehoord tijdens een recent bezoek en kunnen we niet om een aantal goede resultaten heen.

Waar wij ons echter zorgen over maken is de terugtrekkende beweging van sociale zaken in het geheel. Waar is het beeld van verleden jaar, toen we juist tevreden waren over het feit dat trajectbegeleiders en klantmanagers zaken konden delen en dat de cliënt steeds vaker één aanspreekpunt had? Waar is de rol van de EMCO-groep als *preferred supplier*, of liever gezegd als samenwerkingspartner? Wat is de aanleiding voor de terugtrekkende beweging en welke effecten worden voorzien op in- en uitstroom in de bijstand? Graag een reactie van het college.

En we horen ook graag de visie op de werkgeversbenadering. Nu nog zitten de accountmanagers dicht bij de mensen die een vacature kunnen vervullen. Gaat dat ook veranderen?

Emmen is van oudsher een industriekern. En we zijn nog steeds goed in de maakindustrie. De tijd heeft echter niet stil gestaan. De blauwe overall heeft veelvuldig plaatsgemaakt voor de witte stofjas. En ondanks de werkloosheid is het moeilijk voor de industriële bedrijven goed geschoold technisch personeel te vinden. Dat is niet alleen in onze regio het geval, maar is een landelijk beeld. Laten we deze kans benutten en als gemeente, samen met de ondernemers en het onderwijs, komen tot een goede aansluiting van vraag en aanbod door mensen om te scholen. Het is niet de eerste keer dat wij, of anderen, dit op deze plek ter sprake brengen. Nu is er een landelijk techniekpact en kennen we de vraaggerichte opleiding *allround* operator technicus van het Drenthe College. We zullen deze oproep ondersteunen met een motie, mede ingediend door het CDA en de VVD. Wij geloven namelijk dat het veel kansen biedt, niet alleen aan jongeren, maar ook aan de werkzoekenden die moeilijk aan de slag komen.

Bij de werkgelegenheid hoort in dit geval ook de eigen organisatie. We bieden immers werk aan veel mensen. De PvdA heeft al vaker aangegeven

te geloven in de kwaliteiten van onze organisatie. We hebben wel twijfel over de ruimte die er is om deze kwaliteiten te benutten. We lezen dat we een flexibele organisatie willen en toch praten we op detailniveau over de inzet op afdelingen. Op dezelfde waarneming was onze oproep tot een kaderstellend personeelsbudget van verleden jaar gebaseerd. Toen antwoordde de betrokken wethouder nog dat hij daar wel voor voelde. Toch is het er nog niet van gekomen. Daarom nogmaals een oproep te komen tot een budget. Het geeft vrijheid aan de organisatie en bestuur zelf te kiezen hoe de mankracht het beste kan worden ingezet en welk functiegebouw daarbij hoort. Dat geeft wellicht de flexibiliteit die hoort bij de dynamische omgeving met telkens wisselende vraagstukken voor de lokale overheid. Iets verder van huis, maar zeker in onze invloedssfeer zien we AREA, de EMCO-groep en Buurtsupport. En we vragen het nog maar eens: wanneer kunnen we de opening bijwonen van een groen-grijsbedrijf? Juist de samenwerking van deze partijen biedt kansen en mogelijkheden op vele fronten, wat ons betreft in wijkteams en als opmaat naar verder gebiedsgewijs werken, dit alles met een positief effect op de leefbaarheid.

Bij het noemen van AREA wil ik namens de PvdA de motie woonlasten van verleden jaar in herinnering roepen. Daarin hebben we ingezet op verlaging van de afvalstoffenheffing. Kan het college ons de stand van zaken geven? Verder zijn we ook erg nieuwsgierig naar de ontwikkeling rondom het bedrijf AREA zelf.

In het kader van terugdringing van de woonlasten past tevens het aanvalsplan wonen, een initiatief waar ook de PvdA op heeft aangedrongen. Het is een voorbeeld van hoe we zaken kunnen aanpakken: investeren in werkgelegenheid om bijvoorbeeld jeugdwerkloosheid te bestrijden, maar ook om energiebesparende maatregelen te stimuleren. Daarmee hopen we energienota's en dus woonlasten te verlagen. Kan het college aangeven wat de vorderingen zijn?

Het is belangrijk dat onze investeringen renderen en bijvoorbeeld werkgelegenheid genereren. Wat ons betreft is dat een belangrijk criterium bij het prioriteren van investeringen in deze tijden. Daar horen wat ons betreft ook de kansrijke sectoren te worden benoemd: *biobased economy*, de logistieke sector en recreatie en toerisme. Willen we bijvoorbeeld bezien hoe we de doorstroom op de weg Emmen-Klazienaveen kunnen verbeteren, of willen we het laatste stuk in het fietspad langs de Ronde in Zwartemeer aanleggen? Het zijn onderwerpen die stimulerend kunnen werken

voor de kansrijke sectoren. Maar ook is het van belang dat we in beeld hebben welke gevolgen bezuinigingen bij andere organisaties voor onze investeringen hebben. Graag een reactie van een college hierop.

Een ander belangrijk onderwerp voor ons is de mogelijkheid voor jongeren te bewegen en te sporten. Dit draagt bij aan hun persoonlijke en sociale ontwikkeling en voorkomt gezondheidsproblemen door bijvoorbeeld gewichtstoename. Een belangrijke rol in dit bewegen en sporten is weggelegd voor het basisonderwijs. Immers, daar ligt de uitgelezen kans ieder kind voldoende te laten bewegen. En in dit opzicht maakt de PvdA zich wat de wijk Emmermeer betreft zorgen. Ons hebben signalen bereikt over zowel de achterblijvende kwantiteit als kwaliteit als het gaat om de mogelijkheden voor bewegingsonderwijs. Emmermeer is een wijk met vier basisscholen, die de laatste jaren gezamenlijk nog steeds groeien, tegen de trend in. De gymcapaciteit in Emmermeer is door allerlei ontwikkelingen teruggedaan van zes zalen naar nu nog slechts één zaaldeel. Dat dateert uit 1960 en is gebaseerd op de eisen en uitgangspunten van toen. Er zijn hier collega-raadsleden aanwezig die er zelf les hebben gehad toen ze de basisschool bezochten. Scholen moeten nu soms uitwijken naar verder weg gelegen locaties of de capaciteit wordt qua tijdsduur al bij toekenning ingekort om een en ander passend te maken. Dit gaat onherroepelijk ten koste van het bewegingsonderwijs zelf. Dat deze zorg breed gedragen wordt, mag blijken uit het feit dat ook de EOP financieel wil bijdragen aan een oplossing. Herkent het college deze signalen?

Regelmatig horen we de term 'meer van de samenleving, andere overheid'. De Partij van de Arbeid gelooft in de mogelijkheden die er liggen in dorpen, wijken en buurten. Het gaat er echter om hoe we dit met elkaar vorm kunnen en willen geven. Het vraagt wat ons betreft een andere, meer faciliterende rol van de overheid, in ons geval dus de gemeente. We zien veel kansen voor ontwikkelingen en ontplooiing van talenten en daar kunnen we ons steentje aan bijdragen. Natuurlijk stellen het grote grondgebied en de bevolkingsspreiding in onze gemeente ons wel eens voor meer opgaven dan in qua inwoneraantal vergelijkbare gemeenten. Tegelijkertijd is het juist de charme van onze gemeente en is deze uniciteit het aanknopingspunt om te laten zien waar we gezamenlijk toe in staat zijn.

'Meer van de samenleving, andere overheid' is wat ons betreft dus geen theorie gezocht bij bezuinigingen, maar een overtuiging die hoort bij een moderne Emmense samenleving. Dit alles wat de Partij van de Arbeid betreft vanuit de principes die ik eerder namens mijn fractie heb aangehaald: solidariteit, werkgelegenheid en de samenhang in de samenleving. We willen kansen en perspectief bieden aan het Emmen van nu en morgen."

(Mevrouw Vrolijk is tijdens het voorgaande betoog ter vergadering gekomen).

De heer **Denkers** reageert op de aangekondigde motie (M1). Er zijn in Emmen al allerlei positieve ontwikkelingen gaande ten aanzien van de stimulering van techniek. Hoe zien de indieners van de motie dat in dezen context? Hij heeft het gevoel dat de markt op dit gebied al in beweging is.

De heer Wanders noemt als voorbeeld de MBO-opleiding *allround* operatortechnicus bij het Drenthe College. Tegelijkertijd is te zien dat het vervullen van vacatures voor technisch goed geschoold personeel nog steeds moeilijk is. De vraag naar dat personeel zal in de toekomst alleen maar toenemen in een aantrekkende economie. Hem dunkt dat er nu een uitgelezen kans is voor mensen die omgeschoold kunnen worden en voor mensen die het op de arbeidsmarkt moeilijk hebben, de werkzoekenden van 45 jaar en ouder. De ontwikkelingen die de heer Denkers noemt, zijn met name gericht op schoolgaande mensen, doch de PvdA-fractie wil ook anderen die deel uitmaken van de beroepsbevolking een kans bieden.

De heer Oldenbeuving spreekt namens de fractie van het Christen Democratisch Appèl als volgt.

"Voorzitter. We praten vandaag over het financieel perspectief voor de komende jaren en over de vraag of we het college een aantal kaders mee moeten geven voor het opstellen van de begroting. Dat is niet gemakkelijk. We hebben in de CDA-fractie stevige discussies achter de rug, waarbij we ons voortdurend pijnlijk geconfronteerd voelden met het besef dat de kaders, veel meer nog dan in voorgaande jaren, moeten gaan over de vraag: wat doen we niet meer?

We worden tussentijds geconfronteerd met een tweetal brieven van het college met pijnlijke

boodschappen en een eerste snelle poging van het college om de gaten te dichten. We nemen aan dat er op basis van de vandaag aan te geven kaders uiteindelijk een evenwichtiger keuze in de begroting wordt gemaakt.

Eén aspect in die brieven waar we het mee eens zijn, is de inzet van eigen middelen om in 2014 niet weer opnieuw een bezuinigingsoperatie in de WMO te hoeven doorvoeren. Het CDA heeft daar bij de bespreking van de jaarrekening reeds voor gepleit. Een punt waar we het niet mee eens

zijn, is het extra verhogen van de onroerendezaakbelasting met 1%. Ik kom daar in mijn betoog nog op terug. Voor het overige bevestigen de brieven maar één ding: de situatie is urgent. En de bezuinigingen van dit kabinet van zes miljard zitten nog niet eens in de cijfers verwerkt. De opdracht is helder: nadenken over een pakket bezuinigingen in de orde van grootte van acht à negen miljoen, voorlopig!

Waar vroeger bezuinigingen gepaard gingen met de discussies over vragen als:

- wat kunnen we nog even uitstellen?
- kan het ook wat efficiënter?

De vragen kregen de afgelopen jaren al een wat ander karakter:

- waar moeten we toch maar van af zien?
- wat kan een beetje minder?
- waarin zijn we te ver doorgeschoten?

In deze Kadernota is de tekst in de alinea 'financieel perspectief' in het voorwoord veelzeggend: 'Op landelijk niveau is er nog onvoldoende bekend op welke wijze aan de decentralisatie van taken invulling gegeven gaat worden en wat uiteindelijk het financieel effect zal zijn. Dit maakt het voor ons ondoenlijk om zelfs bij benadering in te schatten wat de omvang is van de middelen die vanuit het rijk beschikbaar komen. Vanuit deze onduidelijkheid is het eveneens moeilijk om oplossingen te schetsen ter dekking van het tekort in 2014.'

Tijd dus voor bezinning, voor het zoeken naar nieuwe wegen, nieuwe vormen. En tegelijkertijd beseffen dat je die tijd niet hebt. Dat besef straalt ook van de brieven af: *urgency!*

Toch wordt er in de Kadernota een voorzichtige schets gegeven: er wordt voor 112 miljoen aan taken overgeheveld, en voor de uitvoering daarvan krijgt de gemeente iets minder dan 90 miljoen aan budget. En dan maar hopen dat dit kabinet bereid is de gemeenten ook volledige vrijheid te geven ten aanzien van de invulling. De kaders voor deze operatie zijn helder: we leggen er in principe geen geld bij! Wat het CDA betreft,

is dit een zwaarwegend 'in principe'; dat mag met hoofdletters geschreven worden. Het wordt immers al moeilijk genoeg zonder de decentralisaties.

De opdracht van vandaag is aan het college kaders mee te geven om in het deel van de begroting waar echt iets te vinden valt (algemene uitkering 120 miljoen, OZB 25 miljoen) een structurele bezuiniging van 8 à 9 miljoen te vinden. Of misschien nog wel meer; het hangt er van af hoe het kabinet zijn bezuinigingen gaat uitvoeren. Het vorig jaar was dat de opdracht in het besluit behorende bij de Kadernota 2012: realiseer voor 10 miljoen aan structurele bezuinigingen. Nu staat dat niet in het besluit, maar moet het ook!

Uitzichtloos? Dat is maar hoe je het bekijkt. Het CDA wil graag even een paar nuances aanbrenge. We hebben de afgelopen jaren al veel bezuinigd; dat is waar. Anders gezegd: we hebben al heel veel geld niet uitgegeven waarvan we ooit van plan waren het wel uit te geven.

- Maar we kunnen nog steeds naar een theater, waarbij de prijs van het kaartje vaak tussen de 10 en de 20% van de kostprijs ligt. De rest betaalt de gemeente uit die eerder genoemde 145 miljoen.
- Onze inwoners kunnen nog steeds naar de bibliotheek, waar ze tegen een fractie van de kostprijs boeken, CD's, computerspellen, bladmuziek, zelfs Dvd's kunnen lenen en gratis kranten en tijdschriften kunnen lezen. Dat betaalt de gemeente uit die 145 miljoen.
- Ze kunnen nog steeds in clubverband gebruik maken van gemeentelijke sportvoorzieningen tegen tarieven die de kosten in veel gevallen nog niet voor een kwart dekken. Dat betaalt de gemeente uit die 145 miljoen.
- Ze kunnen nog steeds zwemmen in een zwembad waarvan de gemeenschap het leeuwendeel van de kosten draagt.

En zo zijn er nog vele terreinen waar het profijtbeginsel intensiever zou kunnen worden toegepast. Onze wethouder financiën heeft al eens eerder in deze ruimte uitgesproken: gratis bestaat niet, gratis is wat een ander betaalt! Gunt het CDA de burgers deze voorzieningen dan niet? Jazeker wel! Ze dragen bij aan een gemeente waar het prettig wonen is en dat houden we graag overeind. Maar als we echt moeten snijden, zijn er andere, meer essentiële terreinen die voor het CDA prioriteit hebben.

Wat zijn voor het CDA dan de essentiële terreinen? Veiligheid, milieu, infrastructuur, de

basisvoorwaarden voor gezondheid (water, riolering) en de zorg voor hen die nergens anders terecht kunnen. De gemeente moet altijd de vangnetfunctie kunnen blijven invullen. En, heel belangrijk: de mogelijkheden voor onze jeugd om zich te kunnen ontwikkelen tot wereldburgers – voor alle kinderen, van jong tot oud en op alle terreinen. Het rapport van het Jonker Verwey Instituut over kinderarmoede dat deze maand uitkwam, is veelzeggend. Eén op de negen kinderen in Nederland < ik denk in Emmen meer > leeft in armoede. De aanbeveling die de Kinderombudsman te dien aanzien doet, is: gemeenten moeten in samenwerking met kerken, scholen, en andere private organisaties een kindpakket ontwikkelen! Zie de Pekela's als voorbeeld. We willen deze aanbeveling van de Kinderombudsman als kader aan het college meegeven.

En om bij ditzelfde thema te blijven: een minstens even belangrijke voorwaarde voor de ontwikkeling van de jeugd is het behoud van goed onderwijs. Samenwerking tussen scholen < we hebben het al vaker gezegd > is daarbij essentieel. En daarin is een regierol voor de gemeente weggelegd. De suggesties voor scholen in krimpgebieden die staatssecretaris Dekker deze week deed tijdens zijn werkbezoek aan Noord-Groningen zijn wat het CDA betreft inspirerend. (DvhN dinsdag 25 juni) Wat daar voor nodig is? Dat hebben we verleden jaar bij de begrotingsbehandeling al uitgebreid verwoord: de gemeente als onafhankelijk regisseur en mediator!

Om de visie van het CDA maar even te schetsen: het kan niet zo zijn dat mijn niet helemaal onbemiddelde overbuurman met veel vrije tijd gratis de kranten kan gaan zitten lezen in de bieb, voorzien van een geurig kopje gesubsidieerde koffie, terwijl een kind verderop in de straat niet mee kan doen met het schoolvoetbal omdat het geen shirtje heeft!

Het credo is: meer van de samenleving! Meer van de samenleving vergt ook op andere terreinen dan onderwijs verregaande samenwerking.

- EMCO, Buurtsupport, gemeentelijk groen/grijs bedrijf. Mijn collega van de PvdA heeft daarover al voldoende gezegd en ik sluit mij daar van harte bij aan.
- Emmen Revisited en EOP's. Gezien de huidige perspectieven moet het samenwerkingsproject herijkt moet worden. Kunnen we de huidige omvang nog wel overeind houden? De zinsnede in de Kadernota 'de kosten voor de jaren 2015 en

verder worden vooralsnog op PM gezet' baart ons zorgen!

- Samen gebruiken en clusteren van accommodaties is noodzakelijk om voorzieningen ook in de toekomst overeind te houden.

En zo zijn er ongetwijfeld meer terreinen te bedenken. Daarbij is de inzet van vrijwilligers onontbeerlijk. Laten we die blijven waarderen en faciliteren!

Deze Kadernota geeft wat ons betreft een vervolg op de ingezette lijn ten aanzien van de lokale lasten.

- Kwijtschelding en ondersteuning voor wie in de knel zit.
- Profijtbeginsel voor wie gebruik maakt van gemeentelijke voorzieningen.
- Kostendekkendheid voor gemeentelijke producten.
- De onroerendezaakbelasting (de enige gemeentelijke heffing waar de overheid geen een product voor levert) stijgt met minder dan de inflatie. Wat ons betreft gaat die in de nabije toekomst naar de nullijn, oftewel: bevroering van de OZB-tarieven. De meeste betalers van deze belasting, onze inwoners, hebben al jaren geen prijscompensatie meer ontvangen. Dit betekent dat ook een gedeeltelijke inflatiecorrectie voor de OZB een lastenverhoging voor onze burgers inhoudt. De eerste stap (de stijging van 2,25% tot 1,25% verlagen) is verleden jaar gerealiseerd. Het CDA vindt dat we binnen afzienbare tijd naar 0% moeten, maar we realiseren ons dat dit niet het moment is daarover voorstellen te doen.

Afrondend nog enkele vragen en opmerkingen:

- Het leidend principe 'één huishouden, één plan, één hulpverlener' spreekt ons zeer aan. Valt dit combineren met het overdragen aan de 'toegang' en aan de zes gebieden? Graag uitleg van de wethouder.
- Wat moeten wij ons voorstellen bij het project 'Markt' en de financiering daarvan? Betekent vaststelling van deze Kadernota dat wij daartoe besluiten? Graag een toelichting.
- Zaakgericht werken: betekent dat *lean en mean*, dus efficiënter en goedkoper?
- Hoe staat het met de gevraagde samenwerking binnen het voortgezet onderwijs? We horen er nog weinig van.
- Pagina 29: 'Door de wijzigingen in de zorg wordt verwacht dat er een toenemende vraag komt naar kavels om inwoning en

mantelzorg te kunnen bieden.’ Wij vragen als CDA al zolang om actie op dit punt. Dit heeft geleid tot een CDA-initiatiefvoorstel in juni 2012, doch het blijft maar slepen. Ook deze zin komt niet bepaald inspirerend over. Wat gaat u nu doen? Zo krijgt ‘meer van de samenleving’ geen inhoud.

- Tevens vragen we aandacht voor (hoe beperkt ook) het cultureel erfgoed en de financiering daarvan. Daarmee hangt samen het wervend informeren bij de sluisen. Maak reclame langs de vaarroute! Beweeg mensen te blijven liggen! Denk er rustig even over na!

Over de bestuursrapportage kan het CDA kort zijn: het voorspellend vermogen is nog niet op orde. Ik noem drie voorbeelden.

- Brandweerspecifieke vergoedingen niet begroot (150.000): doen we dit voor het eerst?
- Bouwleges (1.245.000): hoe vaak hebben we het daar nu al over gehad?
- En een voordelige: baten moderne jaknikkers: 865.000 meer opbrengst!

Het meerjarenperspectief grondexploitatie bespreken voert ons nu te ver. Is het een optie deze te agenderen voor de commissie BME van september?

Tot slot. Is het CDA somber over de toekomst? Nee! Anders denken biedt kansen, en kansen moet je grijpen. Maar om een kans te kunnen grijpen, moet je eerst een hand vrij hebben. En dat betekent loslaten. Wij hopen dat het college uit onze bijdrage voldoende kaders kan destilleren. Het CDA denkt ook aan overmorgen!”

De heer Eggen merkt op dat al vaker over onderwijs is gesproken. Hij is blij dat de heer Oldenbeuving de gedachte van staatssecretaris Dekker omarmt openbaar en bijzonder onderwijs samen te laten gaan, want in het verleden heeft het CDA daar weleens anders tegenaan gekeken.

De heer Oldenbeuving zegt dat het heel eenvoudig is: als het tij verloopt, moet je de bakens verzetten! Hij zou het ongelofelijk jammer vinden als krimp, die in de ogen van het kabinet niet helemaal valt binnen de normen om echt als krimpregio te worden aangemerkt < in Oost-Groningen is de krimp 30% en hier 10% in het basisonderwijs > er toe leidt dat je elkaar ofwel de tent uit vecht ofwel elkaar opzoekt. De enige mogelijkheid is het laatste.

De heer Van der Weide spreekt namens de fractie van Wakker Emmen als volgt.

“Voorzitter. De Kadernota 2013 is een vertrouwd document met een nieuwe wijze van behandelen. Wakker Emmen is van mening dat het goed is dat de Kadernota een zwaarder karakter heeft gekregen. Het stelt ons immers beter in staat onze visies, keuzes en standpunten naar voren te brengen voor we aan de begroting beginnen. De werkwijze mag dan anders zijn, de inhoud van de Kadernota doet ons veel denken aan de vorige Kadernota’s van dit college. Vlees noch vis! Een financiële opsomming van tekorten, waaromtrent pas in november keuzes worden gemaakt. Om de status van de Kadernota te verhogen, heeft het college op 30 januari 2013 per brief aan de raad een aantal zinvolle suggesties gedaan. Een citaat uit de brief: ‘Echter, als er sprake is van een begrotingstekort in de Kadernota, zullen wij u op hoofdlijnen bezuinigingen dan wel oplossingsrichtingen ter dekking van een eventueel begrotingstekort voorstellen. Op deze wijze wordt er in de Kadernota, en daarmee tevens in de meerjarenbegroting, naar onze mening meer recht gedaan aan de politieke aandacht voor nieuw beleid en ontwikkelingen.’ Helaas voldoet de voorliggende Kadernota niet geheel aan deze belofte. Nog geen 48 uur vóór de vergadering van vandaag hebben de fracties pas kennis kunnen nemen van de oplossingsrichtingen en eventuele bezuinigingen. Het mag niet zo zijn dat de belangrijke financiële cijfers die als oplossing dienen voor tekorten minder dan 48 uur vóór de behandeling van deze Kadernota worden gepresenteerd. Deze cijfers hadden eerder bij de fracties aanwezig behoren te zijn. Wij vragen ons af of er bewust op onbehoorlijke *deadlines* wordt gekoerst, of dat er sprake is van overmacht. Eerder gebeurde hetzelfde met de jaarstukken. Slechte planning, overmacht of onwil, wat het ook moge zijn, het kan in onze beleving niet. Wij vragen ons ook af, indien deze vergadering op 4 juli zou hebben plaatsgevonden, wanneer de stukken dan zouden zijn aangeleverd.

Wakker Emmen maakt zich zorgen over het financiële verloop in onze gemeentekas. De reserves zijn fors geslonken en de schulden zijn daarentegen fors toegenomen. Wij begrijpen dat er keuzes moeten worden gemaakt als er in vier jaar tijd, pak ‘m beet, 40 tot 50 miljoen minder te besteden is. Dit vraagt om een andere soort overheid. Wij denken dat iedere burger dit goed begrijpt, maar het gaat om de keuzes die je maakt en de wijze waarop ze worden uitgelegd. De

afgelopen jaren zijn er keuzes gemaakt die niet de onze zijn en waarbij het sociale gezicht van de gemeente Emmen een forse deuk heeft opgelopen. Er zijn besluiten genomen met een hoog 'wij weten wat goed voor u is'- gehalte. Daarbij heeft het niet ontbroken aan enige vorm van bestuurlijke arrogantie. Besluiten dienen te worden genomen op basis van maatschappelijk draagvlak en niet met een mentaliteit van: 'de overheid weet wel wat goed voor u is!' De visie en de werkwijze 'meer van de samenleving en een andere overheid' zijn wel stappen in de goede richting: niet zozeer als uitgangspunt meer bij de samenleving neerleggen, alhoewel een werkwijze waarbij nauwe samenwerking wordt gezocht. Zeer zeker een stap in de goede richting! Wakker Emmen vindt dat een en ander in samenspraak en op basis van gelijkwaardigheid dient te gebeuren. De zeven bestuurlijke experimenten die hieraan gekoppeld zijn, moeten uitwijzen of dit door de mensen op straat ook als zodanig wordt ervaren. Goede communicatie is uiterst belangrijk zijn voor een succesvolle uitvoering. Echter, Wakker Emmen heeft inmiddels te veel voorbeelden van gebrekkige communicatie gezien, en daar zit nu juiste onze grote zorg. Ik wil wijzen op een drietal willekeurige voorbeelden.

1. De overval tactiek ten aanzien van de Meester Halmaschool in Oranjedorp.
2. Het schuldhulpdossier.
3. Het hele WMO-dossier.

Wakker Emmen vindt dat de burger en de overheid samen problemen moeten aanpakken en oplossingen moeten zoeken, en dat dan op basis van een gelijkwaardige, wederzijdse relatie. Dus besluiten nemen met inspraak en in samenspraak met de bevolking, waarbij communicatie essentieel is. Wij hebben grote zorgen over de uitvoering, gezien de voorbeelden die wij in deze periode zijn tegengekomen. Wij willen het college dan ook met klem verzoeken hier extra aandacht aan te besteden.

Een van de experimenten die ons zorgen baren, is die in het sociale domein. Onlangs hebben we een goed en uitvoerig advies ontvangen van de seniorenraad. Het gaat ons nu te ver om dit geheel te behandelen, maar belangrijk is dat het experiment eind 2013 door middel van een tussenevaluatie bekeken wordt. Wij vragen aan het college op welke wijze het experiment eventueel wordt voorgezet en hoe de raad bij de evaluatie wordt betrokken.

Vervolgens de Participatiewet en de EMCO. De Participatiewet wordt niet in 2014 ingevoerd,

maar in 2015. In januari hebben wij een motie ingediend om de groep van 14 een vast contract te verlenen, in plaats van de gehanteerde draaideurconstructie toe te passen. Tijdens het uitstel van de Wet werken naar vermogen zijn er wel weer vaste contracten uitgedeeld. Op onze vraag in de commissievergadering van mei of dit door het uitstel van de Participatiewet een opening biedt, antwoordde wethouder Jumelet dat dit besproken zal worden in het bestuur van de EMCO. Onze vraag is: wat heeft dit overleg opgeleverd?

Het tweede punt gaat over de overeenkomst tussen EMCO en DPE. Op 19 maart heeft een meerderheid van deze raad 5 miljoen beschikbaar gesteld als onderdeel van het finale besluit DPE Next ten behoeve van groenbeplanting door de EMCO middels investering. Bij brief van 11 juni is gebleken dat DPE hieraan niet kan voldoen, omdat de specifieke bomen niet door EMCO kunnen worden geleverd. Van de oorspronkelijke 5 miljoen wordt slechts € 750.000,- besteed bij EMCO. Wakker Emmen vindt dat hiermee niet wordt voldaan aan het raadsbesluit van maart 2012 en is van mening dat alleen de € 750.000,- beschikbaar dient te komen voor DPE. Wij horen graag hoe het college hier tegenaan kijkt.

De tekorten in meerjarenperspectief vragen opnieuw om keuzes. Wakker Emmen heeft de afgelopen twee jaar voorstellen gedaan voor het op een andere wijze doorvoeren van bezuinigingen, wat het vorig jaar namens vijf partijen gezamenlijk is gebeurd. Dat had betrekking op een aantal onderwerpen en beleidsterreinen. Aangezien een meerderheid van de raad andere keuzes heeft gemaakt dan Wakker Emmen, blijven onze keuzes uit het verleden actueel. De tekorten in meerjarenperspectief zoals deze zijn geschetst, kunnen volgens Wakker Emmen op een aantal terreinen worden gezocht. Ik zal eerst onze oplossingsrichtingen aangeven en daarna onze mening over de denkrichting van het college.

1. Maak gebruik van de kracht en de ideeën die leven in de samenleving. Wakker Emmen is van mening dat gesprekken met maatschappelijke organisaties, verenigingen en dergelijke kunnen leiden tot zinvolle ideeën. Een gemeentemonitor zoals Wakker Emmen had voorgesteld, had nu van nut kunnen zijn.

2. Cultuurbeleid. Wakker Emmen is van mening dat het cultuurbeleid een terrein is waarop bezuinigd mag worden. Basisvoorzieningen als CQ en de bibliotheek

- leveren een grote bijdrage op het gebied van onder andere educatie en dienen wat ons betreft niet als bezuinigingsdoel, maar wij hebben verleden jaar al voorstellen gedaan om het aantal voorstellingen beeldende kunst te verminderen en minder uitgaven te doen voor theatervoorstellingen. Daarop mag wat ons betreft worden gekort. Wij willen dit opnieuw onder de aandacht brengen van het college.
3. Ook het Atalanta-project moet wat Wakker Emmen betreft een bijdrage leveren. De uitspraak van wethouder Arends, dat ook het Atalanta-project geen heilig huisje is, blijft ons dan ook goed bij in tijden waarin bijna van iedereen een bijdrage wordt gevraagd in tal van bezuinigingsrondes. In onze ogen dient ook het Atalanta-project een bijdrage te leveren. Het Atalanta-project en met name de financiering ervan kennen grote risico's. Het totale project bedraagt bijna een half miljard en voorzorgsmaatregelen door middel van bezuinigingsvoorstellen c.q. versoberingen stellen ons beter in staat in te spelen op het moment dat zich financiële tegenvallers voordoen, maar ook om de keuzes al te verwerken in de begroting 2014. Dat geeft mogelijkheden en onmogelijkheden voor een nieuwe raad aan. Wij willen het college verzoeken hiervoor voorstellen uit te werken en dienen hierover een motie in die in de lijn ligt van onze vorige ingetrokken motie van januari 2013.
 4. Een efficiënte en sobere gemeentelijke organisatie. 'Meer van de samenleving' vraagt ook een andere overheid, een efficiëntere en soberder gemeentelijke organisatie. We hebben al een aantal keren bij begrotingsbehandelingen aangegeven dat wij voorstanders zijn van een kleinere en efficiëntere overheid. In eigen vlees snijden heeft voor dit college en de coalitie altijd een vorm van koudwatervrees gehad. In 2007 was de ambtelijke bezetting 944 fte's en in 2008 971. In 2012 is volgens het Sociaal Jaarverslag de formatiebezetting 1.084. Vergelijkbare gemeenten, onder andere Dordrecht en Ede, hebben ondanks een bezetting van rond 800 fte's een vermindering van 100 en 70 fte's doorgevoerd, gemeenten met respectievelijk 118.000 en 108.000 inwoners. Emmen scoort bovengemiddeld met het aantal fte's in relatie tot het aantal inwoners. 'Meer van de samenleving, een andere overheid' dient zich ook te vertalen in minder ambtelijke kosten.
 5. Er is een goed begin gemaakt met het terugdringen van inhuur derden. De buitensporige bedragen van meer dan € 13,6 miljoen op jaarbasis zijn teruggedrongen tot een meer acceptabel niveau (€ 4,8 miljoen). Wakker Emmen is van mening dat deze post nog verder terug zou kunnen worden gedrongen door inhuur van derden zoveel mogelijk te beperken en te varen op eigen kracht. Alleen in bijzondere situaties een beroep doen op inhuur derden!
 6. Brede discussie over herijking van ons subsidiebeleid. In totaliteit wordt door de gemeente Emmen circa 30 miljoen aan subsidies uitgekeerd aan tal van organisaties. Wij willen het college vragen bij de begrotingsbehandeling te komen met een discussienota voor herijking van ons subsidiebeleid.
- Dit zijn voor ons zes grote lijnen waar het geld gevonden moet worden. Wakker Emmen is van mening dat hiermee een groot gedeelte van de bezuinigingsopdracht kan worden uitgevoerd. Over de op het laatste moment gepresenteerde voorstellen van het college het volgende.
1. € 5,5 miljoen bezuinigen op de ambtelijke formatie en de bedrijfsvoering is een oplossingsrichting die op onze steun kan rekenen. Wakker Emmen is zelfs van mening dat er nog meer valt te bezuinigen; we denken daarbij wij ook aan posten als externe communicatie, buitenhuis vergaderen, catering etc.
 2. Temporiseren en herstructureren van onze leningen. Wakker Emmen kan zich, gezien de huidige financiële situatie, goed voorstellen dat dit kan worden uitgevoerd, maar wij willen wel graag zien waar de prioritering van het college komt te liggen.
 3. Subsidies. In navolging van onze wens een brede discussie te voeren over ons subsidiebeleid, kunnen wij de oplossingslijn ten aanzien van de subsidies ondersteunen.
 4. Rijksbezuinigingen op de WMO betekenen voor Emmen € 800.000,- minder inkomsten. Het besluit deze korting niet door te korten, is een besluit dat bij ons wel in goede aarde valt. Na de grote bezuinigingen en de wijze waarop de coalitie met de WMO is omgesprongen, zou het beschamend zijn deze korting nog eens door te voeren, maar dat terzijde.

Het zijn voorstellen die in de lijn liggen van dat waar Wakker Emmen zich de afgelopen jaren hard voor gemaakt heeft en waar het college nu ook van overtuigd begint te raken. Al het goede komt langzaam zullen we maar denken!

De keuzes van het college ten aanzien van de woonlasten en de voorzieningen kunnen absoluut niet op de steun rekenen van Wakker Emmen. De woonlasten zijn ons al jarenlang een doorn in het oog. Onze woonlasten staan niet in verhouding tot onze sociaaleconomische positie ten opzichte van andere regio's. Wij vinden de woonlasten te hoog en pleiten voor verlaging. Geen kleine verhoging en discussies over 1,5 of 2,25%, maar minimaal bevroren van de woonlasten teneinde de woonlasten te verlagen.

Dan het voorstel betreffende de voorzieningen. Wakker Emmen hecht veel waarde aan de leefbaarheid in dorpen en wijken en daarbij zijn voorzieningen essentieel. Wakker Emmen wil voorzieningen die voldoen aan kwaliteit en een aanbod dat voor ieder dorp en wijk passend is. De factor krimp en bijvoorbeeld de moeilijke tijden voor het winkelbestand in dorpen en wijken moet ons aan het denken zetten. Op gemeentelijk niveau moeten we niet nog eens de spiraal naar beneden voeden door het voorzieningenniveau te verlagen. De gemeente was gewaarschuwd voor de achtereenvolgende en huidige bezuinigingen en is desondanks grote verplichtingen aangegaan die zwaar op de begroting drukken en waarvoor nu alles en iedereen blijkbaar moet bloeden. Het lijkt er op dat het spenderen van vele miljoenen aan een prestigeproject nu ten koste gaat van onze voorzieningen, iets waar Wakker Emmen vanaf het eerste moment voor heeft gewaarschuwd. Onze vraag aan het college is of de genoemde € 750.000,- die voortvloeit uit het nog vast te stellen accommodatiebeleid een extra opgave is.

Tot slot wil ik kort nog even stilstaan bij verkeer en vervoer. We hebben uit de krant kunnen vernemen dat het verstandige besluit is genomen de rotonde ter hoogte van Pottendijk intact te laten. Een goed en wijs besluit!

In hetzelfde artikel staat dat er overleg is geweest tussen de provincie en het college over onder andere de weg Emmen-Klazienaveen, de N862. Verdubbeling van deze weg is een vurige wens van Wakker Emmen. Sinds de komst van de A37 en de vele rotondes is het voor de doorstroming en bereikbaarheid een vereiste dat deze weg in de toekomst wordt verdubbeld. Wakker Emmen wil graag van de wethouder weten wat het overleg over deze specifieke situatie heeft opgeleverd. Al

in het verleden is in deze raad gesproken over verdubbeling; die maakt zelfs onderdeel uit van de Structuurvisie. Wakker Emmen wil het college vragen de verdubbeling een hoge prioriteit te geven.”

De heer Denkers zegt dat hem de schrik een beetje om het hart slaat bij het horen van het betoog van de Wakker Emmen-fractie. Zij stelt een kaalslag in de sector cultuur voor. Hij heeft die fractie eerder gehoord toen de lijst bekend werd van de meest aantrekkelijke vestigingsgemeenten, op welke lijst Emmen onderaan bungelde. Accepteert genoemde fractie dat Emmen op die plek blijft of zegt zij dat de soep niet zo heet wordt gegeten als deze wordt opgediend?

De heer Van der Weide wil de heer Denkers eerst in herinnering brengen dat deze verleden jaar een aantal bezuinigingen op cultuur mede heeft voorgesteld.

Er moeten keuzes worden gemaakt. Als hij kijkt naar de beleidsterreinen, komt bij zijn fractie cultuur als eerste in aanmerking voor bezuinigingen. Waar er ook bezuinigd wordt, het zal altijd een nadelig effect hebben. Het beeld dat de heer Denkers schetst zou een gevolg kunnen zijn, maar het gaat om een brede afweging. Hij is benieuwd welke keuzes de fractie van GroenLinks maakt.

De heer Scheltens spreekt namens de fractie van de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie als volgt.

“Voorzitter. Voor ons ligt de Kadernota 2013, de laatste in deze bestuursperiode. Opnieuw een Kadernota die aangeeft dat er sterk bijgestuurd moet worden, willen we tot een sluitende begroting voor 2014 tot 2017 komen. En voor de goede orde: dat wil de VVD! Sterker nog, er dreigt ook over 2013 een tekort. De VVD verwacht dat het college met maatregelen komt om alsnog tot een sluitend boekjaar te komen. Inmiddels hebben we dit via de brief van afgelopen dinsdag mogen zien.

De Nederlandse economie krimpt nog steeds. De crisis duurt langer dan verwacht. De gemeente Emmen heeft de afgelopen jaren al tientallen miljoenen bezuinigd. Daar gaat in de komende jaren nog eens vijf tot tien miljoen bij komen. En volgens de geluiden vanuit ‘Den Haag’ zal ook het volgend jaar nog een keer zes miljard bezuinigd worden om in de buurt te komen van de 3%-norm. Wat ons betreft, is dit ook

noodzakelijk. Een gedegen financieel beleid is waar wij voor staan. Maar deze zes miljard betekent waarschijnlijk weer een lagere storting in het gemeentefonds en ook een lagere bijdrage aan onze gemeente. Verwacht moet worden dat vanaf 2015 voor Emmen een korting geldt van nog eens enkele miljoenen. Dit om maar even de ernst van de situatie aan te geven!

Wat de VVD betreft is er geen ruimte voor nieuw beleid, bovenop oud beleid. Geen oude oplossingen voor nieuwe problemen! Wat dan wel? *Out of the box*-denken, vernieuwend denken, innovatief denken en anticiperen op een snel veranderende samenleving! Want veranderingen hebben zich nog nooit zo snel aangediend.

‘Meer van de samenleving, anders van de overheid’. Die bestuurlijke toekomstvisie is ons uit het hart gegrepen. Alleen hanteren ze in ‘Den Haag’ die visie ook, maar bedoelen ze er iets heel anders mee: ‘meer naar de gemeenten, anders of niet van de rijksoverheid’. Een goed thema, en goed dat er meer naar de gemeenten gaat. Immers, een gemeente zit vaak dicht op de materie, kan sneller en beter schakelen. Hierbij onderschrijven wij het belang dat het college schetst, namelijk dat dit gepaard dient te gaan met volledige beleidsvrijheid en overheveling van ontschotte budgetten.

‘Anders van de overheid’ kan via het Amersfoortse model, een model dat ook in ons verkiezingsprogramma naar voren komt. Tijdens de laatste commissievergadering werden we hieraan door onze collega’s nog eens herinnerd. Echter, de basis moet goed zijn. Van het college willen we de centralisatie van de gebouwen afwachten alvorens met een voorstel te komen.

‘Meer van de samenleving’ vergt ook meer van onze inwoners. De meesten doen dat graag door tijd of energie te steken in hun vereniging, club of genootschap. Maar dit gaat ook een hogere financiële bijdrage betekenen in de vorm van contributie of welke andere vorm dan ook. In dit kader is de ingezette trend ten aanzien van de WOZ met het amendement dat verleden jaar is aangenomen voor de VVD het maximaal haalbare.

Ik begon met de bezuinigingen van tientallen miljoenen in de afgelopen drie jaren. Is er dan niets meer mogelijk in Emmen? Integendeel! Ondanks alle bezuinigingen wordt er nog stevig geïnvesteerd.

- Atalanta
- Vaarverbinding

Centrumvernieuwing Klazienaveen, Barger-Compascuum en het winkelcentrum Emmershout

- en de op handen zijnde renovatie van winkelcentrum Bargeres.

Investerings die er toe doen voor werkgelegenheid en bereikbaarheid. Zoals wij eerder hebben gezegd: het gaat om banen. Een baan is nog steeds de beste manier voor financiële onafhankelijkheid.

De VVD wil het college meegeven: houd oog voor investeringen, ondanks de noodzakelijke bezuinigingen! De VVD wil daarbij een schot voor de boeg geven. In het najaar zal het GVVP op de agenda staan, maar wij vragen nu al met de provincie in overleg te treden over investeren in de weg Emmen-Klazienaveen, in plaats van in de weg Emmen-Ter Apel. De VVD is van mening dat met een investering in de weg Emmen-Klazienaveen meer rendement wordt behaald voor de lokale economie, een betere ontsluiting op de A37 wordt verkregen en een ontlasting van de Rondweg wordt gerealiseerd.

Verleden jaar noemden wij drie manieren om tot een andere begroting te komen:

1. efficiëntie in de organisatie
2. stimulering van economie en innovatie
3. heroriëntatie op het bestaande beleid.

Uit het voorgaande moge duidelijk zijn geworden dat de VVD daar nog steeds volledig achter staat. Gelet op de genoemde bezuinigingsmaatregelen voor 2013 in de brief van het college zien we dat het deze manieren heeft omarmd.

We willen hieraan nog één alternatief toevoegen; dat betreft de punten 1 en 3. In 2011 hebben we gezamenlijk een bezuinigingsmarkt georganiseerd. Nu stelt de VVD voor collectief, met alle partijen, een aantal projecten of beleidsstukken door te nemen om echt keuzes te kunnen maken. Bekeken moet worden wat we wel of niet meer doen. De keuzes moeten leiden tot een besparing aan de voorkant door geen beleid meer te schrijven, en een besparing aan de achterkant doordat er geen uitvoering en eventueel handhaving meer hoeven plaats te vinden. Wij nodigen alle fracties uit om met de VVD in september een avond te beleggen om dieper in de programma’s te duiken en echte keuzes te maken. Ik hoor graag of zij de uitnodiging accepteren.

Vervolgens wil de VVD vanuit de verschillende programma’s een aantal zaken nader toelichten.

In programma 1 zien we Emmen Revisited als een project waar Emmen trots op mag zijn. Het is een bijzondere samenwerking op verschillende

niveaus in de Emmense samenleving; het is een schoolvoorbeeld van 'meer van de samenleving, anders van de overheid'. Maar ook hier geldt: blijven ontwikkelen en innoveren! Emmen Revisited dateert al van jaren terug en wellicht is er in dit kader een doorontwikkeling te maken. *Adopt, adapt, improve!*

De gemeentelijke overheid heeft samen met het bedrijfsleven en de scholen een collectief doel. Daarom dient er een nauwe aansluiting te zijn met onderwijs en bedrijfsleven. We hebben nu een traject ingezet en de middelen worden als cofinanciering door ons als faciliterende overheid ingezet. Met de grote investeringen in recreatie en toerisme hebben we gezien dat de Stenden Hogeschool hierop inspeelt door mensen op te leiden voor deze branche. Daarnaast wil de VVD dat er meer aandacht komt voor techniek in het onderwijs. Hierin vervult de Stenden Hogeschool als noordelijk vertegenwoordiger in het techniekpact eveneens een voortrekkersrol. Dit samenwerkingsverband van werkgevers, onderwijs en werknemersorganisaties probeert het tekort aan goed opgeleid technisch personeel terug te dringen. De VVD juicht dit initiatief van harte toe, zeker omdat we in dit gebied veel bedrijven hebben die op zoek zijn naar gekwalificeerd technisch personeel. Wij wachten de reactie van het college af en komen eventueel in tweede termijn met een motie ten behoeve van aansluiting tussen bedrijven en opleiding. Kortom, aansluiting tussen opleiding en werk, en nog wel in de regio. Wat de VVD betreft dus geen bezuiniging op dit vlak.

Participatie is geheel of gedeeltelijk je bijdrage leveren en nooit geheel buiten de samenleving komen staan. Door de 3D's komt er een transformatie in het sociale domein. Ook dan is ons motto: 'meer van de samenleving, minder van de overheid'. De overheid krijgt een andere rol. Zij vraagt, daar waar het mogelijk is, zelf de handen uit de mouwen te steken. Volgens de VVD moeten we terug naar sociale zekerheid die slechts als vangnet dient, bedoeld voor mensen die echt niet voor zichzelf kunnen zorgen. Zo garanderen we een betaalbare sociale zekerheid met de nadruk op 'sociaal' en 'zekerheid'. Het afhankelijk maken en houden van grote groepen mensen is niet sociaal en biedt geen zekerheid, want op termijn is zoiets onbetaalbaar en onhoudbaar.

Op dit moment is een doorsneegezin 23,5% van zijn inkomen kwijt aan zorg. Als de zorguitgaven in hetzelfde tempo doorstijgen als in de afgelopen tien jaar, betaalt een doorsneegezin in 2014

ongeveer de helft van zijn bruto inkomen aan zorg.

De VVD heeft verleden jaar tijdens de behandeling van de Kadernota de motie 'grondbank' ingediend en deze is aangenomen. We hebben daarvan in de Kadernota niets teruggevonden. Wij horen graag de status van deze motie.

Samenvattend: de VVD is van mening dat dit zeker niet de laatste bezuiniging is. Daarmee is de ernst van ombuigen hopelijk bij iedereen inmiddels duidelijk. Dat betekent keuzes maken: wat doet de gemeente wel en wat niet? De VVD-fractie nodigt alle fracties uit samen met haar hiervoor een avond te beleggen. Het oogmerk van ons is: stimuleren van economie en innovatie. Investeren blijft noodzakelijk, omdat een baan nog steeds de beste remedie is voor financiële onafhankelijkheid.

Het adagium 'meer van de samenleving, anders van de overheid' is een uitstekend uitgangspunt. We vragen daarvoor een extra inspanning van onze inwoners, in geld, energie en tijd. Daarmee is voor de VVD een lastenverhoging bovenop de gemaakte afspraken van verleden jaar niet aan de orde.

Inkaderen betekent grenzen stellen, piketpaaltjes durven slaan en keuzes durven maken. Daar is visie voor nodig. Laat ik daarom afsluiten met de woorden: vrijheid bestaat slechts in het erkennen van grenzen!"

Mevrouw Hoogeveen spreekt namens de fractie van Democraten 66 met als titel 'Een andere overheid – een dienstbare overheid' als volgt.

"Voorzitter. Meer van de samenleving, een andere overheid: de dienstbare overheid! D66 pleit voor een openbaar bestuur dat slagvaardig is en zo dicht mogelijk bij mensen is georganiseerd. Zoals bekend, vertrouwt D66 op de eigen kracht en ontwikkeling van mensen. Dit is de eerste van de vijf richtingwijzers van D66 (al jaren). Wij willen dat de overheid deze kracht, vindingrijkheid en creativiteit van mensen ondersteunt en ruimte geeft. De sleutel voor verandering ligt bij mensen zelf en wij willen dat de overheid daarbij aansluit. Er kan volgens D66 dan ook maar één overheid zijn, de dienstbare overheid! Wat mensen voor zichzelf en anderen kunnen doen, is veel belangrijker en effectiever dan wat de overheid kan doen.

Bovenstaande richtingwijzer is nu belangrijker dan ooit, zowel vanuit de decentralisatieopgave, als ook vanuit financieel perspectief! Wij wensen het college dan ook veel succes met de

voorbereidingen op de 3D's. Iedereen zal moeten inleveren en wij zullen als gemeente moeten herschikken, zeker nu we nog 2 miljoen extra moeten bezuinigen. Een dienstbare overheid betekent in onze ogen ook een kleinere en betrouwbare overheid die het goede voorbeeld geeft en zelf ook bezuinigt. In de dinsdag verzonden brief lijkt het de goede kant op te gaan. Wij vragen veel van inwoners en bedrijven en daarom moet de eigen organisatie ook inkrimpen. De raad en het nieuw te vormen college zullen zich moeten beraden op een mogelijk toekomstige andere rol. Wellicht terug van zes naar vier wethouders?

D66 vindt het ook van belang dat de decentralisatie vanuit het rijk gepaard gaat met volledige beleidsvrijheid en overheveling van ontschotte budgetten. Door de deze week aangenomen motie van D66 en VVD in de Tweede Kamer hebben wij goede hoop dat dit ook gaat gebeuren. Omdat er gewerkt moet worden aan een integrale benadering in het sociale domein, dienen ook op afdelingsniveau bij de gemeente diensten te worden ontschot. Samenwerken met andere afdelingen is dan noodzakelijk, maar moet wel tijd- en geldbesparend zijn.

Van alle op de gemeente afkomende taken, heeft D66 de grootste zorg bij jeugdzorg.

Vraag 1: heeft de gemeente hiervoor voldoende expertise in huis?

* Programma 1, inwoners en bestuur

D66 ziet de invoering van het 'zaakgericht werken' met belangstelling tegemoet. Wij hopen dat dit een bijdrage is om te komen tot de dienstbare overheid is die wij voor ogen hebben.

* Programma 2, economie en werkgelegenheid

D66 ondersteunt het belang van de kansrijke sectoren in Zuidoost-Drenthe, maar beschouwt de tuinbouw niet als kansrijk. Dit heeft het Rundedal ook wel bewezen.

Vraag 2: welke concrete successen zijn er te noemen van het innovatie- en kennisplatform Emmen?

Om het ontstane verkeersleed enigszins te verzachten voor bezoekers aan het centrum en ervoor te zorgen dat de trek naar het centrum blijft bestaan om daarmee de lokale economie een kleine impuls te geven, stellen wij voor gedurende een aantal maanden op de zaterdagen en de koopzondagen geen parkeergeld te vragen in Emmen. Dit zal neerkomen op een vermindering aan inkomsten van circa € 190.000,- (€ 10.000,- x 19 dagen). Dit willen wij uit de BAR willen financieren. (overschot

jaarrekening 2012). Wij komen hiervoor met een motie.

* Programma 3, veiligheid

Wij zijn blij met de ketenmanager Veiligheidshuis en de aandacht voor mensenhandel.

* Programma 4, onderwijs

Er zal 10% minder leerlingen instromen in 2014. Dit vraagt om inventieve oplossingen. Er zal slimmer moeten samengewerkt tussen scholen onderling en ook tussen scholen van verschillende denominaties. Op die manier kunnen we kwalitatief goed onderwijs garanderen, maar niet meer op alle plekken waarop dat nu plaatsvindt!

* Programma 5, bouwen, wonen en milieu

D66 is blij met het aangenomen aanvalsplan bouwen, duurzaamheid en jeugdwerkloosheid. Vooral door alle extra taken die op de gemeente af komen en de reeks van bezuinigingen, maakt D66 zich zorgen over de aandacht voor duurzaamheid. Ook hier geldt dat de gemeente een voorbeeld moet blijven, bijvoorbeeld door kleinere duurzame auto's en slimme energiecontracten, waarbij Zaandam als voorbeeld genomen kan worden.

In het kader van duurzaamheid en energie heeft D66 de volgende vraag: wat is de status van de mogelijke extra inspanning om nog eens 60 megawatt in Emmen aan windenergie te leveren?

* Programma 6, participatie

D66 heeft grote zorgen over de grote aantallen bijstandsuitkeringen. D66 vindt het belangrijk dat mensen zoveel als maar enigszins mogelijk is werken, het liefst betaalt. En als het gaat om betaald werk, dan is alle werk geschikt, ook als het tijdelijk is of via een uitzendbureau en ook als het niet aansluit bij eerder werk of studie. Er is geen minderwaardig werk! En als dat niet lukt, moeten er andere activiteiten beschikbaar zijn. Activiteiten in de wijk, maatschappelijk nuttige activiteiten, activiteiten waarmee kosten elders in de gemeentelijke organisatie bespaard kunnen worden. Voorbeelden als het inmiddels bekende Buurtsupport hebben we daarbij voor ogen. Geef dat soort initiatieven de ruimte!

SROI is een prima werkwijze, maar het kan beter! De ondergrens van € 250.000,- moet wat D66 betreft worden losgelaten. Ook bij lagere aanbestedingsbedragen kan resultaat geboekt worden, vooral als we ook bedenken dat het bij SROI niet alleen om het bieden van werkplekken gaat. Zo kun je een architect die je een opdracht gunt vragen of hij bij wijze van SROI een tekening wil maken voor de kleedkamer van een

voetbalvereniging die wil uitbreiden. Ook kun je ondernemers die geen mogelijkheid zien mensen aan te nemen, vragen een bijdrage te leveren in een SROI-fonds waaruit weer activiteiten of projecten gefinancierd kunnen worden.

* Programma 7, verkeer en vervoer

Wij van D66 vinden het een goede zaak dat extra aandacht wordt besteed aan het openbaar vervoer en de fiets in de dagelijkse verplaatsingen. Om dit laatste te bereiken is het zeker nodig dat vanaf 2013 extra inspanning wordt besteed aan fietsonveilige situaties. Als de Emmenaar vaker de auto laat staan, ontstaat er in het centrum meer parkeerruimte voor mensen met een auto vanuit de omgeving. Ook wordt ontgroening van het verkeer genoemd, zoals het gebruik van alternatieve brandstoffen. D66 heeft duurzaamheid hoog in het vaandel staan.

* Programma 8, sport en cultuur

D66 vindt dat we de combinatiefunctionaris sport op een andere manier moeten gaan inzetten. Veel gezondheidswetenschappers maken zich ernstig zorgen over de hoeveelheid kinderen die zwaarlijvig zijn! Dat worden er steeds meer. We moeten de combinatiefunctionaris meer inzetten in het onderwijs om beweging en gezonde voeding te stimuleren en minder bij de sportverenigingen.

In samenspraak met de afdeling onderwijs zou er onzes inziens getracht moeten worden een 'beweeg en gezond leven'-programma te ontwikkelen. Dit programma zou dan wellicht door de combinatiefunctionaris uitgevoerd kunnen worden op de basisschool. Wat D66 betreft zou een mogelijke combinatie met het programma JOGG ook een oplossing zijn.

* Programma 9, openbaar gebied

D66 verbaast zich er over dat er nog geen beheerplan wegen is. Op bladzijde 38 staat dat er een wordt opgesteld. Uit de beantwoording van technische vragen begrijpen wij dat er wél een is! Wij gaan er van uit dat de CROW-normen aangehouden worden. Een relatie met het GVVP dient gelegd te worden.

* Programma 10, zorg en welzijn

Er is een tekort op vrouwen- en maatschappelijke opvang. We gaan er van uit dat de regiogemeenten die gebruik maken van de centrumfunctie van Emmen ook meebetalen in de tekorten die ontstaan.

Maatschappelijk vastgoed. D66 wil dat vastgoed in wijken en dorpen zo efficiënt mogelijk gebruikt wordt. Daarbij moeten ook de ontwikkelingen van de komende jaren betrokken worden. We denken aan de taken die met de 3D's

op de gemeente af komen. Verbindingen tussen de diverse regelingen en doelgroepen moeten gelegd worden om de enorme opdracht die er ligt te volbrengen. Daarin speelt het vastgoed een belangrijke rol.

* Programma 11, bedrijfsvoering en inkomstenbronnen

Met het voorstel de indexering niet volledig toe te passen op de OZB zijn we het niet eens: Wij willen de OZB-index handhaven op 2,25%. Uit de ontvangen brief van afgelopen dinsdag blijkt dat ook het college voorstelt de indexering te handhaven. D66 vindt het niet goed dat eventuele gevolgen van landelijke financiële ontwikkelingen via de begroting tot ons komen. De begroting dient aan te sluiten op de Kadernota en de naar aanleiding daarvan gemaakte keuzes. Indien er zich nieuwe ontwikkelingen voordoen, willen wij een separate melding over de gevolgen en aansluitend voorstellen voor oplossingen.

D66 is geen voorstander van nieuw beleid als daar geen dekking voor gevonden kan worden uit vrijvallen van oud beleid. Met andere woorden: geen nieuw beleid zonder dekking en in elk geval geen beroep op algemene reserves.

* Bestuursrapportage 2013 – 1

Vraag 4: heeft de gemeente het aantal leegstaande en gesloopte panden nu goed in beeld?

Wij blijven van mening dat het in het licht van de huidige omstandigheden niet juist is de tekorten van de EMCO 1 op 1 door te berekenen aan de gemeente, zoals onlangs weer is gebeurd. Ook EMCO moet de broekriem aanhalen en zoeken naar mogelijkheden om tekorten in de exploitatie op te vangen.

Collectief vervoer WMO. We zijn met het college van mening dat het zeer zorgelijk is dat er grote overschrijdingen ontstaan. Ook hierbij willen we benadrukken dat de oplossing gezocht moet worden in samenhang met andere beleidsterreinen. Er zijn nu al en straks ook vele vormen van vervoer die vallen onder de verantwoordelijkheid van de gemeente. We noemen: leerlingenvervoer, collectief vervoer WMO en AWBZ-vervoer, bijvoorbeeld naar de dagbesteding. Het moet mogelijk zijn hier efficiencyvoordelen te behalen.

Dan nog enkele opmerkingen over het meerjarenperspectief grondexploitaties.

D66 vindt dat ten aanzien van de verwachte uitgifte van grond, zoals beschreven op pagina's 12, 13 en 15, nog een veel te rooskleurig scenario wordt geschetst!

Vraag 5: wat is het belang van opheffing van het fonds bovenwijkse voorzieningen en het onderbrengen van het saldo bij de VAR, zoals op pagina 39 wordt voorgesteld?

Tot slot nog een laatste vraag, die in het kader van diverse scenario's voor wat betreft de weerstandspositie van de grondexploitaties worden gesteld.

Vraag 6: wat is de stand van zaken met betrekking tot de camping en de marktpartij die indertijd veel interesse toonde voor het betrokken gebied?

Tot zover onze vragen en beschouwingen in eerste termijn om te komen tot een dienstbare overheid!"

De heer Oldenbeuving begrijpt iets niet helemaal. De D66-fractie wil een aantal zaterdag- en zondagmiddagen gratis parkeren mogelijk maken en berekent dit op circa € 190.000,-. Overigens stelt zij maatregelen voor waardoor het verkeer 'ontgroend' wordt, maar hij neemt aan dat bedoeld is: vergroening doordat er minder wordt geparkeerd. De kosten wil zij financieren uit de BAR. In de brief van het college staat te lezen dat de voeding van de BAR vanuit de jaarrekening 2012 een stuk minder is dan verwacht. Even later zegt mevrouw Hoogeveen echter dat nieuw beleid nooit uit algemene reserves mag worden gefinancierd. Welnu, de BAR staat voor: budgettaire algemene reserve. Dan raakt spreker de draad kwijt. Wil haar fractie dit nu wél of níét?

Mevrouw Hoogeveen herinnert de heer Oldenbeuving er aan dat verleden maand is besloten het toen bekende overschot op de jaarrekening 2012 voor € 2,4 miljoen terug te laten vloeien naar de BAR en eventuele voorstellen bij de Kadernota te betrekken. De fractie vraagt nu om circa € 190.000,- en doet indexering van de OZB als tegenvoorstel, zijnde maximaal € 230.000,-. Daarmee is de dekking aangegeven.

De heer Oldenbeuving vindt dit helder. Maar het betekent wel de D66-fractie de BAR gebruikt als een pot waarvan gebruik kan worden gemaakt bij het ontwikkelen van voorstellen. Dan moet mevrouw Hoogeveen echter niet vijf minuten later zeggen dat de fractie de algemene reserves niet wenst te gebruiken.

Mevrouw Hoogeveen herhaalt dat het bedrag van € 2,4 miljoen naar de BAR is gegaan.

De heer Schoo spreekt namens de fractie van Drentse Ouderenpartij als volgt.

"Voorzitter. We behandelen een Kadernota met misschien wel het grootste aantal onzekerheden waar we als raad ooit mee te maken hebben gehad! Er is namelijk niet alleen veel onzekerheid over de geldbedragen die we het komende jaar en de volgende jaren kunnen verwachten, er is ook veel inhoudelijke onzekerheid. Inhoudelijke onzekerheid over bestaande taken van de gemeente, onzekerheid over mogelijke nieuwe taken voor de gemeenten en onzekerheid over vele landelijke regelingen die direct en indirect ingrijpen op het gemeentelijk beleid. Alle fracties hebben dan waarschijnlijk ook lopen dubben over de vraag waar ze vandaag hun aandacht op willen richten en waarop (nog) niet. In ieder geval geldt dit zeker voor de fractie van de DOP. Wij hebben onze bijdrage van vandaag dan ook gesplitst in twee onderdelen:

1. algemene beschouwingen, met aandacht voor de nieuwe rol voor gemeenten
2. de Kadernota 2013 en het meerjarenperspectief, met aandacht voor de signalen die de DOP krijgt uit de samenleving en de grote zorgen die de DOP zich maakt over een aantal onderwerpen.

* De nieuwe rol voor gemeenten

Voor gemeenten is er in deze tijd ook veel goed nieuws, tenminste als we alle complimenten vanuit de landelijke politiek mogen geloven. Gemeenten kunnen blijkbaar bijna alles beter en goedkoper, omdat ze dicht bij de burger staan. Daarom wordt doorgedaan met de voorbereiding van nog meer overheveling van taken van rijk naar gemeenten. En het moet wel waar zijn dat gemeenten bijna alles beter en goedkoper kunnen, want het is de opvatting van een groot aantal partijen in de Tweede Kamer. Of wordt een groot deel van de komende golf van overheveling van taken van rijk naar gemeenten misschien iets te snel en te gemakkelijk verkocht aan de inwoners van Nederland?

De in voorbereiding zijnde verdere overheveling van taken naar de gemeenten en de toenemende beleidsvrijheid van gemeenten bij deze taken en al bestaande taken. De bijbehorende forse bezuinigingen, betekenen dat we aan de vooravond staan van een echt nieuwe rol voor gemeenten, niet alleen voor de komende jaren, maar voor de komende 50 jaar. Onze minister van Binnenlandse Zaken noemt dit niet voor niets 'de grootste hervorming van het binnenlands

bestuur van de laatste eeuw.' Daarbij zitten zaken die volgens ons niet kunnen en ongewenst zijn.

- Een nieuwe grotere rol voor gemeenten met veel meer beleidsvrijheid, is nog de enige oplossing voor een groot aantal bezuinigingsproblemen bij de rijksoverheid. Dit lijkt meer op onmacht dan op kracht. Het heeft meer weg van een laatste wanhoopsdaad. Dat alleen gemeenten grote problemen nog zouden kunnen oplossen, zorgt voor een oneerlijk verwachtingspatroon voor de gemeentelijke politiek. Wat de DOP betreft zou er in deze fase nog steeds een alternatief scenario moeten zijn, waarbij bezuinigingen en hervormingen via de rijksoverheid plaatsvinden.
- 'Beleidsvrijheid voor gemeenten' zijn mooie woorden, maar deze roepen meer vragen op dan dat ze antwoorden geven. Hoe groot mogen de verschillen tussen gemeenten straks zijn? Wie gaat de verschillen tussen gemeenten straks uitleggen? Gaan landelijke politici straks moord en brand schreeuwen als de verschillen tussen gemeenten te groot zijn? Hoe wordt voorkomen dat gemeenten onrendabele groepen met slecht beleid wegpesten? Zijn fusies tussen gemeenten straks verplicht, omdat de nieuwe rol alleen werkt bij grote gemeenten? Belangrijke vragen waar weinigen het antwoord op kennen.
- Nu is het een select groepje dat uiteindelijk zal beslissen of de grootste verandering van het binnenland bestuur van de laatste eeuw, de nieuwe rol van gemeenten, wel of niet zal doorgaan en, zo ja, onder welke voorwaarden dit zal gebeuren. Wij vinden als DOP dat de kiezer hierin via een referendum uiteindelijk het laatste woord in zou moeten hebben. Een referendum met:
Keuzemogelijkheid 1: het nieuwe beleid van bezuinigingen en hervormingen op een aantal beleidsterreinen als deze door het rijk worden uitgevoerd.
Keuzemogelijkheid 2: het nieuwe beleid als bezuinigingen en hervormingen langs de weg van de gemeenten plaatsvinden en gemeenten een echt nieuwe rol een echt nieuwe rol krijgen.

Ons voorstel gaat dus niet over wel of niet bezuinigen, maar over twee mogelijke scenario's voor bezuinigingen. Voorwaarde is wel dat het rijk aangeeft wat er gebeurt als belangrijke

bezuinigingen en hervormingen niet via de gemeenten lopen.

Wij hebben als DOP deze week ons ongenoegen en de noodzaak van een referendum per brief aan zowel de regering als de Tweede Kamer aangegeven. We zullen alle fracties een afschrift van onze brief toesturen en hopen dat zoveel mogelijk andere partijen in heel Nederland onze kritiek en oplossing zullen steunen. Dit gaat voor ons niet over links of rechts, sociaal of liberaal en niet over de komende jaren, maar de komende 50 jaar. Dit gaat over democratie, eerlijke en zuivere besluitvorming en vooral draagvlak onder de inwoners en kiezers.

* Kadernota, meerjarenperspectief en Berap

De Kadernota is dit jaar belangrijker geworden. Het zwaartepunt ligt nu bij de Kadernota en niet meer bij de begroting. Alleen worden eventuele concrete nieuwe maatregelen voor burgers, bedrijven en verenigingen pas bij de begroting bekend. Voor hen is dus de einduitkomst bij de begroting het belangrijkste. En volgens ons dient de raad de burgers en niet het college. Volgens ons heeft ook het college de intentie de burgers te dienen, maar of wij met wat nu voorligt de burgers enthousiast maken voor de gemeentelijke politiek en de gemeenteraadsverkiezingen van 2014 vraag ik mij af. We zullen zien!

Cijfers veranderen elke week, soms elke dag of zelfs een aantal keren per dag. Je moet er als politicus rekening mee houden, maar elke keer met een ander of nieuw verhaal komen. Dat zorgt voor veel onrust. En een verhaal dagelijks veranderen, kunnen ze in 'Den Haag' weer beter, zo laat men elke dag zien. De rest van onze bijdrage willen wij dan ook besteden aan problemen die we in contacten met de Emmense samenleving tegenkomen en de mogelijke oplossingen hiervoor. Problemen waar veel mensen mee te maken hebben, horen immers in de raadzaal besproken te worden. Ook aan een aantal grote zorgen die we als DOP hebben, willen we bij een aantal onderwerpen aandacht besteden, met tevens mogelijke oplossingen of oplossingsrichtingen voor deze problemen.

- Signalen vanuit de samenleving

In contacten met burgers horen we regelmatig verhalen van mensen die vragen om een zorgoplossing op maat en vervolgens een andere oplossing krijgen. En die andere oplossing is dan ook nog duurder. Als argument krijgen mensen te horen dat het nu eenmaal zo in het regelingenboek staat. Wij weten niet hoe groot dit probleem is. Wij weten ook niet wat de echte oorzaak van het probleem is. Gaat het om

bureaucratie, om onvoldoende deskundigheid of om iets anders? Ons verzoek aan het college is hier eens nader naar te kijken.

- Problemen van vrijwilligers

Mijn medefractieleden, en ook ik, komen regelmatig mensen tegen die graag vrijwilligerswerk willen doen, maar voor wie elke euro aan extra kosten, of het nu om papier, koffie, reizen of telefoon gaat, een groot probleem is. Deze geluiden hoorden we vroeger niet of nauwelijks. Misschien dat andere fracties deze signalen ook krijgen. Wij willen graag vernemen of ook het college deze signalen krijgt en of het een echt praktische en werkbare oplossing voor deze problemen weet.

- Steeds meer mensen met hoge noden – wat te doen?

Steeds meer mensen in nood kloppen bij onze fractie aan voor hulp en advies. Wij proberen hen dan van advies te voorzien en door te verwijzen naar organisaties die er voor hen zijn. De problemen kennen, denk ik, ook de andere partijen wel en ook zij zullen deze mensen op hun manier zo goed mogelijk proberen te helpen. Wat opvalt, is dat het aantal problemen de laatste twee jaar fors is toegenomen en dat niet alleen maar meer mensen zonder baan, maar ook mensen mét een baan in de problemen komen. Wat ook opvalt, is hoe complex ons land is als het gaat om hulp aan mensen in problemen. De Nationale Ombudsman sprak in zijn jaarverslag 2012 niet voor niets over ‘Mijn onbegrijpelijke overheid’. Hij gaf aan dat alleen mensen met HBO of universiteit het nog vaak begrijpen, maar ook dat die het soms ook allemaal moeilijk vinden. Als we willen dat mensen zichzelf zoveel mogelijk kunnen redden, hoe kan het dan dat grote groepen mensen die hulp nodig hebben bij het verkrijgen van hulp van de overheid? Er moet in dezen een forse besparing te halen zijn in de uitvoering op zowel landelijk als gemeentelijk niveau! Graag willen wij van het college vernemen hoe het tegen de complexiteit van de eigen regelingen aan kijkt. Is daar volgens het college nog veel te winnen en gaat het te dien aanzien acties ondernemen?

- Grote zorgen over maatschappelijke ontwikkelingen

Er zijn problemen bij de middenstand en er is de dreiging van grote leegstand winkelcentra. Veel winkeliers hebben het op dit moment erg moeilijk. De belangrijkste oorzaken zijn de vaak hoge huren, moeizame medewerking van banken, de huidige crisis en minder omzet door de concurrentie van webwinkels. Zoals gezegd, zijn

er veel ondernemers die het moeilijk hebben, maar de problemen van de winkeliers in winkelcentra nemen een bijzondere positie in. Ook voor de gemeente is het in verband met de leefbaarheid van belang dat we straks niet met een grote leegstand in winkelcentra komen te zitten.

Winkeliers staan voor de uitdaging naar nieuwe en andere oplossingen te zoeken. Ik zou me kunnen voorstellen dat de gemeente ze hierbij behulpzaam kan zijn door bijvoorbeeld bijeenkomsten te organiseren over dit thema. Zo zouden winkeliers geholpen kunnen worden in hun zoektocht. De Stenden Universiteit en ook andere scholen zouden de organisatie op zich kunnen nemen. Van hun kennis op dit gebied kan hopelijk gebruik worden gemaakt. Tevens zouden regionale bedrijven betrokken moeten worden bij het helpen van winkeliers bij veranderingen. Het onderwerp vinden we zo belangrijk dat we er in motie over indienen. Of onze oplossing een goede oplossing is of dat er nog betere zijn, horen we graag van college en andere partijen. We hebben bij dezen toch een aanzet willen geven. Hiervóór is al geconstateerd dat ondernemers ondernemers zijn, en dat weten wij ook wel, maar op een bepaald moment moet je ook als overheid een mogelijkheid bieden om er samen uit te komen. Kortom: samen de problemen oplossen!

- Werkloosheid en de problemen van specifieke doelgroepen

In oktober 2011 is er een nieuw participatie- en re-integratiebeleid opgesteld. Vanaf 2012 zijn er ook forse bezuinigingsmaatregelen doorgevoerd. Onduidelijk voor ons is hoe succesvol en effectief dit nieuwe beleid is. Onduidelijk is ook wat de specifieke problemen in Emmen zijn voor doelgroepen als jongeren, ouderen, mensen met een beperking etc. Moet er voor specifieke doelgroepen apart beleid worden ontwikkeld? Worden de mogelijkheden in Duitsland voldoende benut? Laten we door geldgebrek kansen liggen?

We hebben via de vakbond vernomen dat er bij het TDC veel problemen zijn. Onze vraag aan het college is of het kan aangeven of er dit jaar nog een evaluatie komt. En zo ja, wanneer? Ook willen we weten of het college de specifieke problemen van specifieke doelgroepen in beeld heeft, of het de raad hierover nog vóór de vakantie kan informeren en of we als raad nu al cijfers over in- en uitstroom kunnen krijgen. Er is, denk ik, geen partij in de raad die hierover niet graag actief wil meedenken.

- Vrijwillig verplichte zorghulp en mantelzorg door kinderen, familie en buren

Vanuit de VNG komen regelmatig berichten dat gemeenten, als zij straks verantwoordelijk zijn voor meer zorgtaken, hulp van kinderen, familie en buren verplicht kunnen stellen. Ik moet zo eerlijk zijn te zeggen dat nu nog niet duidelijk is wat het gaat worden. Wel keert dit thema bij regelmaat terug in de discussies en dan steeds op initiatief van de gemeenten. Je hoeft geen Einstein te zijn om te weten dat het in praktisch zin voor gemeenteambtenaren geen gemakkelijk klus zal zijn iets dergelijks uit te voeren. Als Drentse Ouderen Partij benadrukken dat het misschien ongewenst is, is waarschijnlijk te gemakkelijk, daarom wil ik het probleem ook vanuit de kant van de jongeren benaderen. Mag een jongere met een gehandicapte ouder straks niet meer gaan studeren in Rotterdam of Amsterdam? Of mag het wel, maar zal hij of zij zich bezwaard voelen bij het maken van een keus, omdat hij/zij weet dat die ten koste van een van de ouders gaat? En blijven mensen die nu iemand vrijwillig helpen bij zorgtaken dit doen als de gemeente zich hiermee gaat bemoeien? Zomaar een paar belangrijke vragen die hopelijk tot nadenken stemmen.

Meer hulp van buren, familie en vrienden is terug naar vroeger. Verleden week was er in het programma *EenVandaag* aandacht voor een project waarin gespecialiseerde artsen ouderen thuis bezochten. De eerste resultaten hiervan zijn spectaculair. De problemen in de zorg zijn waarschijnlijk beter op te lossen met nieuwe dan met oude oplossingen.”

De heer Denkers constateert dat de heer Schoo in diens betoog het TDC aanhaalt en daarbij refereert aan signalen vanuit de vakbeweging. Nu een heel simpele vraag: is de heer Schoo op bezoek geweest bij het TDC en heeft deze ook het verhaal van de andere kant gehoord?

De heer Schoo antwoordt dat de DOP-fractie er in het beginstadium is geweest en toen de problemen heeft doorgesproken. Via de contacten met de vakbond en gesprekken met personeel dat de fractie heeft benaderd, is zij op de hoogte gehouden. Zij is ook bij de leiding van het TDC geweest, die haar toen heeft verteld wat de problemen op dat moment waren. Eerlijkheidshalve moet hij er bij zeggen dat dit ongeveer anderhalf jaar geleden was.

De heer Moinat spreekt namens de fractie van de Socialistische Partij als volgt.

“Voorzitter. Deze Kadernota straalt onzekerheid uit, onzekerheid over hoe de zaken er nu eigenlijk voor staan, wat er op ons af komt en zeker ook wat we zelf kunnen doen om als gemeente Emmen ‘eigen beleid’ te voeren. Het college geeft het al overduidelijk aan in het raadsvoorstel, daarin staat: ‘Dit maakt het voor ons als gemeente ondoenlijk om zelfs bij benadering in te schatten wat de omvang is van de middelen die vanuit het rijk beschikbaar komen.’ Verder zijn woorden als: onduidelijkheid, moeilijk, onmogelijk, ondoenlijk en onzeker op vrijwel elke pagina te vinden. ‘De gemeenten staan de komende jaren voor grote uitdagingen’ is dan ook op z’n minst een *understatement* te noemen.

In de Kadernota stelt het college zich eigenlijk de vraag die de SP zich al zo vaak heeft gesteld: waar houdt dit op en tot waar is dit acceptabel? De eerste stap tot inzicht en herstel is natuurlijk altijd erkenning. Maar de vraag stellen en hem niet beantwoorden, is te makkelijk. Daarom onze vraag aan het college: tot wanneer is dit acceptabel? Wanneer gaat u in VNG-verband zeggen dat het zo niet langer kan? Dat bij de overgehevelde taken ook voldoende budget hoort? Dat er een declaratiesysteem moet blijven, opdat de gemeenten hun taken fatsoenlijk kunnen uitvoeren? Dat de regering in Den Haag verantwoordelijk blijft voor het welzijn van alle burgers, niet alleen voor hen met een dikke portemonnee? Dan vindt u de SP aan uw zijde!

Al in 2009 heeft de SP twee moties ingediend met betrekking tot multiprobleemgezinnen en het belang van een bundeling van de diverse hulpverlenende instanties tot één contactpersoon per gezin/huishouden. Het college heeft die moties toen van harte overgenomen. Helaas heb ik in 2011 tijdens de begrotingsvergadering moeten vaststellen dat er in de praktijk nog niets van terug te zien is geweest. Ik heb toen het verzoek gedaan alsnog tot uitvoering over te gaan.

* De kanteling

Gezien uw opmerking in de Kadernota, gaat u hier, weliswaar gestuurd door het rijk, nu dan werk van maken, u schrijft: ‘Het kabinet kiest in het gemeentelijk sociaal domein voor een integrale visie, taak en leidend principe (een huishouden, een plan, een hulpverlener). Wij zullen moeten werken aan integrale benadering in het sociale domein, waarin eigen kracht en verantwoordelijkheid centraal staan en publieke

ondersteuning zo beperkt mogelijk is en zich alleen richt op hen die dat echt nodig hebben.' Volgens de SP raakt u hier de kern. Hoe zorgen we er voor dat we mensen die echt ondersteuning nodig hebben deze krijgen en dat we er tegelijk voor zorgen dat anderen die niet per se ondersteuning nodig hebben zelf hun weg kunnen vinden? Dat u hier nog geen pasklare oplossingen voor heeft, is logisch; het is een enorm vraagstuk en de voorwaarden worden telkens aangepast door het kabinet. Wat moet het frustrerend zijn voor twee collegepartijen dat hun ministersploeg er zo'n puinhoop van maakt! Wij steunen in ieder geval het college bij het zoeken naar een menswaardige invulling van het sociale domein. Ik heb het in dezen over een zoektocht, er is geen garantie dat we het eens worden over de gevonden oplossingen.

* Inspraak

We willen hierin ook de rol van de inwoners van Emmen benadrukken. Mensen moeten invloed hebben op hun directe woon- en leefomstandigheden. Dat vergroot de kans op actieve deelname, verkleint het risico van vervreemding en politieke onverschilligheid. Hierbij hoort ook het recht mee te beslissen over de inrichting van de samenleving opdat de afstand tussen bestuur en burger zo klein mogelijk wordt gemaakt. De SP pleit voor een open, niet-vooringenomen communicatie. Meerdere avonden organiseren voor buurtbewoners en beginnen met de boodschap 'zo ligt het en zo blijft het ook', zoals in de discussie over windmolens, is niet de juiste instelling. Laten wij als lokale overheid in elk geval doen wat we moeten doen, namelijk oog en oor hebben voor onze inwoners.

- Wonen

Wij maken ons zorgen over de landelijke maatregelen op het gebied van wonen. Na 2014 stopt het rijk met geld voor wijkvernieuwing. Daarnaast laat het kabinet de corporaties een verhuurderheffing betalen waardoor nieuwbouwprojecten onder druk komen te staan. Wij kunnen al deze bezuinigingen en maatregelen als gemeente niet zomaar wegpoetsen, maar wij mogen wel van corporaties verwachten en eisen dat zij doen wat ze moeten doen: hun bestaande woningen goed onderhouden, isoleren en niet nodeloos veel sociale huurwoningen in de verkoop doen. Wij, het gemeentebestuur, zullen hier samen met huurders de komende jaren goed op moeten toezien, opdat de invloed van huurders op hun directe woon- en leefomgeving en de

zeggenschap ten aanzien van corporaties niet verloren gaan.

'Den Haag' draagt steeds meer verantwoordelijkheden over zonder de bijbehorende budgetten. Zijn er meer bijstandsgerechtigden en meer aanvragen voor jeugdzorg, dan is dat allemaal risico voor de gemeente. 'Den Haag' besteedt de risico's gewoon uit!

Nog even terug naar het sociale domein, want dat is natuurlijk bij uitstek de plaats waar menselijke waardigheid en het organiseren van solidariteit het beste tot elkaar komen. We kunnen de al eerder opgelegde kortingen wel begrijpen, omdat hierbij geen waardeoordeel wordt gegeven over de betrokken instellingen en organisaties. Het liefste zouden wij natuurlijk de plannen voor zorg en welzijn zonder bezuinigingen willen ontwikkelen, maar we vinden als SP-fractie ook echt dat hier effectiever gewerkt kan worden. We moeten af van de versnipperde uitvoering van veel langs elkaar heen werkende organisaties en gemeentelijke diensten.

Zorg en welzijn moeten dicht bij de mensen in de buurt georganiseerd worden, met meer directe invloed van bewoners en minder onderlinge concurrentie tussen organisaties. Een goed voorbeeld hiervan zijn de steun- en informatiepunten en de centra voor jeugd en gezin, maar ook de sociale teams die tegenwoordig actief zijn. Zij signaleren veel sneller wanneer iemand bijvoorbeeld vereenzaamt of extra aandacht nodig heeft. Op deze manier wordt er veel meer vanuit de mensen geredeneerd, in plaats vanuit het aanbod van instellingen. Wij hebben begrepen dat dit ook in Emmen ontwikkeld wordt en willen graag horen hoever het daarmee staat, bij wie het initiatief ligt en welke organisaties erbij betrokken zijn.

- Armoede - Inkomen

De afgelopen decennia hebben we kunnen zien dat de maatschappelijke tweedeling verder is toegenomen. Er zijn steeds grotere verschillen tussen mensen die succesvol zijn en mensen die in een achterstandssituatie terechtkomen waarin kinderen moeten opgroeien. De SP vindt dat de overheid er voor moet zorgen dat iedereen gelijke kansen krijgt en dat elke vorm van discriminatie en achterstelling bestreden moet worden. Niemand in onze gemeente mag ooit het gevoel krijgen er niet toe te doen of van minder waarde te zijn. Ook is het de taak van de overheid en de politiek te voorkomen dat mensen vervreemd raken van onze samenleving.

De overheid kan mensen niet gelukkig maken, maar ze kan wel de omstandigheden zo maken dat mensen met een maximale kans op succes dat geluk kunnen nastreven. De SP streeft daarbij altijd naar menselijke waardigheid. Dit veronderstelt een menswaardig bestaan, om te beginnen bestaanszekerheid. Dit vinden wij een van de grootste verantwoordelijkheden van de overheid in geval mensen hier zelf niet in kunnen voorzien. Daarbij geldt dat de mogelijkheden en omstandigheden van de één anders zijn dan die van de ander. Daarom moeten we de solidariteit tussen mensen organiseren, zodat zij waar nodig elkaar helpen en voor elkaar zorgen.

De basis van een samenleving is af te meten aan de manier waarop men omgaat met de meest kwetsbaren. Daarbij moet volgens ons menselijke waardigheid de maat zijn. Bestaanszekerheid heeft voor ons alles te maken met armoedebeleid. De definitie van armoede heb ik gevonden in een boekje uit 1987 ('Moderne armoede' van Godfried Engbersen) namelijk: structurele uitsluiting van de samenleving, gepaard aan totale afhankelijkheid van de overheid. Je behoorde tot de armen als je voor lange tijd een uitkering had. Maar wat zien we nu? Bijna de helft van de armen in onze samenleving bestaat uit werkenden, mensen met parttime baantjes of onzeker flexwerk. Huishoudens die op een klein inkomen moeten draaien. ZZP'ers die, vaak noodgedwongen, voor zichzelf zijn begonnen en rond de bijstandsnorm zitten. En het gaat niet alleen om klassieke categorieën als laagopgeleiden, eenoudergezinnen en migranten. In de huidige economische crisis lopen ook hoger opgeleiden grote risico's. Er vallen bijvoorbeeld veel ontslagen bij banken en *hightech*bedrijven. De SP pleit voor een 'slimme' verzorgingsstaat die een aantal kernvoorzieningen handhaaft: huisvesting, onderwijs, gezondheidszorg, sociale zekerheid, en die op andere terreinen, waar dat echt kan, taken aan burgers en hun verbanden delegeert.

Er moeten meer gradaties zijn tussen een vaste baan, een tijdelijke baan en nietsdoen. Nu moeten werkgevers tijdelijke medewerkers na drie aanstellingen wegsturen. Waarom mag men ze geen vierde of vijfde aanstelling geven? Waarom kunnen we er niet voor zorgen dat alleenstaande moeders in de bijstand een paar dagen werken, zodat ze wat meer geld hebben en, als de kinderen groot zijn, meer kans op werk hebben? We moeten van meer naar minder, maar het moet wel beter zijn!

Ten slotte nog een aantal vragen over de Kadernota.

Op bladzijde 24 zegt u besparing te realiseren door bepaalde vacatures binnen de afdeling open te houden. Het resterende deel van € 84.700,- wordt als algemene taakstelling bij de brandweer opgenomen. Aan wat voor vacatures moeten we dan denken? Wordt dat bij de geregionaliseerde brandweer neergelegd? Als meerdere gemeenten zoiets doen, dan wordt de brandweer een soort afvalputje.

Op bladzijde 31 gaat het over het beleidskader schulddienstverlening. U geeft aan dat op dit moment 120 cliënten onder beschermingsbewind van de gemeente staan. Voor het inkomensbeheer geldt hetzelfde als bij beschermingsbewind. Hoeveel cliënten staan er onder inkomensbeheer bij de gemeente?

Bladzijde 32: in 2012 hebben minder mensen dan verwacht gebruik gemaakt van de langdurigheidtoeslag. U geeft aan dat dit met name lijkt te komen door een wijziging van de aanvraagprocedure. Welke wijziging in de aanvraagprocedure heeft gezorgd voor minder gebruik van de langdurigheidtoeslag? Dat is van belang, zeker als je bedenkt dat de doelgroep alleen maar groter wordt.

Op bladzijde 37, punt 4, wordt specifiek aandacht gevraagd voor erfgoed. Dit heeft als enige discipline geen structurele subsidierelatie met de gemeente Emmen. Mooi dat daar aandacht voor wordt gevraagd, maar wat wil je ermee? Is het de bedoeling dat er wel een subsidierelatie aangegaan wordt? Waarom was die er nog niet? Is er wel behoefte aan? Waar is uw voorstel? Kortom, wij missen het vervolg.

Een paar vragen over het meerjarenperspectief grondexploitaties.

Op bladzijde 5 geeft u aan een flink deel van de gronden te gaan verkopen. Is uw verwachting dat dit gaat lukken tegen in elk geval de boekwaarde? Mocht dat niet uw verwachting zijn, dan rest de vraag welk verlies we daarop moeten nemen.

Op bladzijde 31 schrijft u dat het risicoprofiel wordt berekend op basis van in 1997 vastgesteld beleid. Is dit nog voldoende actueel om in de huidige economie risico's in te kunnen schatten? Volgens het college moet het fonds bovenwijkse voorzieningen opgeheven worden en moet het saldo worden toegevoegd aan de VAR. Het fonds is gevuld met geld afkomstig uit de grondexploitatie, waarom dan niet, als je al besluit het fonds op te heffen, het saldo storten in

de grondexploitatie waar het vandaan komt? Waarom naar de VAR?

Onderaan op bladzijde 42 geeft u aan onderzoek te zullen doen naar tijdelijke verhuur en/of gebruik van percelen, al dan niet braakliggend. Bij ons kwam daarbij de vraag op of we dit onderzoek niet moeten uitbreiden met de vraag of het mogelijk en wenselijk zou zijn gemeentelijke grond niet te verkopen, maar te verpachten. Wij denken dan met name aan grond voor woningbouw. Dus: niet verkopen, maar verpachten. Is het zinvol dit onderzoek uit te breiden naar de mogelijkheid van uitgifte van bouwkvavels in erfpacht?"

De voorzitter schorst de vergadering voor een pauze.

Schorsing.

(Tijdens de schorsing is mevrouw Meulenbelt ter vergadering gekomen).

De voorzitter heropent de vergadering en geeft hert woord aan de fractie van LEF!

De heer Leutscher spreekt namens de fractie van LEF! als volgt.

“Voorzitter. In deze bijzondere bijeenkomst praten we over de Kadernota. Als we zien wat voor onzekerheid er is in verband met de bezuinigingen van de rijksoverheid, kan het haast niet anders dan dat het accent begint te verschuiven naar de begroting. Dat hebben we kunnen horen in een aantal bijdragen, waarin aandachtspunten zijn genoemd om met elkaar knopen te kunnen doorhakken en keuzes te kunnen maken bij de behandeling van de begroting in november. Die behandeling zal extra bijzonder zijn, omdat die het dichtst ligt bij de gemeenteraadsverkiezingen. Her en der wordt vandaag het kruit droog gehouden; dat past daar een beetje bij. We moeten daarom elkaar vandaag niet onnodig lang bezighouden.

Op het college rust de zware verantwoordelijkheid voorbereidingen te treffen voor de begroting, met een aantal bezuinigingen dat te realiseren is. LEF! kan zich volledig vinden in de criteria zoals die in de Kadernota op pagina 10 geformuleerd zijn. Wij denken dat die goede uitgangspunten bieden. Verder blijkt in de recent ontvangen brief dat wordt onderzocht hoe een en ander het beste kan worden uitgewerkt, mede gelet op aandachtspunten die door fracties zijn genoemd, oog houdend voor kinderen en voor de

manier waarop je met subsidies omgaat. Soms hebben ook organisaties ruimte nodig om datgene wat zij gewend waren te doen te kunnen veranderen.

Waar we ook dit jaar bij stil moeten staan, is de veranderende overheid. Ooit zijn we met elkaar in discussie gegaan over de kerntaken. Die hebben een wat andere invulling gekregen; je zult veel meer moeten gaan kijken naar de kernverantwoordelijkheden van de overheid en je er van bewust moet zijn dat je niet alles meer kunt en niet alles meer moet willen, maar ook moet oppassen voor het, onder het mom van ‘meer van de samenleving’, alles over de schutting te kieperen. Soms is het nodig partijen bij elkaar te brengen en je eigen grenzen te kennen. Kijkend naar de AWBZ en naar de omstandigheid dat de overheid op termijn bijvoorbeeld knijpt op de verantwoordelijkheid voor dagbesteding en de jeugdzorg, moet je beseffen dat je niet overal verstand van hebt en niet overal verstand van moet willen hebben, want dat je bent aangewezen op professionals in de markt, teneinde de bezuiniging/ hervorming te kunnen realiseren. De overheid in de rol van regisseur!

Ook al zitten we in sombere tijden, voor LEF! is het het glas altijd halfvol. Juist in deze tijd is een positieve kijk op de situatie niet verkeerd. Welke gemeente in Nederland kan zeggen dat er in de komende vijf jaar € 500 miljoen wordt geïnvesteerd? En dit dan in een sector waarover we met z'n allen roepen dat daarin moet worden geïnvesteerd, i.c. de bouw. Dat gaat Emmen doen! Dat betekent dat dit uiteindelijk werkgelegenheid oplevert, niet alleen voor grote bedrijven, maar ook voor lokale ZZP'ers.

LEF! vindt dat we eigenlijk nog te weinig het mooie dat we hier doen van de daken schreeuwen. Er gebeurt veel op het gebied van citymarketing: er worden notities geschreven en budgetten vrijgemaakt en er worden mensen aan het werk gezet. Voor een deel zijn we met een en ander al begonnen en na de zomervakantie wordt doorgegaan. Als ik kijk naar de entrees van Emmen, vind ik dat er nog te weinig zicht is op al het moois dat hier gaat gebeuren.

En wat de website van de gemeente betreft: deze is gericht op de eigen inwoners en heeft eigenlijk geen aantrekkingskracht op gebruikers van buiten Emmen. LEF! dient hieromtrent dan ook een motie in die aangeeft dat er mogelijkheden onder handbereik liggen. De website zou juist de website moeten zijn voor mensen van buiten Emmen die iets over de gemeente willen weten,

in plaats van loketfuncties voor burgers; zij kunnen op een andere manier worden verwezen. Ons verzoek aan het college is dan ook bij de ontwikkeling van citymarketing de vraag in te brengen hoe op een andere wijze met de website kan worden omgegaan. Misschien moet je er twee hebben: een voor de buitenstaanders en een voor de lokale bevolking. Zodoende valt het ook gemakkelijker te communiceren als je iets gaat veranderen.

Een ander actueel onderwerp waarover menigeen zich zorgen maakt, zijn de windmolens. Daarover wordt in september verder gesproken. In de steunfractie is lang stilgestaan bij de perfecte brief die de burgemeester van Borger-Odoorn heeft geschreven. Die brief raakt de kern van datgene waar het om gaat en van de wijze waarop met de besluitvorming over dit lastige onderwerp dient te worden omgegaan. We worden geconfronteerd met een landelijke overheid die van alles beslist, wat deze week nog eens is bevestigd, terwijl de provincie en de gemeenten uiteindelijk moeten zorgen voor de invulling. Wat ons betreft moet toch eens worden bekeken hoe je er optimaal voor kunt zorgdragen dat er draagvlak is in de samenleving. We zullen daarover geen motie indienen, maar LEF! zal in de rol van volksvertegenwoordiger in de aanloop naar de discussie in september bezien wat je kunt doen om het draagvlak onder de bevolking te vergroten om, als het dan van de landelijke overheid toch moet, van de plicht een lust te maken. Wij spelen met de gedachte een en ander eens opnieuw te bekijken. Als het zo is dat er voor de bevolking negatieve gevolgen uit voortvloeien, bijvoorbeeld voor het woongenot, het milieu, horizonvervuiling etc., zou het een beetje gek zijn als windmolens grotendeels worden geplaatst op particuliere gronden, als particulieren met alle subsidies die hiermee gemoeid zijn daarvan financieel voordeel hebben en als de nadelen worden afgewenteld op de samenleving. Je zou opnieuw eens moeten durven bekijken of de molens niet beter kunnen worden geplaatst op gemeentegrond, waarbij alle revenuen ook terugvloeien naar de samenleving of desnoods naar de reserves. Het gaat tenslotte om grote sommen geld.

Een ander element dat LEF! opnieuw wil inbrengen en wil meegeven bij het opstellen van de begroting is een intensievere samenwerking tussen de gemeenten Borger-Odoorn, Coevorden en Emmen. Wij blijven er voorstanders van dat niet alleen de huidige stappen voorzichtig worden onderzocht, want we denken dat in het voorjaar

van 2014 de tijd rijp is, afhankelijk van hoe de colleges in de drie gemeenten worden samengesteld, om te bezien hoe één gemeentelijke organisatie kan worden gevormd. Zodoende zou een kwantiteitsslag kunnen worden gemaakt, maar vooral ook een kwaliteitsslag. Hoe kun je kwaliteiten bij elkaar brengen? Durven we het aan dat eens te gaan onderzoeken?

Iets wat LEF! ook al vaker heeft ingebracht, is dat het, naast onze focus op Atalanta en alle activiteiten die daaruit voortvloeien, eens tijd wordt om verder te kijken dan 2016-2017. Dat geldt voor deze raad, doch met name voor de nieuwe raad. Wij pleiten voor een discussie over een sociaal-maatschappelijk Atalanta. We hebben straks een mooi dierenpark, een mooi stadstheater en een mooi centrum, maar we zullen moeten nadenken over de vraag wat we met de focus op 2020 met deze gemeente willen. We moeten kijken naar de kansen, de mogelijkheden en de uitdagingen. Wij geloven en hebben vertrouwen in de toekomst. Nu zul je reactief moeten reageren op bezuinigingen, maar proactief moeten nadenken over de toekomst van deze gemeente.”

De heer Schoo heeft met belangstelling de bijdrage van LEF! aanhoord en moet constateren dat de heer Leutscher het kruik ook superdroog heeft gehouden.

De heer Leutscher vindt dit geen ware observatie.

De heer Denkers spreekt namens de fractie van GroenLinks als volgt.

“Voorzitter. Deze Kadernota laat zich in één woord samenvatten: onzekerheid. Onzekerheid over de economische ontwikkelingen, onzekerheid over de subsidiestromen, onzekerheid over het beleid van deze regering. De Kadernota is dan ook terecht voorzichtig ‘ingeschoten’. Geen grote wijzigingen, bezuinigen waar het nog kan. In alle eerlijkheid zien wij ook een aantal bezuinigingen staan die begrotingstechnisch weliswaar verantwoord zijn, maar politiek pijn doen of gaan doen.

Nadere bestudering laat zien dat de begroting en deze Kadernota zorgvuldig in elkaar passende stukken zijn. De ruimte voor wijzigingen is klein, maar daar zeg ik onmiddellijk bij dat de keuzemogelijkheden door teruglopende geldstromen vanuit het rijk richting de gemeente stevig verkleind worden. Ook de

bestuursrapportage laat een beeld zien waar we weinig vrolijk van kunnen worden. Er komen stevige stormen op ons af ten aanzien van de programmaonderdelen arbeidsparticipatie en bouwen. Ook de eigen organisatie wordt stevig onderhanden genomen.

Bij GroenLinks heeft dat geleid tot het besef dat we zeer terughoudend moeten zijn met het steunen van wijzigingen in deze Kadernota. Ons devies is: liever niet! Daar waar geld van afgehaald wordt om een wens van de raad af te dekken, zal een gat ontstaan. Voordat we het weten, zijn we dan een spelletje financieel Mikado aan het spelen, en die luxe is er volgens GroenLinks niet.

Een aantal zaken springt in het oog. Uit het programmaonderdeel 8 blijkt dat de seniorsportmedewerkers een prominente rol toegedicht krijgen. De streefwaarde, de NNGB (Nationale Norm Gezond Bewegen) van het aantal sportende Emmenaren zou per dit jaar op 70% procent moeten liggen. In het nuljaar 2009 lag dat op 43%. 70% is dus een fikse ambitie. Onze vraag is of we het beoogde percentage met deze extra middelen voor de seniorsportmedewerkers gaan halen, of moet er wellicht meer geld beschikbaar komen om dit te behalen? Verrassend genoeg vonden we over de norm van 70% in de Kadernota geen tekst en uitleg.

Als het gaat om de jeugd zouden we in 2013 op 50% moeten zitten. Aangezien we geen wijzigingen in de Kadernota zien staan, gaan we er van uit dat we dit gaan halen. Wellicht kan de wethouder hier meer over zeggen.

Daarnaast kunnen we in dit programmaonderdeel in de begroting 2013 lezen dat de Muzeval dit jaar een stevig terugloop voor de kiezen gaat krijgen wat de bezoekersaantallen betreft. In de Kadernota lezen we over de Muzeval verder weinig in onderdeel 8. Over z'n opvolger lezen we zaken die we al weten uit andere stukken. Moeten we hieruit afleiden dat de exploitatie van de Muzeval voldoet aan de verwachting? Gezien het feit dat er geen wijziging is, trekt GroenLinks die conclusie.

GroenLinks is bezorgd over de bezuiniging op de vrouwenopvang huiselijk geweld. We vinden het zelfs alarmerend. Ik citeer uit de Kadernota 'Als gevolg hiervan, de bezuiniging, kunnen verplichtingen die provinciaal zijn aangegaan vanwege de stijging van het aantal meldingen huiselijk geweld niet nagekomen worden.' De schrik slaat ons dan om het hart. Het aantal meldingen stijgt, en wij bezuinigen op dit

onderdeel! Hoe denkt het college om te gaan met de gevallen van huiselijk geweld, zeker als het gaat om gevallen waarin vrouwenopvang een bittere noodzaak is? Welke garantie kan de wethouder geven dat schrijnende gevallen die nu tussen de wal en het schip

dreigen te vallen, geholpen blijven worden? We zien dat het college schrijft dat er voor 2014 en verder nog naar en oplossing gezocht moet worden. Het klokje tikt ongenadig verder. We zijn benieuwd of de wethouder nu al een oplossingsrichting kan aangeven.

In het programmaonderdeel economie en werkgelegenheid missen wij een stukje nieuw beleid. Dat betreft het TDC. De GroenLinks-fractie heeft een bezoek gebracht aan het TDC, en gezegd moet worden dat we onder de indruk zijn van de vele meters die deze jonge organisatie maakt. We weten uit informele bron dat het TDC inmiddels tussen de 10 à 15 mensen per week aan werk helpt, een prestatie in deze zware economische tijden, zeker in de regio Emmen. Steeds meer werkgevers, tot aan hele grote in Zwolle aan toe, hebben het TDC in Emmen weten te vinden. Dat op zich is een grote pluim waard. We zitten echter in een economisch mindere periode. Mag je dan de verwachting koesteren dat het succesvolle TDC er in slaagt mensen aan het werk te krijgen? Helaas zien we daar niets van terug. Kan de wethouder een reactie geven op de vraag waarom de keuze is gemaakt zoals die is gemaakt?

Over de schuldhulpverlening, programma 6, willen wij het volgende opmerken. Wij vinden als GroenLinks dat de gemeente terughoudend dient om te gaan met marktpartijen die zich met bewindvoering bezighouden. Commerciële bewindvoerders doen hun werk immers niet gratis. De rekening komt vaak bij degene te liggen die onder bewindvoering staat. Helaas zijn er meer dan genoeg gevallen bekend waarin mensen van de regen in de drup zijn geraakt. Wij snappen de noodzaak van bezuiniging, maar we onderschrijven het principe dat het college in dezen hanteert niet. We zien beschermingsbewindvoering als een taak voor de gemeente. Wij hopen en verwachten dat, als de gemeente in dezen verder gaat, actief komt met monitoringsbeleid, in plaats van alleen te varen op de certificering van de hulpverleners. Pas dan kunnen wij akkoord gaan met deze besparing.

Terug naar programmaonderdeel 8. Met enige verbazing lezen wij dat onder het kopje 'cultuur' het Willem Alexander Kanaal genoemd wordt. Geen aanbod, geen toeristen, zo lezen we in de

Kadernota. Er staan prachtige volzinnen, maar aan het eind komt de waarheid: 'zeer beperkte subsidiemiddelen kunnen niet opgevangen worden door van culturele initiatiefnemers meer dan haalbare inzet en effecten te verwachten van het aanboren van andere inkomstenbronnen.' In normaal Nederlands: er is geen geld en we verwachten ook geen andere geldbronnen! Maar hoe verhoudt zich dat tot de nogal sterk aangezette verwachting die het college uitspreekt omtrent het nieuwe kanaal? Gesteld wordt: 'Onze ambities zijn terecht aansprekend.' Is dat zo? Onze indruk is dat het college op dit punt de stelling inneemt: even stilstaan, is ook een hele vooruitgang! Graag zien we een toelichting van het college op de vraag hoe het denkt zonder meer middelen de ambitie punt waar te maken.

Ik kom tot een afronding. Zoals al eerder gesteld, is het verbindende element in zowel de Kadernota als de bestuursrapportage onzekerheid. Tevens moeten we constateren dat onze keuzevrijheid in beleid in het nauw komt door teruglopende inkomsten vanuit het rijk. Uitgaven, met name op het programmaonderdeel arbeidsparticipatie, zullen stijgen. Dat zal ons nog zwaar op de maag gaan liggen. Het vet is al van het vlees, in het laatste gaan we nu snijden, en zo hier en daar zien we het bot al. En toch moeten we vrezen dat we in het najaar niet ontkomen aan nieuwe bezuinigingen. Met dank aan een halsstarrig kabinet, dat zelfs adviezen van topeconomen en nota bene het IMF naast zich neerlegt en vast blijft houden aan de bezuinigingsnorm! Zoals vaker: 'De geest wikt, het geld beschikt'. Dat was een uitspraak van Oswald Spengler."

De heer Halm spreekt namens de fractie van Burgerbelang Emmen als volgt.

"Voorzitter. Bij de Kadernota is het voor de raad meer mogelijk invloed uit te oefenen op de begroting dan bij de begroting zelf. Bij de Kadernota kan ook meer worden bijgestuurd dan bij de begroting. Daarom is de Kadernota dit jaar belangrijker gemaakt dan voorgaande jaren en krijgt de behandeling van de begroting een iets ander karakter, mede op voorstel van de auditcommissie.

Wij kunnen ons aansluiten bij de opmerkingen en kritiek die de heer Schoo van de DOP de vorige week over dit onderwerp heeft gemaakt in zijn brief aan het college. De gedachte is leuk, maar we zijn nu eenmaal afhankelijk van verschillende zaken die pas na de Kadernota bekend zullen worden. Onze buffers zijn niet zo groot dat we

ons niets van verschillen tussen Kadernota en begroting van 5, 10 of 20 miljoen hoeven aan te trekken. Ook zijn er momenteel nog vele extra onzekerheden; het college geeft dit zelf ook aan. We willen aan de argumenten van de heer Schoo nog iets toevoegen. De auditcommissie heeft aangegeven dat de raad andere informatie nodig heeft om kaders te kunnen stellen en keuzes te kunnen maken. Dit deel van de aanbevelingen is echter niet opgepakt. Halve adviezen van de auditcommissie overnemen of adviezen selectief overnemen is geen goede zaak. Ook de auditcommissie mag hier wel alerter op zijn. Het college heeft min of meer zelf in zijn brief van 30 januari 2013 aangegeven dat het andere informatie zou geven. Ik verwijs naar de brief die ik hierover aan het college en de raad heb gestuurd.

- Algemeen

In algemene zin willen we als BGE stilstaan bij drie belangrijke onderwerpen, alsook bij ontwikkelingen die direct van belang zijn voor gemeente en de gemeentelijke politiek:

1. De verdere overheveling van taken naar de gemeente en de drie aanstaande decentralisaties

Je moet er als gemeentepoliticus niet aan denken dat dit kabinet nog een paar jaar blijft zitten. Evenmin moet is er aan denken dat het kabinet het komende jaar zal vallen. Wat ik wil aangeven, is dat we als gemeente al een aantal jaren verlamd worden door taken die wel of bijna niet naar de gemeenten overgaan, steeds onder veranderende voorwaarden en financiële middelen. Iedereen die de afgelopen jaren landelijk PvdA, VVD, CDA of PVV heeft gestemd, is hier een beetje mede schuldig aan. Mijn opmerking zal niets veranderen, maar ik wilde mijn ergernis erover graag even kwijt.

2. Krimp, rijksbeleid en vrijheid van gemeenten

Er zijn regio's waar de komende jaren een forse krimp van het aantal inwoners is te verwachten en er zijn regio's waar een forse groei is te verwachten. Wij hadden het dan ook verstandig gevonden als het rijk regio's waar krimp is te verwachten meer zou sparen bij het bezuinigen op rijksdiensten. Dat hadden we ook gevonden als Emmen geen krimpregio zou zijn. Regio's waar krimp is te verwachten niet met extra problemen opzadelen, is volgens ons in het algemeen belang van Nederland. Wij hopen dat meer fracties dit standpunt delen en bij hun partijen in 'Den Haag' dit probleem eens extra onder de aandacht brengen.

3. 'Meer van de samenleving, meer eigen verantwoordelijkheid'

De kreet, 'meer van de samenleving en meer eigen verantwoordelijkheid' lijkt wel een besmettelijk virus te worden. Volgens BGE moet de overheid gewoon aangeven wat ze wel doet en onder welke voorwaarden en spelregels. En bij alles wat de overheid niet doet, zullen we moeten afwachten hoe de samenleving dit oppakt. Wij gaan er als overheid immers niet over wat de samenleving meer of minder gaat doen. Of het zou dan om zaken als voorlichting moeten gaan.

In dit kader is het opmerkelijk dat VVD-leider Rutte en PvdA-leider Samson burgers oproepen meer geld uit te geven. Wij denken dat dit gewoon de eigen verantwoordelijkheid van mensen is, zeker bij de visie van het kabinet. Behalve meer geld uitgeven, moeten burgers ook meer sparen, zodat ze zelf hun zorgkosten kunnen betalen en voor hun levensonderhoud op latere leeftijd kunnen zorgen. Als tegengestelde signalen niet goed zijn voor het herstel van vertrouwen, is dit kabinet niet goed bezig.

* De Kadernota 2013 en het meerjarenperspectief grondexploitaties

In onze fractie leeft het idee dat de voorliggende Kadernota het gezamenlijke conceptverkiezingsprogramma van de PvdA, CDA en VVD is. Iedereen mag vandaag nog ideeën aandragen voor dit conceptverkiezingsprogramma, want aan veel ideeën ontbreekt het nog, zo kunnen we in het stuk lezen. Wij zullen niet het volledig nieuwe verkiezingsprogramma van BGE voor 2014 - 2018 citeren, maar willen het college en de collegepartijen toch een aantal ideeën meegeven. Wij hebben onze ideeën opgedeeld in bezuinigingen, veranderingen en vernieuwingen.

- Bezuinigingen

Het college geeft aan dat er voor 2014 opnieuw voor circa € 5 miljoen bezuinigd zal moeten worden en dat het de komende tijd bezuinigingsmaatregelen gaat uitwerken. We willen het college hierbij drie ideeën en denkrichtingen meegeven.

a. Actievere stimulering hergebruik hulpmiddelen

Of het door gemakzucht komt of door wat anders weten we niet, maar het blijkt dat, als hulpmiddelen niet meer worden gebruikt omdat ze niet meer nodig zijn, het nog een hele tijd kan duren voordat de hulpmiddelen daadwerkelijk worden ingeleverd. Dit is natuurlijk deels aan de gebruikers toe te rekenen, maar we denken wel dat de gemeente in dezen een actiever beleid kan

voeren. De gemeente zou bijvoorbeeld elk jaar de gebruikers van hulpmiddelen een overzicht van de in bruikleen gegeven hulpmiddelen kunnen geven, met hierbij het dringende verzoek hulpmiddelen die niet meer worden gebruikt bij de gemeente in te leveren. De gemeente kan er nog op wijzen dat dit ook een besparing op de eigen bijdrage kan opleveren. Misschien dat de EMCO-groep een actieve bijdrage kan leveren bij de inname en eventueel herstel van gebruikte hulpmiddelen. Het te bezuinigen bedrag zal misschien niet al te groot zijn, maar we leven in een tijd waarin alle beetjes helpen. Ook is het een voorbeeld van dat iets niet altijd erg ingewikkeld hoeft te zijn. Wij dienen hierover een motie in.

b. In de eigen organisatie van de gemeente is nog veel eer te behalen.

Als we naar de beantwoording van brieven van het college kijken, is er nog veel te besparen. We zullen een aantal voorbeelden geven.

- De beantwoording van het college op het verzoek van de Nationale Ombudsman.

De reactie van het college bevat voor 80% een herhaling van alles wat de Nationale Ombudsman zelf al heeft aangegeven. Dat is dus allemaal overbodig, want de Nationale Ombudsman zal vast zelf wel weten wat hij de gemeente heeft geschreven.

- De beantwoording van de meest simpele artikel 38-vragen.

Die blijkt al gauw honderden euro's te kosten, terwijl in de beantwoording meestal ook nog niet de vraag wordt beantwoord. Wees eerlijk als college, geef fouten toe, niemand verwacht een foutloos college! De beantwoording van vragen kan veel sneller en veel goedkoper. Als wij vragen stellen over alternatieven, zoals in het bestuursakkoord aangegeven, hoeven we in de antwoorden geen uitleg over de Gemeentewet.

3. Vereenvoudiging en vermindering regelgeving

Zeker in tijden waarin de financiële middelen van de gemeente beperkt zijn, zou nog meer werk gemaakt moeten worden van vereenvoudiging en vermindering van regelgeving. Hierdoor ontstaat er meer ruimte voor ondernemerschap voor bedrijven en burgers en tegelijkertijd kan er een besparing worden bereikt omdat er minder ambtenaren noodzakelijk zijn. Minder overheid betekent dus minder regels en meer ruimte voor burgers en bedrijven. Concreet zouden wij het college de volgende suggesties willen meegeven.

- Schaf regels af die niet te controleren of te handhaven zijn.

- Denk na over regels die niet worden gecontroleerd en gehandhaafd.
- Denk na over afschaffing of vereenvoudiging van de welstandscommissie.

* Veranderingen en vernieuwingen

Met alleen bezuinigen maken we de boekhouding op orde, maar zorgen we niet dat belangrijke problemen worden opgelost. We zullen als BGE vandaag drie mogelijke veranderingen en nieuwe oplossingen aandragen.

1. Benut de kansen die krimp biedt. Krimp geeft veel problemen, zeker omdat we alleen groei gewend zijn. Maar krimp biedt volgens BGE ook kansen. Maak bijvoorbeeld bestaande wijken leefbaarder door woningen te slopen en deze niet allemaal te vervangen. De zodoende vrijgekomen ruimte kan worden benut voor meer parkeerruimte en meer speelruimte voor kinderen. Dit zal bestaande wijken aantrekkelijker maken en het zal wijken gericht op nieuwbouw ook helpen de ruimte op te vullen, omdat niet iedereen in de oude wijk kan terugkeren.

Ook met grotere percelen bij nieuwbouwprojecten, zonder al te grote prijsverhogingen, kunnen we nieuwbouwwijken aantrekkelijker maken. Wonen met ruimte in Emmen!

2. Toenemende werkloosheid, maar oplopende tekorten vakkrachten

Deze vragen om gericht beleid. Er zijn op dit moment 63.000 vacatures. De werkloosheid mag dan toenemen, tegelijkertijd kunnen ook veel vacatures niet vervuld worden, omdat er geen mensen met de geschikte opleiding en ervaring beschikbaar zijn. Volgens de berichten in de media gaat het dan vooral om vakmensen in technische beroepen en sectoren, maar mogelijk dat het probleem breder speelt. En dit probleem dreigt de komende jaren alleen maar groter te worden. De kans bestaat dat bedrijven vertrekken als ze niet meer aan voldoende geschikte mensen kunnen komen.

Het is landelijk een groot probleem, maar hoe groot dit in probleem Emmen en omgeving is, is niet duidelijk. Wij vinden als BGE dat hier onderzoek naar moet worden gedaan. En als de problemen ook in Emmen groot zijn, dan moeten we proberen hier gericht beleid voor te maken. Hiervoor dienen we een motie indienen.

3. Technologische ontwikkelingen gaan snel, dus blijf niet principieel aan gemaakte keuzes uit het verleden vasthouden als het nog

mogelijk is andere en betere keuzes te maken. Vastberadenheid is goed, nieuwe technologische ontwikkelingen negeren is minder goed. Waren windmolens misschien een aantal jaren geleden het beste alternatief op weg naar meer duurzaamheid, nu zijn zonnepanelen, geothermie en andere bronnen misschien beter. Er is geen sprake van gezichtsverlies als je op eerdergenomen besluiten terugkomt wanneer je door technologische ontwikkelingen wordt ingehaald. En wat geldt voor duurzame energie geldt uiteraard voor meer onderwerpen waarbij de technologische ontwikkelingen een belangrijke rol spelen. College, heb de moed eerdere besluiten te toetsen aan de laatste stand van de techniek! Kom op eerdere besluiten terug als daar aanleiding toe is!

Ten slotte willen we nog kort stil staan bij het Atalanta-project, dat voor onze gemeente voor de komende jaren zo belangrijk zal zijn.

Bij het Atalanta-project hadden wij steeds moeite met de slechte onderbouwing van de besluiten en de volgorde waarin de projecten worden uitgevoerd. Een nieuw theater en een nieuw dierenpark zijn voor ons veel belangrijker dan parkeerkelders. Wij hebben daarom meestal tegengestemd. Het slagen van het Atalanta-project is voor iedere Emmenaar van belang, of men het nu een geweldig project vindt of een megalomaan project. We kunnen ons geen mislukking en debacle in Emmen veroorloven.

Dit jaar hebben wij bij het voorbereidingskrediet voor het Centrumplein voor het eerst een Atalanta-besluit bewust gesteund, dit omdat we weten dat er geen weg terug meer is en het geen zin heeft ons op het verleden te richten. Was het beter geweest scherper te zijn in de voorbereiding? Wij denken van wel. Maar alle stekers die we hebben laten vallen in de voorbereiding zullen we het project nu gewoon moeten oppakken.

Wij hebben het gevoel dat een groot aantal betrokkenen nu al te veel bezig is met juichen, omdat we de start van de echte uitvoering hebben gehaald. Het is beter pas te juichen als we succesvol de finish hebben gehaald. En tijdens die rit zijn we hopelijk niet bang voor kritische adviezen van een raadsadviseur. Dat er nu door verschillende partijen vol wordt ingezet op het kwijtraken van het bureau Twynstra Gudde geeft ons geen goed gevoel.

Vlak voor de behandeling van de Kadernota hebben we de effecten van de meicirculaire ontvangen. Veel te laat dus; daarover hebben

meer fracties opmerkingen gemaakt. Er zullen zich tussen Kadernota en begroting nog veel ontwikkelingen voordoen die van invloed zullen zijn op de begroting.”

De heer Wanders is wat in verwarring over de motie over hergebruik van hulpmiddelen. Volgens hem is in december 2012 steun van de wethouder gekregen voor het bezien van de mogelijkheden van hergebruik; mevrouw Meulenbelt heeft daar toen vragen over gesteld, dit los van het feit dat niet alle hulpmiddelen door de gemeente worden verstrekt, maar ook vanuit de

AWBZ. Volgens hem heeft dit onderwerp al heel veel aandacht. Graag enige verduidelijking van de heer Halm, mede gezien de toezegging van het college dat hiervan werk wordt gemaakt.

De heer Halm zal hierop in tweede termijn terugkomen.

De heer Oldenbeuving bedankt de heer Halm voor diens suggesties. Nee, de eerste termijn van de CDA-fractie was niet een soort conceptverkiezingsprogramma. Zij is daar nog druk mee bezig en neemt de gedane suggesties mee, want zij luistert naar de samenleving. De heer Halm deed trouwens een heel interessante suggestie: krimp biedt kansen, wat betekent dat je in bestaande wijken woningen zou kunnen slopen en daarvoor in de plaats openbare ruimte zou kunnen terugbrengen! Nu is Emmen gezegend met de grootste openbare ruimte per hoofd van de bevolking; dat maakt het spannend. Het opgeroepen beeld zag spreker als iets heel moois, maar tegelijkertijd dacht hij: hoe gaan we dit dan financieren? Immers, een van de dingen die de gemeente probeert te doen, is openbaar gebied kwijttraken. Heeft de heer Halm daar een oplossing voor?

De heer Halm had meer het oog op nieuwbouwwijken. Er zijn geweldig mooie wijken ontstaan met het creëren van meer ruimte door het aantal woningen te verminderen. Met andere woorden: je moet je niet op oudbouw blijven focussen, maar over gaan op moderne woningen! De insteek van de BGE-fractie is heel duidelijk: wij willen meer ruimte, zoals in Emmermeer!

De heer Oldenbeuving zou dat ook heel graag willen, maar eerder waren daarvoor forse middelen uit fondsen en subsidies beschikbaar en

nu niet meer. Hij is benieuwd naar de nieuwe financiële oplossing van de BGE-fractie. Die heeft hij nog steeds niet gehoord.

De heer Halm zegt dat de BGE-visie is: in wijken waar gesloopt wordt, wordt niet meteen hergebouwd en worden kavels groter te maken als er op een bepaald moment weer wordt gebouwd. De bedoeling is zo wijken en buurten aantrekkelijker te maken.

De heer Huttinga spreekt namens de fractie van de ChistenUnie als volgt.

“Voorzitter. De schepping is een prachtig Bijbels begrip. Het is uit het niets iets tot aanzien roepen, om het wat achaisch te zeggen, zoals de vroege vaders graag deden. Nu is het hier niet de plaats voor het nader duiden of het verklaren van de Bijbelse schepping, maar ‘scheppen’ als werkwoord te introduceren, het iets tevoorschijn halen uit niets. Dat is hier en nu ontzettend hard nodig.

De Kadernota 2013 laat zien dat we met elkaar hard aan het scheppen moeten, want het wordt steeds meer ‘niets’. We zullen, hoe je het ook wendt of keert en hoe mooi je het ook verwoordt, door moeten als een overheid die er uiteindelijk is voor de inwoners, instellingen en bedrijven, kortom: voor de samenleving. Wij zullen onszelf in de dingen die we doen misschien wel een beetje opnieuw moeten uitvinden. Verleden jaar noemden wij dat innoveren, nu heb ik het daarnaast over scheppen. Innoveren is vooral vernieuwen; dat heeft iets in zich van het oude omvormen, tegenwoordig graag ‘kantelen’ genoemd. Doorgaans is dat iets op een andere manier doen tegen lagere kosten. Terloops merk ik hierbij graag even op dat wij modieuze en soms zelfs gelikte termen hebben bedacht om bezuinigingen en daarmee gepaard gaande beleidswijzigingen te verkopen. Laten we daarmee ophouden en eerlijk en oprecht de zaken benoemen, zonder een spreekwoordelijke geschenkverpakking.

Waarom dan nu aandacht voor scheppen? Omdat we steeds meer moeten met relatief veel minder geld. Wij gaan op weg naar een totaal van zo’n € 50 miljoen bezuinigen in deze bestuursperiode. Was dat nu niet de actualiteit, dan spraken wij over een aankomende begroting van waarschijnlijk zo’n € 400 miljoen. Kijk je naar de meerjarenramingen die in 2009 voor de begroting 2010 in het begrotingsboek stonden, dan zou je spreken over een doorgerekende begroting richting de € 420 miljoen, terwijl we het nu

hebben over een bedrag van waarschijnlijk tussen € 340 miljoen en € 350 miljoen. Wat een verschil! Dit maar even om de cijfers in het juiste licht te plaatsen. Daarom zal er, nogmaals gezegd, scheppend gedacht en gehandeld moeten worden.

Nu terug op deze aarde! Wij weten allemaal dat we niet in staat zijn van niets iets te maken, en dat is maar goed ook! We kunnen wel creatief zijn met het bedenken van nieuwe zaken, nieuwe manieren van beleid en handelen, dus kan ik herhalen wat ik verleden jaar heb gezegd: zaken geheel nieuw of anders, of misschien wel niet meer doen! De zeven experimenten zijn daar deels een goed voorbeeld van. Het is ook heel verstandig bij andere gemeenten te kijken hoe zij een en ander aanpakken.

Bij scheppen kun je ook denken aan echt nieuwe dingen, zoals onze prachtige veenvaart met het nieuwe stuk Koning Willem-Alexanderkanaal, of het nieuwe centrum van Emmen. Het zijn zaken die ons uiteindelijk veel plezier, maar ook een betere economie opleveren, zaken waardoor onze gemeente aantrekkelijker wordt. Wat een geluk dat hiertoe besloten is in een tijd waarin het nog kon en dat er voldoende middelen voor opzij zijn gelegd.

Dit brengt mij meteen bij het vraagstuk: hoe houden we alles in de hand en krijgen we datgene wat we willen hebben? We zijn ambitieus en we willen kwaliteit voor een prima prijs. Dat hebben wij, raad en college, hier in het verleden ondubbelzinnig uitgesproken en nogmaals bij de behandeling van de begroting in november jongstleden naar aanleiding van de motie van de ChristenUnie-fractie. Bij de veenvaart lijkt dat uitstekend gelukt. Nu de Centrumvernieuwing Emmen, en met name daarin het spilproject Atalanta. Is het dan wel wijs dat wij als raad de raadsadviseur bedanken voor de bewezen diensten en nu mogelijk een nieuwe weg inslaan met een nieuwe inrichting van de *checks en balances*. Moeten we de *checks* uit elkaar gaan trekken en daarmee de driehoek tijd, geld en kwaliteit, waardoor de ambitie in gevaar komt en de *balances* onvoldoende aandacht krijgen? De ChristenUnie-fractie vindt van niet. Het is erg kortzichtig de kant van de tijd en het geld te laten nazien door een accountant en de kwaliteit door bijvoorbeeld een bouwmeester. Op z'n minst kan dat gaan wringen en botsen. Het voorbeeld van de Traverse zegt genoeg! Op tijd en binnen het geraamde budget klaar, maar geheel anders en veel korter dan eerst gewild en gepland. De ambitie brokkelde af. De *checks* waren wel op

orde, doch niet in balans met elkaar. Uiteindelijk stond er een ding dat op zich functioneerde, maar dat was niet wat wij oorspronkelijk beoogden en dat na nota bene 13 jaar werd afgebroken. Daarom wil ik de raad oproepen zich in de zomer te bezinnen op de vraag hoe hij zich de komende jaren wil laten bijstaan, opdat ambitie en kwaliteit niet in gevaar komen binnen de gestelde kaders tijd en geld. Laten we onszelf in dezen zeer serieus nemen!

Onder het motto 'meer van de samenleving, een andere overheid' is een bepaalde denkrichting geschetst: verantwoordelijkheden en werkzaamheden terugleggen in de samenleving < dat is op zich niet verkeerd > en de alom tegenwoordige overheid die altijd wel iets van een oplossing kan bieden of er voor zorgt dat het goed komt afschaffen. Toch kan en mag dit niet betekenen dat de overheid zich zomaar uit van alles terugtrekt, zaken over de schutting gooit en uit haar handen laat vallen. Daarbij komt dat de samenleving vele malen complexer is geworden dan toen het noaberschap heel gewoon was. De actuele situatie betreffende tijd en geld dwingen tot doorpakken, helder denken en vlot en adequaat handelen. Dat zorgt er echter ook voor dat de kans groter is dat er mensen zijn die het niet kunnen volgen. Daartegen moeten wij waken. Dan moet de overheid er zijn en begrip hebben en, indien nodig, de helpende hand bieden, beschermen of opvangen, het liefst tijdelijk.

Het doorpakken, helder denken en adequaat handelen wordt overigens ernstig belemmerd, omdat de gemeente niet goed weet waar het naartoe gaat met een aantal zeer belangrijke zaken dat grote invloed heeft op gemeentelijk beleid en uitvoering. Onze rijksoverheid is momenteel om allerlei redenen niet zo van het doorpakken, helder denken en vlot en adequaat handelen. Nieuwe denkwijzen en beleid, alsook maatregelen worden bedacht, aangekondigd, in conceptwetten en regelgeving gevat, weer afgevoerd of in een ander jasje gestoken, afgezwakt of juist nog scherper neergezet en soms plots via een gelegenheidsakkoord geëffectueerd. Als lagere overheid in Nederland is de gemeente voor een groot deel afhankelijk van het rijk. Nu de samenleving al jaren in een economisch zwaar tij vertoeft, is dat verhipte lastig denken en handelen: hoe zijn de noodzakelijke bezuinigingen en beleidswijzigingen te organiseren en hoe kunnen we de nieuwe taken uitwerken en oppakken? Het is erg lastig er iets van te maken dat

toekomstbestendig is. Het vraagt om concepten die veranderbaar en desnoods inwisselbaar zijn, dus: creatief zijn en ook over alternatieven nadenken! Het voorbeeld van een in 2007 achteraf bezien bekeken te massief neergezette WMO is misschien wel illustratief voor hoe het niet moet met de zaken die er nu aan zitten te komen, samengevat onder de noemer 3D's: Participatiewet, WMO en Jeugdzorg.

De alom aanwezige onzekerheid, die ook sterk naar voren komt in de Kadernota, moet echter niet verlammen. Dat is gemakkelijker gezegd dan gedaan, dat beseft de ChristenUnie-fractie terdege. Het college maakt het de raad echter wel extra lastig door aan te geven dat het voor de behandeling van deze Kadernota met nadere berichten en voorstellen komt ten aanzien van bezuinigingen en ontwikkelingen. Wat ons betreft kan de Kadernota dan ook eigenlijk niet het woord 'kader' verdragen. Het is in onze ogen een bestuursrapportage met een aantal doorkijkjes en piketpaaltjes. Wel poneert het college zaken die het meeneemt als principe voor wat komen gaat. Ik noem:

- de budgetten voor de nieuwe taken zijn taakstellend;
- de rek is er uit, zodat er niet uit eigen middelen iets kan worden toegevoegd.

Met het laatste is de fractie het in beginsel eens. De kunst is vervolgens alles toch sociaal en zorgzaam te regelen. De transitieoperatie van het rijk naar de gemeenten, waarbij zoveel mogelijk wordt teruggeleegd in de samenleving, mag er bijvoorbeeld niet toe leiden dat grote groepen kwetsbare inwoners de weg kwijtraken omdat de gemeente onvoldoende hoofden en handen heeft of het niet zo organiseert dat deze inwoners veilig op weg worden geholpen. In de Kadernota staat: 'meer zorgen dat, in plaats van voor'. Prima, maar dat vergt heel veel denk- en doekracht, meer nog dan bij de grote WMO-operatie in de afgelopen tijd.

In hoofdstuk 4 worden goede worden geschreven en denklijnen uitgezet. De ChristenUnie-fractie is erg benieuwd hoe een en ander toch goed, sociaal en zorgzaam opgezet kan worden.

Wat de programma's betreft, is de Kadernota voornamelijk financieel kaderstellend. Dat is toch wel wat mager. Zo zal het al jaren beoogde naar voren halen van de inhoudelijke begrotingsbehandeling voor niet-beroeps politici, zoals wij als raadsleden zijn, vrijwel onmogelijk zijn; dat zal opnieuw niet lukken. Overigens is het nog maar de vraag of we dit moeten ambiëren. Het rijk maakt immers steeds later

bekend wat er gaat gebeuren en hoe dat financieel uitpakt.

Het zaakgerichte werken (programma 1) is een goed streven, maar uit diverse meldingen van burgers en bedrijven weten wij dat het hier nog flink beter kan. Zaken doodzwijgen of initiatieven ontmoedigen of bureaucratisch behandelen, is zo fout als het maar kan. Accuraat samenwerken tussen *front-* en *backoffice* is essentieel. Misschien moet er meer met interne accountmanagers worden gewerkt.

Het inzetten op nieuwe en topsectoren en het verbinden van onderwijs en het bedrijfsleven is positief in programma 2. Laten we daarbij toch vooral het gewone werk voor de gewone Drent niet vergeten! Er is een groot tekort aan vernuftige handen.

De tegengestelde beweging in beleid ten aanzien van politie en justitie versus de veiligheidshuizen draagt latent risico's in zich. Wij vragen het college daarop extra alert te zijn, ook op zaken als het tegengaan van mensenhandel en de kans op verkeersslachtoffers.

En passant noem ik hier eveneens de zorgelijke ontwikkeling rond de financiering van de maatschappelijke en vrouwenopvang. Wij vinden dat hierop een antwoord moet worden gevonden. De brief die we kregen, die weer een negatievere trend te zien gaf, doet ons vrezem.

De D66-fractie deed een aardige suggestie. Wij zijn bezorgd over de ontwikkeling van de weerstandscapaciteit binnen de grondexploitaties. Gelukkig slaat Emmen in dit opzicht een redelijk positief figuur in gemeenteland. Zeker ten opzichte van andere grote gemeenten doet Emmen het financieel gezien minder slecht. Maar met de grote grondvoorraden en de mogelijk nog komende afboekingen op complexen ziet de toekomst er nog lang niet positief uit. Immers, vooral op de uitvoeringslijn 'inkomsten vergroten' is vooralsnog weinig verbetering te verwachten. De wijziging van de rentetoe rekening is prima en zorgt voor wat spreekwoordelijke lucht, maar is toch vooral boekhoudkundig van betekenis.

Bodemsanering spoedlocaties dient naast sober en doelmatig vanwege de teruglopende beschikbaar komende middelen vooral op basis van het tegengaan van directe en indirecte humane risico's te gebeuren.

Het is zorgelijk dat werkzoekenden bijna geen tijdelijk vrijwilligerswerk kunnen en mogen doen. Sowieso is de aandacht voor vrijwilligerswerk de laatste tijd wat onder de maat, terwijl dat almaar meer nodig zal zijn, juist

vanwege 'meer van de samenleving, een andere overheid'.

De waargenomen vraaguitval bij parkeren vraagt niet alleen om rapportage, maar ook om anticiperen. In Klazienaveen is het juist enorm druk geworden; mogelijk is er een verband.

De financiële ontwikkelingen bij de beeldende kunst zijn eveneens zorgelijk. De exploitatie van het Centrum voor Beeldende Kunst komt in het gedrang. Wat ons betreft wordt hiervoor een oplossing gevonden. Emmen is cultureel gezien binnen de grotere gemeenten geen hoogvlieger. Er zijn gelukkig goede ontwikkelingen en ideeën en er is een zekere ambitie. Het is wel opvallend dat het gaan voor culturele gemeente van Drenthe een behoorlijk afbreukrisico in zich draagt waar het gaat om het tijdig vormen van draagvlak en een projectorganisatie. Het kan een impuls zijn, dus laat dit niet wegglijpen. Cultuur is van groot belang en draagt bij aan welbevinden.

Mij moet ook nog even van het hart dat mij het financieel in control zijn wat is tegengevallen. Ik sluit me wat dit betreft aan bij de heer Oldenbeuving. Of dit komt door externe of interne factoren is de vraag, maar er zijn mijns inziens zaken die, als wat dieper in de organisatie wordt gekeken, beter in beeld hadden moeten en kunnen zijn bij de laatste begrotingsbehandeling. De verschillen zijn nu te groot. Wat onze fractie betreft, gaat het college met de stofkam door alle posten en potjes en zet het alles op geld, zoals het ook nu een aantal keren heeft gedaan. Dat is helaas bitter nodig, gezien de omstandigheden en dat wat er in de komende jaren nog komt aan rijksmaatregelen. Mocht de economie toch aantrekken, dan zal het na-ijleffect op de begroting toch nog enige tijd voelbaar zijn.

De fractie van de ChristenUnie bidt alle medewerkers en het bestuur Gods zegen toe bij hun belangrijke en ook vaak moeilijke werk. Moge al het denk- en doewerk, dat momenteel en in de komende tijd extra hard nodig is, uiteindelijk een zegen zijn voor de inwoners en de gemeentelijke samenleving."

Mevrouw Vrolijk-Lenting spreekt namens de fractie van Vrolijk Emmen als volgt.

"Voorzitter. Zoals u allen weet, is dit het eerste optreden van mij als de eenvrouwsfractie van Vrolijk Emmen. Deze week werd ik aangesproken door een jongeman die mij vroeg waar ik nu eigenlijk voor sta. Ik wist niet beter dan te stamelen 'voor jou'! De jongen bleef me een beetje wazig aankijken. Ik hoop dat ik het er

nu beter van af ga brengen en u kan aangeven welke keuzes Vrolijk Emmen voorstaat.

Als ik door Emmen loop, ben ik trots op het groen in de gemeente, zie ik dat er vele mooie en betrokken mensen wonen en zie ik de mogelijkheden die onze gemeente heeft. Daarbij komen bij mij gedachten op over een tijd waarin volksvertegenwoordigers aan het werk waren voor burgers om voorwaarden binnen de samenleving te scheppen en om de mensen die erin leefden te stimuleren tot grote daden. Dat is ook de samenleving die ik voor ogen heb, leven in een maatschappij die je prikkelt om het beste uit jezelf te halen, een maatschappij die haar burgers koestert en indien nodig helpt een menswaardig bestaan te leiden, een maatschappij waarin men door de omgang met elkaar respect verdient en saamhorigheid creëert.

Wat ik nu zie gebeuren in de Kadernota en in de diverse verordeningen die in de afgelopen periode zijn vastgesteld, is het tegenovergestelde. Burgers worden bij voorbaat gezien als mensen die het niet zo nauw nemen met de regels. Er komen steeds meer regels om burgers te controleren, regels die ten koste gaan van de privacy van mensen. Ondernemers krijgen ook met een toenemende hoeveelheid regels te maken om daardoor de controle door de overheid mogelijk te maken. Bestuurlijk draait het bij zowel de landelijke als lokale overheden tegenwoordig om het controleren van burgers door middel van wet- en regelgeving, in plaats van vertrouwen in burgers en het belonen van hen waar het goed gaat.

Deze richting is niet de richting waarvan ik vind dat we die zowel landelijk als lokaal verder op zouden moeten gaan. Burgers moeten niet in het gareel gehouden worden of gedwongen worden dingen te doen die we zelf niet zouden willen doen (kliklijnen, gedwongen tewerkstelling, het schenden van rechten van kinderen etc.). De overheid dient voorwaarden te scheppen die haar burgers loyaal maken aan de maatschappij waarin ze leven omdat het leven daarin fijn is, omdat kinderen overal kunnen spelen en goed onderwijs kunnen krijgen in gebouwen die ze niet ziek maken, omdat burgers er voor elkaar zijn als men hulp nodig heeft, omdat er door de overheid geluisterd wordt naar de burgers en niet de overheid de grootste partij is als het gaat om het aanspannen van juridische procedures tegen haar burgers.

Met het beeld dat ik schets wordt de kloof tussen burgers en overheid alleen maar groter. In de Kadernota wordt zelfs nog een stapje verder

gegaan. In de bestuurlijke overweging wordt aangekondigd dat er meer taken op de gemeente afkomen die met minder geld dienen te worden uitgevoerd. Dit is direct gekoppeld aan het beleid dat er in Den Haag door de landelijke overheid wordt uitgestippeld. Als ik die bezuinigingen op de burgers van Emmen zie afkomen, is het voor mij wel genoeg. De behoefte in Emmen aan ontwikkeling van economische initiatieven staat zo goed als stil, waardoor we er steeds verder op achteruitgaan. De burgers zijn nauwelijks aan het werk te houden omdat er gewoonweg te weinig banen zijn. En wat wordt er gedaan? Er wordt nog meer bezuinigd! Waar houdt dit landelijke beleid op en gaan we als lokale overheid voor onze burgers staan? We hebben eigen keuzes in wat we gaan doen.

Burgers zijn geen objecten die we beheren, burgers zijn degenen die ons met een opdracht op pad hebben gestuurd: maak van Emmen een fijne plaats waar de kwaliteit van leven hoog is! Ik zie voor me een Emmense samenleving waarin het college van B&W aan 'Den Haag' duidelijk maakt dat het krijgen van meer taken die voor minder geld dienen te worden uitgevoerd, gewoonweg niet kan en dat de gemeente daar de verantwoordelijkheid niet voor wil en zal nemen. Neem bijvoorbeeld de jeugdzorg. Die wordt onder de verantwoordelijkheid van de gemeenten gebracht, waarbij dit werk voor iets meer dan de helft van het huidige budget dient te worden uitgevoerd door mensen die niet ter zake deskundig zijn. Zoals u weet, zijn er al vele situaties bekend waarin het fout is gegaan met de begeleiding van kinderen, met hele ernstige consequenties. Als we nu niet de juiste stappen zetten, gaat dit in de toekomst wellicht nog vaker gebeuren. Waarom gaat het college van B&W hiermee akkoord en gaat het niet naar 'Den Haag' met de boodschap dat jeugdzorg een landelijke taak van de overheid is die is gelinkt aan een internationaal verdrag: het Internationaal Verdrag voor de Rechten van het Kind, en dat het niet zo kan zijn dat erop bezuinigd wordt. Kinderen zijn de toekomst en daarin moeten we juist investeren. Om dit kracht bij te zetten dien ik een motie in.

We staan hier voor het belang van burgers in Emmen en inwoners kunnen niet verantwoordelijk worden gesteld voor al het geld dat in de financiële instellingen is gepompt, het geld dat aan Europa wordt besteed of aan prestige projecten die financieel nauwelijks haalbaar zijn en waar de gemeente weinig of niets aan zal gaan verdienen. Ook hierover dien ik een motie in,

waarin het college wordt verzocht in 'Den Haag' aan te geven dat wat Vrolijk Emmen betreft de 3%-norm van Europa pas weer in kan gaan als dit op basis van sociaal rechtvaardige uitgangspunten kan worden gerealiseerd.

De visie van Vrolijk Emmen op de in programma 1 genoemde *biobased economy* is het gestelde te vaag is en te weinig richting geeft aan de mogelijkheden die we binnen onze gemeente hebben. Emmen moet een gemeente zijn waarin wij als gemeenteraad het voortouw nemen, investeren in de toekomst van onze burgers van jong tot oud. Door de inspanningen die wij in dit huis gezamenlijk leveren, kunnen we een bescheiden rol spelen rond een van de belangrijkste vragen van onze tijd. Deze vraag is: hoe kunnen we de hongersnood in vele delen van de wereld verhelpen en hoe kunnen we dit zo klimaatneutraal mogelijk bereiken? Ten aanzien van deze vraag kan Emmen een rol spelen als we daarin nu de keuze maken hiervoor een concreet plan in 'Den Haag' neer te leggen, waarin we aankondigen dat het Rundedal een onderzoekprogramma wil huisvesten dat zich gaat bezighouden met de ontwikkeling van nieuwe productiemethoden voor gewassen die voor de voedingsindustrie en/of voor de farmaceutische industrie belangrijk zijn. In mijn visie voor Emmen zullen we samenwerkingsverbanden aan moeten knopen met verschillende universiteiten in de wereld die zich ook met dit vraagstuk bezighouden, maar ook met grote bedrijven die een belang hebben bij onderzoeken. Hierover dien ik eveneens een motie in.

Een plan als dit kan met vereende krachten binnen enkele jaren worden gerealiseerd. Het is goed voor de relatie tussen het gemeentebestuur, lokale ondernemers en alle burgers. Het biedt een perspectief op hoger onderwijs binnen de gemeente, waardoor jongeren uit onze gemeente die hun studie elders in het land hebben voltooid er voor kunnen kiezen weer in Emmen te gaan wonen. Het biedt de inwoners van onze prachtige gemeente ook kans op minder geschoolde arbeid, daar er in deze sector ook de harde werkers nodig zijn die in deze gemeente aanwezig zijn. Bovendien zijn er verschillende sectoren die je met dit plan naar Emmen trekt. Zo is er voor onderzoeken veel kennis en kunde nodig op het gebied van de energie, ICT, kassenbouw, en ga zo maar door. Emmen moet de tegenhanger worden van *Silicon Valley* als het gaat om voedselproductie en productie van

farmaceutische grondstoffen volgens klimaatneutrale productiemethoden.

Vervolgens kom ik bij de voorstellen in de Kadernota die gaan over het sociaal minimabeleid. Het verbaast mij dat we doorgaan met het ontnemen van ieder plezier in het leven van burgers. We verschralen keer op keer het sociale vangnet om de rekeningen van de graaiers in onze samenleving te kunnen blijven betalen. We geven bestuurders in de zorg zeven jaar de tijd om het salaris naar een acceptabel niveau te brengen, we hebben te maken met miljardenfraude in de zorg, maar blijven de rekeningen wel gewoon betalen. We betalen voor landen de rekening van jarenlang frauderen, en wie laten we daarvoor opdraaien? De sociale minima! Dat daarbij prachtige termen worden gebruikt als 'het in de eigen kracht zetten van mensen' laat onverlet dat het gewoon om het verder uitkleden van voorzieningen gaat. De visie van Vrolijk Emmen is anders. Vrolijk Emmen gelooft in een rechtvaardige samenleving waarin de rekening komt te liggen bij wie verantwoordelijk is. Spreek eerst bestuurders aan op hun verantwoordelijkheid en laat de salarissen onmiddellijk terugbrengen naar het acceptabele niveau, zoek uit wie er fraudeert in de zorg en leg daar de rekening neer, spreek banken en financiële instellingen aan op het veroorzaken van de crisis. Vrolijk Emmen wil een bestuur dat niet lijdzaam aan de hand van de landelijke politiek loopt, maar die zijn verantwoordelijkheid neemt en met de boodschap naar 'Den Haag' gaat dat niet de sociale minima gestraft moeten worden voor daden waar ze geen invloed op hebben gehad. Vrolijk Emmen wil in plaats van bezuiniging op bezuiniging een beleid dat:

- burgers hoop geeft op vreugde in het leven,
- kinderen maximale mogelijkheden geeft kind te zijn door middel van speelveldjes, sport en spel in gymzalen en zwembaden op school,
- jongeren de mogelijkheid geeft naast de studie en de sport te recreëren door middel van hangplekken en uitbreiding van uitgaansmogelijkheden,
- hardwerkende burgers ondersteunt door minder regels,
- burgers met een hulpvraag direct helpt en niet maanden laat wachten op besluiten over aanvraag van bijstand of schuldhulp,
- rechtvaardigheid in de samenleving nastreeft door een gemeentebestuur dat luistert naar zijn burgers en ambtenaren die dienstbaar zijn aan de burgers.

Met betrekking tot het voorgaande dien ik eveneens een motie in.

Vrolijk Emmen is erg positief over het Emmen Revisited-programma. Daarbij zou Vrolijk Emmen wel willen aanbevelen in wijken waar Emmen Revisited aan de slag gaat het onderzoek uit te breiden met een steekproefsgewijs deur tot deur-onderzoek, waarmee er meer invloed van burgers in dit programma komt.

Ik kom nu bij het onderwerp 'zaakgericht werken'. Vrolijk Emmen kan dit niet helemaal plaatsen, gezien de wijze waarop binnen dit huis is omgegaan met bewoners van de flats aan de Oude Meerdijk. Nadat bewoners hadden aangegeven dat op niet juiste wijze werd gesaneerd (asbest), heeft de gemeente bestuursdwang opgelegd aan de betrokken woningcorporatie. Daarna zijn er nog vele signalen vanuit de bewoners naar de gemeente gezonden en is er feitelijk niet ingegrepen. Zelfs nadat de rechter had uitgesproken dat er op onwettige wijze werd gesaneerd, is er feitelijk niets gedaan. Hoe gaat het proces 'zaakgericht werken' in dit soort situaties verandering brengen? Vrolijk Emmen ziet een gemeente voor zich die, als er signalen zijn dat er zaken fout gaan, daadkrachtig optreedt en voor haar burgers staat!

Op het gebied van het leerlingenvervoer is Vrolijk Emmen voor een lokale overheid die burgers die vanuit een gedwongen keuze, bijvoorbeeld ouders met kinderen met een gedragsproblematiek en burgers die vanuit vrije keuze hun kinderen naar een school met een geloofsovertuiging sturen, door hen daarvoor een bedrag in rekening te brengen. Rechtvaardigheid in dezen is financiële hulp geven daar waar dat nodig is. Een ouder die gedwongen wordt door de mentale omstandigheden van zijn/haar kind of zijn/haar kind te sturen naar een school die verder weg ligt, is volgens mij anders dan dat ouders vanuit hun geloofsovertuiging een keuze maken. Als dit volgens de wethouder niet kan, omdat dit niet strookt met wet- en regelgeving, zou ik graag willen weten welke wet- of regelgeving dit is en waarom het college van B&W niet naar 'Den Haag' gaat en uitlegt dat er een scheiding is van kerk en staat, die het rechtvaardigt dat mensen met een gedwongen keus anders worden behandeld dan mensen met een vrije keus.

In het programma jeugd en onderwijs, maar ook in het programma sport en cultuur mist Vrolijk Emmen de mogelijkheid voor het vergroten en handhaven van het aantal speelveldjes, kinderboerderijen, en ga zo maar

door. Ook zou Vrolijk Emmen graag zien dat de gemeente Emmen een JOGG-gemeente wordt. Een JOGG-gemeente is een gemeente die werkt aan 'Jongeren Op Gezond Gewicht'. JOGG is de beweging voor een gezonde omgeving en een gezonde jeugd. Iedereen in een stad, dorp of wijk zet zich in om gezond eten en bewegen door jongeren gemakkelijk en aantrekkelijk te maken. Het is een lokale, duurzame, intersectorale aanpak die bewezen effectief is om de stijging van overgewicht bij jongeren (0-19 jaar) om te zetten in een daling. Ik zie een samenleving die waar mogelijk op vroege leeftijd begint met jongeren de voordelen te laten ervaren van een gezonde levensstijl, in plaats van achteraf allerlei zaken op te lossen of te verbieden. Hierover dien ik ook een motie in.

Hetgeen opvalt in het programma bouwen, wonen en milieu is de aankondiging dat de bodemsanering van vervuilde gronden soberder gaat verlopen. Bedoelt de wethouder hiermee dat er geen alcoholische versnaperingen meer zullen worden geschonken of dat er minder gelachen gaat worden op deze locaties? Vrolijk Emmen gaat er van uit dat het waarschijnlijk zo is dat de sanering over langere termijn gespreid gaat worden om de kosten over langere tijd te kunnen uitsmeren. Als dit niet zo is, hoort Vrolijk Emmen graag wat er gaat gebeuren.

Ten aanzien van de schulddienstverlening ziet Vrolijk Emmen dat de gemeente zich steeds verder terugtrekt als het gaat om het helpen van burgers door zaken buiten de gemeente te plaatsen. Het zou volgens mij juist goed zijn een schulddienstverlening te hebben waar burgers naartoe kunnen gaan en daadwerkelijk binnen drie jaar schuldenvrij hun leven opnieuw op kunnen pakken. Dan komt er namelijk weer een stukje besteding in de beurzen van deze burgers dat weer ten goede komt van zowel het bedrijfsleven als de lokale maar ook landelijke overheid. Daarnaast zorgen grote onoplosbare schulden ook voor gezondheidsproblemen. Als we die willen voorkomen, dienen we ook in deze burgers te investeren! Schulden zijn vaak (niet altijd) ontstaan door scheiding, verlies van baan of het niet kunnen omgaan met geld. Die oorzaken zijn al lastig genoeg, dus laten we als lokale overheid voor deze burgers gaan staan en ze weer op weg helpen. Daarmee creëer je loyaliteit bij je burgers!

Een ander onderwerp is duurzame energie. Duurzame energie lijkt iets waar veel burgers in het gehele land en ook binnen onze mooie gemeente voor zijn. Vrolijk Emmen staat daar

niet anders in, omdat wij ook een wereld voor ogen hebben die schoon en leefbaar is voor volgende generaties. Iedereen wil zijn kinderen tenslotte graag in een gezonde leefomgeving achterlaten. Hoe kan het dan zo zijn dat er zo veel weerstand is tegen windenergie? Het lijkt er op dat er maar een hele kleine groep is die voor het plaatsen van windturbines is, terwijl het overgrote deel van de bevolking ertegen is. Nu we weten dat we een doel voor ogen hebben, is de vraag: waarom kiezen we niet voor het duurzaam opwekken van stroom op een wijze die minder weerstand oproept? Natuurlijk zult u zeggen dat het gaat om afspraken met 'Den Haag' en de provincie."

De voorzitter wijst mevrouw Vrolijk er op dat zij door haar tijd heen is. Hij verzoekt haar tot een afronding te komen. Als zij nog moties in wil dienen, kan zij even aangeven waarover deze gaan en in tweede termijn een toelichting geven.

Mevrouw Vrolijk-Lenting vervolgt haar betoog. "Voorzitter. Ik zal graag zien dat alle raadsleden en het college van B&W gezamenlijk de handschoen oppakken en aan 'Den Haag' aangeven dat de grens is bereikt. Tevens wens ik dat we gezamenlijk manieren vinden om de schrijnende zaken voor burgers effectiever aanpakken en dat we het volgend jaar van de titel 'minst aantrekkelijke gemeente van Nederland' af zijn! En dat in plaats van 46% van de burgers het volgend jaar 76% naar de stembus komt omdat zij zich weer betrokken voelen bij hun gemeente en dat de besluiten die er genomen worden in hun belang zijn. Mogelijkheden om de belangen van burgers in Emmen weer centraal te stellen en daaromtrent de grenzen aan te geven naar de landelijke beleidsmakers zal Emmen op de kaart zetten als een gemeente waar je vertrouwen kunt hebben in het gemeentebestuur en de ambtenaren die zich met alle oprechtheid voor je inzetten. Dat zal loyaliteit creëren van burgers jegens dit huis. Ik hoop hiervoor vele medestanders te vinden."

De heer Denkers constateert dat iedereen nu het verkiezingsprogramma van Vrolijk Emmen heeft mogen vernemen! Hij is wel wat geschrokken van het geschetste sombere wereldbeeld. Maar eigenlijk zat hij te wachten op het antwoord op de vraag hoe mevrouw Vrolijk precies denkt om te gaan met de bezuinigingen. Hij hoort haar een wensenlijstje indienen en zeggen dat naar 'Den Haag' moet worden gegaan, maar de realiteit van

vandaag is dat de bezuinigingen vorm moeten worden gegeven. Daarover heeft hij haar niets horen zeggen.

Mevrouw Vrolijk-Lenting is van mening dat er met name moet worden geïnvesteerd. In de ingediende moties zitten enige ideeën om meer geld te creëren, opdat er meer mogelijkheden zijn om de kwaliteit van leven te verbeteren en te gaan staan voor de inwoners. Zij weet dat dit een kwestie van de langere termijn is, maar het kan als er gezamenlijk de schouders onder worden gezet.

De heer Denkers ziet met belangstelling de moties tegemoet. Mevrouw Vrolijk heeft kennelijk geldbronnen gevonden die het college niet heeft weten te vinden. Dat zou spectaculair zijn!

Mevrouw Vrolijk-Lenting zegt dat er dingen zijn die niet zoveel hoeven te kosten.

De heer Eggen wil allereerst zeggen onder de indruk te zijn van de inbreng van mevrouw Vrolijk. Helaas heeft hij een gedichtje, waarmee zij vaak kwam, gemist!

Hij is eigenlijk dezelfde mening toegedaan als de heer Denkers. Mevrouw Vrolijk schetste heel veel negatieve zaken, maar hij moet oppassen, want anders wordt in de BGE-column weer gezegd dat hij veel positieve dingen ziet! Die ziet hij overigens zeker wel.

Wat opvalt, is dat zij het college heel vaak naar 'Den Haag' wil sturen. Echter, ook hij mist de concrete bezuinigingen. Zij zal er zich toch wel van bewust zijn dat de gemeente niet meer in een ideale situatie verkeert waarin geld kan worden uitgegeven. Hij had dan ook graag gehoord waar mevrouw Vrolijk op wil bezuinigen.

Mevrouw Vrolijk-Lenting meent dat een aantal partijen verleden jaar gezamenlijk een aantal bezuinigingsvoorstellen heeft gedaan. Er zijn her en der wel wat posten in de Kadernota en in de begroting te vinden. Daar zal even over moeten worden nagedacht.

De heer Wanders merkt op dat hem is geleerd een *maidenspeech* niet te onderbreken, zodat hij dat tijdens het betoog van mevrouw Vrolijk niet heeft gedaan.

Hij heeft echter wel een vraag. Mevrouw Vrolijk poneert nogal wat stellingen, zoals over jeugdzorg en niet ter zake kundige mensen.

Schijnbaar weet zij al hoe alles moet worden ingevuld. Zijn vraag is of zij in tweede termijn haar kwalificaties en diskwalificaties wat meer wil onderbouwen.

Hij is het trouwens eens met de heer Denkers dat zij een nogal somber beeld schetst van Emmen. Volgens hem is Emmen namelijk een sociale gemeente.

En als zij het heeft over investeringen, is hij benieuwd wat zij daar precies onder verstaat. Is investeren: er voor zorgen dat als mensen zo zelfstandig mogelijk kunnen functioneren in de gemeenschap? Kortom: moet volgens haar worden geïnvesteerd in werk en in economische ontwikkeling? Daarover verneemt hij ook graag de visie van mevrouw Vrolijk, want zij komt uit een fractie die de meeste economische ontwikkelingen en investeringen niet heeft gesteund. Hij is dan ook blij met haar omslag!

Mevrouw Vrolijk-Lenting waardeert de kennis van de heer Wanders over feiten en cijfers. Misschien kan zij met hem een mooie combi maken!

De voorzitter sluit bij dezen de eerste termijn voor de raad af en schorst de vergadering vervolgens voor de lunch.

Schorsing.

De waarnemend voorzitter heropent de vergadering en geeft allereerst het woord aan de wethouder van financiën.

Wethouder Arends dankt de raad voor de reacties op de Kadernota en het meerjarenperspectief grondexploitaties. Hij heeft geconstateerd dat de

raad, net als het college, van mening is dat de onzekerheid waarin in deze tijd zaken tot stand moeten worden gebracht erg groot is. De van hem bekende uitspraak is dat besturen besluiten nemen is onder onzekerheid, iets wat in deze tijd meer dan eens het geval is. Verleden jaar is een proces in gang gezet om de positie van de Kadernota steviger te maken, een uitdrukkelijke meerjarige wens van de raad. In januari is de raad hierover geïnformeerd door middel van een brief van het college en een brief van de auditcommissie. Eind april heeft het college aan de raad de perspectiefbrief toegezonden. De getallen die daarin genoemd zijn, wijken na verwerking van de meicirculaire alweer af van die welke in de Kadernota staan. Na de

toezending van die circulaire, begin juni, heeft het college deze week de reactie daarop aan de raad doen toekomen. Onder de gegeven omstandigheden was het voor het college moeilijk de informatie eerder aan de raad te verstrekken dan nu het geval is geweest. Het college is geconfronteerd met de gegevens waarop het zelf geen invloed kon uitoefenen. Het zal die gegevens moeten duiden, inzichtelijk moeten maken en de consequenties duidelijk moeten krijgen om op basis daarvan oplossingen aan te dragen.

Spreker heeft eens op een rij gezet met welk landelijk beleid de gemeente vanaf 2010 te maken heeft gehad. Toen dit college aantrad, was net het kabinet van CDA, PvdA en ChristenUnie gevallen. De verkiezingen en de kabinetformatie leidden naar een kabinet van VVD en CDA met gedoogsteun van de PVV, maar ook dat kabinet viel na enige tijd. Daarna kwam het Kunduz-Lenteakkoord, vervolgens kwamen er weer verkiezingen en een Lenteakkoord, resulterend in een regeerakkoord, waarna in 2013 het huidige kabinet aantrad. Kortom, de situatie was heel instabiel, en in die instabiliteit moeten college en raad een richting zien te vinden. Dat is voorwaar geen sinecure. In de gegeven omstandigheden heeft het college het best mogelijke gedaan, wat natuurlijk niets afdoet aan het ingezette proces ten aanzien van de Kadernota en de begroting. Soms moet je iets nemen zoals het is en moet je het doen met dat wat je tegenkomt.

Met betrekking tot de oplossingsrichtingen die het college heeft aangegeven in de brief van 25 juni merkt spreker op dat door een aantal partijen opmerkingen zijn gemaakt over de OZB. Het college heeft na ampel beraad gemeend vast te moeten houden aan de uitgangspunten zoals deze zijn verwoord in het bestuursakkoord. Die zijn voor het college richtinggevend in deze bestuursperiode en daaraan zal het zich conformeren. Het is wel het uitgangspunt van het college in het komende jaar ten minste gelijkblijvende woonlasten na te streven, met de insteek op, waar mogelijk, afnemende woonlasten. Wethouder Wilms zal nog ingaan op het afvalstoffenheffingvraagstuk. Aan degenen die de suggestie hebben gedaan vanaf 2015 vast te houden aan de verlaging, op de nullijn te gaan zitten of te komen tot bevriezing kan spreker alvast meegeven dat, als dat de lijn zou worden, dit een extra bezuiniging van € 1,8 miljoen structureel zou betekenen. Daarvoor heeft het college niet gekozen in het licht van de financiële situatie. Die situatie heeft de heer Huttinga helder

geschetst. Als men kijkt naar de meerjarenbegroting voor 2010 die in 2009 is aangenomen en vervolgens kijkt naar wat nu voor 2016 in de meerjarenbegroting is opgenomen, ziet men dat daar zo'n € 70 miljoen tussen zit, een vrij fors bedrag. Het college en de raad hebben hiervoor in de afgelopen jaren oplossingen gevonden. Er zijn vele bezuinigingsmaatregelen getroffen die soms geen zeer deden en soms heel gevoelig lagen. Hij vreest dat naarmate bezuinigingsmaatregelen zich vaker gaan voordoen de gevolgen daarvan steeds voelbaarder gaan worden in de samenleving. De heer

Oldenbeuving heeft aangegeven dat de beïnvloedbaarheid van de keuzes liggen op het terrein van datgene wat de algemene uitkering uit het gemeentefonds komt en van dat wat de gemeente binnenhaalt aan OZB. Spreker dunkt dat dit een juiste constatering is. En wat de kostendekking betreft: als alles kostendekkend zou zijn, zouden er geen OZB en geen uitkering uit het gemeentefonds meer nodig zijn. Dat is niet het uitgangspunt. Ook zij die niet in staat zijn voorzieningen te betalen op basis van het kostendekkingsheidsprincipe moet je als overheid tegemoetkomen, en dat zal dan niet alleen de vangnetconstructie zijn. Als het zwembad, de bibliotheek, de bouwvergunning en het paspoort kostendekkend zouden worden gemaakt, zou er volgens spreker nog maar weinig plezier aan dit soort zaken worden beleefd. Juist in een gemeente als Emmen is de OZB, gelet op de oppervlakte, de sociale structuur en de vele kernen, het middel om voorzieningen voor brede groepen in de Emmense samenleving bereikbaar en beschikbaar te houden. Daarvoor wordt met name de OZB aangewend. In vergelijking met bijvoorbeeld een gemeente als Alkmaar, een compacte stadsgemeente, is in Emmen ten aanzien van de OZB een heel ander vraagstuk aan de orde. Als de OZB onder druk zou komen te staan, zou een alternatief kunnen zijn: gecentraliseerde voorzieningen op één of op een beperkt aantal plekken binnen de gemeente, maar dit zou dan ten koste gaan van de beschikbaarheid en de bereikbaarheid. Dat kan de consequentie zijn van de keuze voor minder OZB.

Hierna gaat spreker in op enige onderdelen van zijn portefeuille op het gebied van economie.

Er is een aantal opmerkingen gemaakt over het vraagstuk 'techniek'. Hij mag zelf lid zijn van de bestuurlijke begeleidingsgroep techniekpact Noord-Nederland. Hier is al een jaar geleden de kadernota arbeidsmarktbeleid opgesteld, waarin

nadrukkelijk aandacht is gevraagd voor het onderwerp techniek, alsook voor de aansluiting en de afstemming van onderwijs/bedrijfsleven. Hij veronderstelt het als bekend dat het Drenthe College in samenspraak met het bedrijfsleven een AOT-opleiding is gestart. Daarmee worden erg goede resultaten behaald. Er zijn drie leden van het college betrokken bij het vraagstuk: collega Thalens vanuit de invalshoek onderwijs, collega Jumelet vanuit de invalshoek participatie en spreker zelf vanuit de invalshoek economische zaken/bedrijfsleven. Gedrieën zijn zij op deze vlakken vrij actief. Het lijkt hem goed dat wethouder Thalens straks even ingaat op de afstemming tussen onderwijs en bedrijfsleven. In het bedrijfsleven is er een grote vraag naar technici. Hij komt met enige regelmaat bij veel bedrijven over de vloer en weet zodoende dat er veel vraag is, zeker op niveau MBO3 en met name MBO4- niveau. De beschikbaarheid is echter gering. De moeilijkheid is op MBO- en HBO-niveau met name dat mensen een partner hebben die hier een baan zou moeten vinden. De mensen om wie het gaat, vinden hier snel een baan, maar dat ligt anders voor de partner. Dat vormt vaak een belemmering. In de toekomst zal eens moeten worden bekeken of hiervoor een systeem is te bedenken. Hij heeft hierover wel ideeën, maar moet die nog uitwerken.

Waar het gaat om mensen die nu geen baan hebben en mogelijk kunnen worden omschoold voor de techniek, moet daarbij worden bedacht dat het bedrijfsleven behoefte heeft aan ervaren arbeidskrachten. Dat is een zorgpuntje bij het omscholingsvraagstuk.

In elk geval zal het college streven naar een samenhangende aanpak in Noord-Nederland. In Emmen wordt hard gewerkt aan de technieksociëteit. Aan de heer Evenhuis is gevraagd hierbij als een soort kwartiermaker te opereren. Deze is voorvarend aan de slag gegaan. Spreker zal de raad informeren over wat in dezen de stand van zaken is.

Door de heer Huttinga is een opmerking gemaakt over het topsectorenbeleid en de behoefte aan 'handjes'. Ten aanzien van het topsectorenbeleid in relatie tot datgene wat voor Emmen van belang is, richt de gemeente zich op logistiek, transport en chemie, maar ook op hoogwaardige materialen en systemen, waarmee in Emmen vrij hoog wordt gescoord. De maakindustrie zorgt voor een groot aandeel in de werkgelegenheid, maar in deze regio ook in het bruto nationaal product. In dit opzicht is de regio te vergelijken met andere regio's. Er wordt sterk op ingezet. Getracht wordt

goed in te steken op de aansluiting VMBO, MBO en HBO. Hiervóór zijn al de AOT-opleiding en het Drenthe College genoemd. Er vinden ook voortdurend gesprekken plaats met het Stenden College en voor de topsector chemie wordt gewerkt aan een kennisinstituut. Hem dunkt dat er al met al goede slagen worden gemaakt. Ook hierover hoopt hij de raad binnenkort te informeren. Volgens hem komt de BGE-motie M6 volledig overeen met datgene wat in de Kadernota arbeidsmarktbeleid is opgenomen. Als hij deze motie mag zien als een ondersteuning van het gevoerde beleid, verheugt hem dat zeer, want hij herinnert zich dat de BGE-fractie tegen de Kadernota arbeidsmarktbeleid heeft gestemd. Inderdaad, als je iets niet goed ziet, kun het later wél goed gaan zien!

De fractie van LEF! heeft een motie ingediend over citymarketing en de website (M4). Haar kan spreker meedelen dat de Stichting Regiomarketing Emmen op dit moment al bezig is met het opzetten van een digitale toegangspoort voor zoekers voor het merk 'Emmen'. Genoemde fractie wordt dus op haar wenken bediend.

Vervolgens het grondbeleid. De raad zal hebben gezien dat in het meerjarenperspectief grondexploitaties een groot aantal maatregelen wordt vermeld dat wordt getroffen en nog getroffen gaat worden. De gemeente heeft de verliezen genomen waar dat moest worden gedaan. Dat doet zeer, maar het nemen van verlies is de eerste winst. Er zullen vast nog nieuwe verliezen moe-ten worden genomen, al ziet spreker niet dat hiermee grote bedragen zijn gemoeid. Ten aanzien van de verkoop van gronden is het college voornemens een substantieel deel van de strategische grondvoorraad en de compensatiegrondvoorraad te verkopen. Daarmee zal binnen afzienbare termijn worden gestart. Het college doet er alles aan om deze ontwikkeling goed in de greep te houden. Hoe de verkopen zich gaan ontwikkelen, is afhankelijk van de economische conjunctuur.

Ten aanzien van het fonds bovenwijkse voorzieningen heeft het college gemeend dat dit zijn doel heeft verloren. Het is ingesteld om een bijdrage te leveren aan de aanleg van nieuwe complexen in het kader van herstructurering en uitbreiding. Dat is op dit moment niet meer aan de orde, zodat wat het college betreft dit fonds kan worden opgeheven. Dit zal dan ook niet meer worden gevoed. Het college stelt zich voor dat het saldo in het fonds wordt toegevoegd aan de

VAR en de claims die in de komende jaren nog komen via de VAR te laten lopen. Spreker meent hiermee te zijn ingegaan op de opmerkingen en vragen.

De heer Wanders verkeert in de veronderstelling dat ook sportaccommodaties vallen onder de portefeuille van wethouder Arends.

Wethouder Arends beaamt dit. Hij was dit onderwerp vergeten.

Bewegen door jongeren kan wat hem betreft niet voldoende genoeg zijn. Waar het gaat om de situatie in Emmermeer, moet hij constateren dat er voorsnog geen gebrek is aan capaciteit. Hij ziet in dezen geen knelpunten, maar ziet wel dat daar al enige tijd een accommodatie in gebruik is. Op het moment waarop er moet worden gesproken over vernieuwbouw of vervanging moet goed worden bekeken hoe dit kan worden opgepakt.

De heer Wanders informeert wat het uitgangspunt is bij de constatering dat er geen knelpunten zijn. Is dat de lestijd die wordt ingeroosterd of het aantal leerlingen dat er terecht kan? Volgens hem wijken scholen nu uit en is de lestijd die wordt ingeroosterd niet twee keer 45 minuten, maar twee keer 40 minuten, dus meer dan 10% minder dan de norm van de KVLO.

Wethouder Arends kan hierop geen antwoord geven, want beschikt niet over die informatie. Hij adviseert deze vraag even vast te houden voor mevrouw Thalens. De verantwoordelijkheid in zijn portefeuille zit 'm in de beschikbaarheid van accommodaties voor gymnastiekonderwijs en voor bewegen buiten schooltijd. In dat opzicht ziet hij geen knelpunten betreffende de capaciteit.

De heer Eggen memoreert dat de D66-fractie een vraag heeft gesteld over het op een andere manier inzetten van de combinatiefunctionaris. Deze valt op dit moment onder de afdeling sport. Hij kan zich voorstellen dat ook deze vraag valt onder de portefeuille van mevrouw Thalens.

De waarnemend voorzitter heeft mevrouw Thalens al zien knikken!

De heer Huttinga merkt op dat wethouder Arends een mooie inleiding heeft gehouden alvorens op vragen en opmerkingen in te gaan. Daarin heeft deze er onder meer op gewezen dat de Kadernota moest worden opgesteld onder een onzeker landelijk gesternte. Gezien de

omstandigheid dat de gemeente door de jaren heen heeft geprobeerd de begrotingsbehandeling naar voren te halen, denkt hij dat het wijs is het zwaartepunt dáár te leggen waar het schikt, dus pragmatisch te handelen, want Emmen kan hier wel wat willen, maar is toch relatief klein. Uiteindelijk is de gemeente voor een heel groot deel afhankelijk van wat 'van boven' komt, letterlijk in dit geval.

Wethouder Arends kan dit alleen maar beamen.

Mevrouw Hoogeveen herinnert aan de vraag welke successen zijn te noemen ten aanzien van het innovatie- en kennisplatform.

Wethouder Arends zegt dat dit niet onder zijn portefeuille valt, maar onder die van mevrouw Houwing.

Mevrouw Hoogeveen is blij dat het in elk geval iemands aandacht heeft. Zij wacht de beantwoording af.

Wethouder Arends merkt op dat het sowieso van belang is dat degene die weet hoe het zit dit goed in de gaten houdt.

De heer Halm vraagt of hij het goed heeft begrepen dat de wethouder motie M6 overneemt als zijnde een ondersteuning en versterking van het collegebeleid.

Wethouder Arends antwoordt de motie te zien als overbodig. Wat erin wordt voorgesteld, is namelijk al vaststaand beleid.

De heer Moinat constateert dat de wethouder meedeelde dat het fonds bovenwijkse voorzieningen niet meer aan de orde is en heeft gepoogd uit te leggen waarom het saldo wordt overgeheveld naar de VAR. Kan de wethouder dit nog even verduidelijken?

Wethouder Arends zegt dat er nog claims liggen op het fonds. Daarvoor moet er nog voeding plaatsvinden, maar niet meer door stortingen in het fonds. Daarom worden de gelden overgeheveld naar de VAR, van waaruit dan de claims kunnen worden voldaan.

De heer Moinat vraagt of dit niet kan vanuit de grondexploitatie.

Wethouder Arends antwoordt ontkennend.

De heer Moinat informeert of het geld, als er na de verrekening een saldo over is, wel naar de grondexploitatie kan.

Wethouder Arends zegt dat dit kan als de raad dit wenst.

De heer Van der Weide verwijst naar de motie van Wakker Emmen over het Atalanta-project (M3). De laatste keer dat zij een dergelijke motie indiende, ging wethouder Arends daar als woordvoerder van het college over. De vraag is nu: komt dit bij iemand anders op het bord, of is de wethouder vergeten iets over deze motie te zeggen?

Wethouder Arends is dit niet vergeten. Hij denkt dat dit in de tweede termijn nog aan de orde kan komen, maar kan er nu alvast iets over zeggen.

Wat een versobering ten aanzien van het Atalanta-project betreft: de aanbesteding van de tunnel is gestart, dus in dit opzicht is er geen weg meer terug. De besluitvorming over het theater is ook zodanig vergevorderd dat er claims achter weg komen als de raad iets anders wil. Raadsbreed is evenwel besloten dat er een nieuw theater moet komen. Het zou nog mogelijk kunnen zijn te versoberen als de raad dat wil. Ditzelfde geldt eveneens voor het Plein en de laatste parkeergarage. Dit kan echter niet vrijblijvend en straffeloos. Er zijn namelijk al dingen gestart en een wijziging zal leiden tot claims van andere partijen dan wel tot het niet meer binnenkomen van subsidies. Beseft moet worden dat in het raadsbesluit van oktober 2012 is aangegeven wat de consequenties zijn voor de exploitatie van de gemeente. Daarbij zijn voor ongeveer € 6,6 miljoen lasten van het hele Atalanta-project voor de gemeente in beeld gebracht, waarvan € 3,4 miljoen voor het theater, € 1,7 miljoen voor de infrastructuur, circa vier ton voor de overbrugging voor DPE en ongeveer vier ton voor DPE Next. De ruimte is dus zeer beperkt en zal niet leiden tot een substantiële oplossing van het tekort van de gemeente.

De heer Van der Weide merkt op dat het, om deze discussie wat breder en inhoudelijker te kunnen voeren, goed is te bekijken wat de (on)mogelijkheden zijn ten aanzien van eventuele versoberingen, opdat de raad in kaart krijgt wat de consequenties daarvan voor de gemeente zijn. Dan kan een en ander worden meegenomen bij

de begroting 2014. Als er dan een bezuinigingsronde moet worden doorgevoerd, zou kunnen worden besloten dat ook het Atalanta-project daarin een bijdrage moet leveren. Het gaat de fractie dus niet om de uitvoering, maar om het in kaart brengen van wat wel en niet mogelijk is.

Wethouder Arends antwoordt dat het in kaart brengen van de consequenties van bezuinigen op een aantal aspecten van Atalanta op zich geen probleem hoeft te zijn. Het kan het beeld verhelderen.

De heer Van der Weide vraagt of derhalve de motie wordt overgenomen.

Wethouder Arends zegt dat hierover in het college nog niet is gesproken. Alvorens op deze vraag te antwoorden, moet hij de beraadslaging in het college afwachten.

De waarnemend voorzitter geeft vervolgens het woord in eerste termijn aan wethouder Jumelet.

Wethouder Jumelet merkt op dat een groot deel van de opgaven waar de gemeente voor staat, wordt veroorzaakt door onderdelen van zijn portefeuille. Het betreft de uitkeringen, de uitvoering van de WWB en de decentralisatie van taken naar de gemeenten. Hij is er zich zeer wel van bewust dat de gemeente in moeilijke tijden voor een grote opgave staat. In zijn beantwoording wil hij iets zeggen over werkgelegenheid, het sociale domein, de experimenten, in het bijzonder de toegang tot armoedebeleid, en andere zaken waarover vragen zijn gesteld.

Vandaag verscheen op de website van het *Dagblad van het Noorden* het bericht dat de werkloosheid toeneemt, maar dat de klappen bepaald niet eerlijk zijn verdeeld. Je kunt ze onderverdelen naar leeftijd, doch het bericht gaat vooral over een eerlijke verdeling in het land. Het bericht meldt: 'Een MBO-opgeleide jongere buiten de Randstad heeft het het zwaarst, zo blijkt uit de cijfers van het UWV over de periode april 2012 tot april 2013.' Verder wordt gezegd dat de ruimste arbeidsmarkt is te vinden in Drenthe: negen keer meer werklozen dan vacatures. Dat zet je met beide benen op de grond. Men moet dus blij zijn dat in de gemeente wordt doorgegaan met investeren, aangezien dat belangrijke werkgelegenheid oplevert. Uit de

cijfers in het *Dagblad van het Noorden* wordt duidelijk dat er hard aan moet worden getrokken. Er is een aantal opmerkingen gemaakt over het TDC. De gemeente heeft met de EMCO een afspraak gemaakt over de uitvoering. Spreker is er zich van bewust dat hiermee nog niet zo lang wordt gewerkt; het betreft nog slechts een vervolg van het poortprogramma. Het TDC is een nieuwe vorm van werken die in deze bestuursperiode is gestart. Geconstateerd is dat je, als je ergens mee begint, op een bepaald moment ook moet bekijken of het allemaal goed gaat en hoe het eventueel beter kan. Alles wordt ingezet om zoveel mogelijk mensen te laten meedoen in de samenleving door middel van werk.

Vervolgens nog iets inhoudelijks over het TDC. Het staat nog niet helemaal goed en er wordt dan ook gewerkt aan een doorontwikkeling. Het gaat hierbij om modulair werken, oftewel: veel meer aanpassen aan wat mensen kunnen en weg van één manier van werken. Spreker heeft begrepen dat een aantal raadsleden kortgeleden hiervan kennis hebben genomen. De afspraak is gemaakt dat de raad op een zo kort mogelijke termijn zal worden geïnformeerd over de werkwijze en de instrumenten die de gemeente heeft om te komen tot participatie van mensen die een beroep doen op een bijstandsuitkering. Daarbij zal het ook gaan over het TDC in het algemeen. Dit zou hebben plaatsgevonden in mei, maar het college had de indruk dat een en ander nog wat doorontwikkeld moest worden. De planning is nu de raad in de septembervergadering te informeren.

Voor de arbeidsmarkt Drenthe is Emmen centrumgemeente. De heer Wanders vroeg iets over de werkgeversbenadering. Die wordt in Drenthe opgepakt, waarmee onlangs is begonnen. Als die benadering aan de orde is, zal daarbij een dienstenpakket aanwezig zijn. De klant is, waar het gaat om inzet vanuit werk en participatie, in principe niet meer zozeer de bijstandsgerechtigde alswel de werkgever, want er moet voor worden gezorgd dat mensen uiteindelijk weer 'aan de bak' komen, waarbij werkgevers een heel belangrijke rol kunnen spelen. Er wordt alles op ingezet met alle partners in het veld die in dezen kunnen helpen. Immers, je moet het samen doen. De raad heeft ook kennis kunnen nemen van de ideeën in de Participatiewet en het Sociaal Akkoord. Er dient te worden samengewerkt om aan een en ander vorm te geven in de arbeidsmarkt in de regio Drenthe.

Vervolgens het sociaal domein. Er wordt steeds meer duidelijk over de drie decentralisaties. Hieraan is in de organisatie vormgegeven in een programma. Intussen is er via de agenda van de commissie samenleving maandelijks een moment waarop informatie wordt verstrekt over de gang van zaken. Ook is afgesproken dat er een C-discussie komt over de nota Koers en Keuzes, welke discussie in de tweede helft van dit jaar zal plaatsvinden. Nu is er al een dialoogronde met instanties, cliëntenraden, vertegenwoordigers van cliënten en cliënten zelf. Belangrijk is het organiseren van voorzieningen dicht bij mensen in wijken, buurten en dorpen. De Monden wordt weleens als voorbeeld genoemd. Welnu, vanmorgen stond er een stuk in de krant over het prachtige project aldaar. Alles staat nog wel in de kinderschoenen, maar het is een manier van werken waarvan het college denkt en de mensen in De Monden zeggen: dit is de toekomst!

Wat de toegang betreft: die gaat van start in september. Hiervoor worden thans voorbereidingen getroffen, samen met de erkende overlegpartners en organisaties in Emmen-Oost, waar het de bedoeling is van start te gaan. Het experiment wordt geen blauwdruk van wat in andere delen van de gemeente wordt uitgevoerd. Het zal vooral een leerproces moeten zijn voor de wijze waarop met sociale wijkteams moet worden gewerkt. Het is ook goed, zoals de heer Huttinga opmerkte, te bekijken hoe andere gemeenten een en ander vorm geven. Door Emmen is gekeken in Enschede en Leeuwarden, teneinde goed op de hoogte te geraken van wat je wel en niet moet doen. Natuurlijk zal Emmen daar z'n eigen invulling aan moeten geven, en uiteraard wordt de raad hierbij betrokken.

Er is verder een aantal opmerkingen gemaakt over armoedebeleid. Spreker is daar blij mee. Inderdaad mag het niet zo zijn dat de meest kwetsbaren de rekening moeten gaan betalen voor datgene waarvoor de gemeente staat. Vastgesteld kan worden dat het kabinet ook goede dingen doet, namelijk extra geld uittrekken voor armoedebeleid. Vanuit de verdeelsystematiek heeft het college dit doorvertaald naar wat dit voor de gemeente betekent, te weten € 100.000,-. Dit houdt in dat intensivering zal plaatsvinden van het minimabeleid. Immers, de verwachting is dat méér zal moeten worden gedaan in het kader van bestaande regelingen. Ook de opmerking over schoolboeken is van groot belang. Inmiddels heeft hij begrepen dat scholen zelf al protesteren tegen het feit dat ze in 2015 zelf de schoolboeken

moeten gaan betalen. Het is goed in dezen samen op te trekken, maar tegelijkertijd moet vanuit de armoedegelden een vangnet worden gecreëerd. In gesprek met scholen zal worden nagegaan of er problemen ontstaan en hoe ongerustheid in gezinnen over deze maatregel kan worden voorkomen, maar wel met de notie dat intensivering allereerst aan de orde is en dat daarna wordt bezien hoe het zit met het ingebrachte punt inzake schoolboeken.

Er is, kortom, alle aandacht voor de genoemde onderwerpen, want ook vandaag is de vraag weer: waar is de gemeente voor? Welnu, voor een goed en sociaal beleid.

Vervolgens de vrouwenopvang. Volgens spreker is het een misverstand dat hierop wordt gekort. Weliswaar is er eerst gekort, maar dit is vervolgens weer hersteld. De beschikbare middelen worden dus ingezet. Dit neemt overigens niet de vraag weg hoeveel mensen zich aandienen en of dit worden kan gehandled. Het college gaat er evenwel van uit dat de aangebrachte reparatie voldoende is voor het uitvoeren van de centrumtaak van de gemeente inzake de opvang van vrouwen in Drenthe.

De heer Huttinga zegt dat zijn ongerustheid wat werd gevoed door de collegebrief van eergisteren. Volgens die brief wordt er weer bijna een ton gekort.

Wethouder Jumelet vindt dit een terechte opmerking. Bekeken zal moeten worden hoe dit kan worden ingevuld. In de afgelopen jaren kwam er elke keer wat bij voor programma's als 'Weerbaar' etc. Het gaat dan om gelden in verband met huiselijk geweld en de problematiek daaromheen. Opeens was er een niet verwachte vermindering van het geld te zien. Er zal dus scherp naar moeten worden gekeken, maar de inzet is het niveau te handhaven. Er zal naar de organisatie moeten worden gekeken om een en ander op te vangen, in plaats van de vermindering ten laste te laten komen van mensen om wie het gaat.

In reactie op wat is gezegd over de techniek is te zeggen dat eveneens is gerepareerd door nieuw beleid, doordat weer gebruik kan worden gemaakt van middelen vanuit het rijk.

Spreker is blij dat het wordt gewaardeerd dat het college € 800.000,- uittrekt voor WMO-beleid. Hem dunkt dat de zaak nu redelijk op orde is. Het college heeft ook gemeend de € 89 miljoen die het kabinet voornemens is te korten voor 2015 te compenseren uit eigen middelen. Hij wil echter

ook gezegd hebben dat Emmen geen eiland is en dus in 2015 en volgende jaren te maken zal krijgen met een fikse korting; er blijft 60% van het budget over. Dat betekent dat in 2014 weer zal moeten worden gesproken over de invulling en het beleid dat daar bij past, teneinde goed invulling te geven aan ondersteuning van hen die dit nodig hebben en hiervoor in aanmerking komen. Er komt een WMO 2.0 aan en nu moet nog worden afgewacht wat daar allemaal in staat. Met andere woorden: met wat nu is aangegeven, is de gemeente niet klaar. Waardering overigens voor de opmerking dat er voor 2013 geen behoefte aan verandering bestaat. Dat zal in 2014 aan de orde zijn bij het nieuwe beleid volgens de nieuwe WMO 2.0.

Gevraagd is hoeveel mensen er zitten in inkomensbeheer. Het antwoord is: 250. De vraag was ook of het op afstand zetten wijs is. Welnu, daartoe is besloten toen het ging over het kader schulddienstverlening. Daarover zijn toen goede afspraken gemaakt. Nadrukkelijk zal worden gemonitord wat er aan de orde komt en wat daarmee aan de hand is.

Er komt een brief naar de raad met de stand van zaken betreffende de chronisch zieken en gehandicapten en de langdurigheidtoeslag. Dit laat even op zich wacht, niet omdat de aantallen niet bekend zijn, maar omdat moest worden geconstateerd dat het aantal aanvragen aan de lage kant is. Besloten is te bezien hoe niet-gebruik kan worden voorkomen, want ook hierbij gaat het om kwetsbare mensen. De brief zal niet alleen aantallen bevatten, maar ook aangeven wat hieraan gedaan gaat worden.

De heer Moinat vraagt of in die brief ook wordt meegenomen welke wijzigingen in de aanvraagprocedure leiden tot een verlaging van de aanvraag.

Wethouder Jumelet antwoordt dat natuurlijk ook even wordt bekeken waar een en ander wellicht aan heeft gelegen. Hij gaat er evenwel van uit dat wordt bezien waarom iets wél kan en belangrijk is. Dat zal in de brief worden meegenomen. De aantallen kan hij nu nog niet noemen, maar dat zal gebeuren.

De heer Denkers heeft gesproken over de stand van zaken met betrekking tot de huidige Muzeval. In het afgelopen seizoen bedroeg de verkoop van kaartjes 97%, dus in de begroting klopt het allemaal. Deze week was in de krant te lezen dat het eigenlijk best goed gaat met de Muzeval. Echter, de omstandigheden brengen

beperkingen met zich mee, daarvan is het college zich goed bewust.

Het klopt dat de gemeente niet meedoet in de exploitatie van erfgoedinstellingen of –organisaties. Wel is de gemeente in gesprek over de vraag hoe zij kunnen worden ondersteund, want het is waar dat je er voor moet zorgen dat het leuk en aardig blijft naar zo'n mooi kanaal toe te gaan. Misschien kun je de 'parels' die los van elkaar staan veel meer gaan verbinden.

Ten slotte nog de vraag over hulpmiddelen. Het is mooi dat de BGE-fractie hierover is begonnen. Zij is trouwens in goed gezelschap, want spreker herinnert zich dat mevrouw Meulenbelt en de heer Gerth hierover eerder al iets hebben gezegd. Het kabinet zegt hetzelfde over het hergebruik van hulpmiddelen. In verband met het stimuleren hiervan legt het rijk een korting aan de gemeenten op in het kader van de WMO. Dit zit in het contract met Schreuder, de nieuwe aanbieder. Hiermee zijn goede afspraken gemaakt en spreker veronderstelt dat datgene waar om is gevraagd al wordt gedaan. De ter zake ingediende motie (M5) is dus in feite overbodig.

De heer Wanders wil nog even terugkomen op het TDC. Hij meent dat het een jaar geleden was dat hij namens de PvdA-fractie heeft gevraagd hoe ver het is met de integratie van klantmanager en trajectbegeleider. Toen is geantwoord dat die vergevorderd was. Tijdens een recent bezoek aan het TDC hoorde hij dat per 1 juli de klantmanagers zich uit het TDC gaan terugtrekken. Er kan nu wel in september een presentatie komen, maar dit is toch al wel een wijziging die wordt doorgevoerd, terwijl iedereen juist tevreden is met de behaalde resultaten. Daarop was zijn vraag gericht, want zijn fractie maakt zich hierover wel zorgen. Welke redenen liggen hierachter en is er een evaluatie geweest om het proces daadwerkelijk te verbeteren?

Wethouder Jumelet antwoordt dat bij de huidige werkwijze de samenwerking goed is. Tegelijkertijd is er sprake van enige ontwikkelingen, waarbij de verantwoordelijkheid meer bij de klant zelf wordt gelegd. Er wordt een zoekperiode ingevoerd, waarbij wordt aangesloten bij 27- en 27+ bij het TDC. De gedachte is dat eerst mensen die een beroep doen op een uitkering twee weken de tijd krijgen om zelf iets te doen en dat ze ergens naartoe gaan, bijvoorbeeld naar het TDC. Deze werkwijze houdt in dat eerst een stapje terug moet worden

gedaan en vervolgens wordt bekeken wat dit oplevert. De bedoeling is niet dingen uit elkaar te trekken, maar te proberen duidelijk te krijgen of de nieuwe werkwijze ook werkt, waarna een en ander opnieuw ingevuld gaat worden. Het TDC heeft hierover informatie verstrekt, maar ook vanuit Werk en Participatie wordt bezien wat nodig is om effectief te kunnen zijn. Er wordt, kortom, heeft goed gekeken naar het proces. In september kan de raad goed worden verteld wat de eerste resultaten zijn en wat er eventueel aan veranderingen wordt aangebracht.

De heer Wanders begrijpt dat de term 'doorontwikkelen' mag worden gebruikt. Wat echter een opvallende wijziging is, is dat de klantmanagers uit het TDC worden teruggetrokken en terugkeren naar het gemeentehuis. Dat is volgens hem een ander vertrekpunt dan indertijd is ingezet. Hij is benieuwd wat er in het werkproces verbetert als weer een scheiding wordt aangebracht, terwijl de opzet toch de overdracht was. Die wordt met de wijziging eigenlijk weer tenietgedaan.

Wethouder Jumelet snapt deze opmerking; hij zou die zelf gemaakt kunnen hebben. De vraag die hier aan de orde is geweest, ook bij de inspraakbijdrage van de FNV, of iedereen via dezelfde ingang naar het TDC zou moeten. Geconstateerd is dat modulair kan betekenen dat je als klantmanager een andere keuze kunt maken. Dat proces moet zich nog uitkristalliseren, maar in elk geval wordt afgestapt van het idee dat iedereen bij voorbaat door het TDC-traject moet. Zo is aan het begin gestart, doch vastgesteld moest worden dat dit een wat eenzijdige manier van denken is. Bijvoorbeeld mensen die een heel ander traject hebben doorlopen, bijvoorbeeld mensen die een eigen bedrijf hebben gehad, kunnen op een heel andere manier hun kwaliteiten tonen. Met de ondernemersvereniging en met de winkeliers zijn over een centrummanager voor drie jaar afspraken gemaakt, onder meer dat er 150 banen worden 'opgehaald'. In dat proces komt het TDC niet voor. Het is goed te beseffen dat niet alles via het TDC hoeft of moet. Het is een instrument dat zich inmiddels bewezen heeft en dat zeker zal worden ingezet. Qua volume gaat het om € 1,8 miljoen, welk geld wordt ingezet voor de totale klantengroep, niet per se alleen voor de mensen die naar het TDC gaan, maar ook voor trajecten betreffende participatie en zorg via het contract met de EMCO.

De heer Van der Weide merkt op een drietal vragen te hebben gesteld waarop hij nog geen antwoord heeft gekregen.

De eerste vraag betreft het overleg met de EMCO over de groep van 14 met vaste contracten.

De tweede vraag ging over de tussenevaluatie inzake experiment en toegang 2013. De vraag was: welke rol ziet het college te dien aanzien voor de raad?

De derde vraag ging over de investering van € 5 miljoen bij de EMCO ten behoeve van het dierenpark. Dit bedrag is bij het raadsbesluit in maart beschikbaar gesteld. Per brief heeft de raad kunnen vernemen dat het echter gaat om een bedrag van € 750.000,-, waarmee volgens de fractie van Wakker Emmen niet wordt voldaan aan het raadsbesluit. Daarop wil zij nog graag een reactie van het college.

Wethouder Jumelet zegt dat de eerste vraag al eerder is gesteld in een commissie- of een raadsvergadering. Het lijkt derhalve op een jojo. Hij vindt dat heel vervelend, want het betekent dat mensen in onzekerheid worden gebracht. Wethouder Arends heeft al gemeld hoe het gaat met de financiële werkelijkheid: kabinetten die bezuinigen, een Kunduz-akkoord, een regeerakkoord en een Participatiewet die weer een jaar later komt. Zo moet je telkens opnieuw nieuwe dingen doen. In de verleden week gehouden DB-vergadering is gezegd dat het nu niet het moment is voor het nemen van een besluit, maar eerst in oktober, wanneer het volume bekend is. De afweging om iets wel of niet te doen, heeft te maken met de toekomst van het SW-bedrijf. Een vast contract bieden waardoor het hele SW-bedrijf zou worden ontmanteld is geen perspectief. Wie weet hoe het er over een aantal jaren met het SW-bedrijf uit ziet. Onder ogen moet worden gezien welke financiële last zo iets met zich mee zou brengen. Als er een besluit voorligt, zal zeker worden gekeken naar de financiële kant en naar wat je mensen te bieden hebt. Nu al is het zo dat mensen die geen tijdelijk contract krijgen via begeleid werken naar een baan kunnen worden bemiddeld. Uiteindelijk zal het in de komende tijd om méér dan 14 mensen gaan. Het is al met al niet zo dat mensen thuis komen te zitten, want er wordt tevens gekeken naar begeleid werken via een ander traject. Zoals gezegd, komt de zaak in oktober weer aan de orde; dan zal het de vraag zijn of er wordt opgeschort of niet.

Wat de tweede vraag betreft: spreker heeft al aangegeven dat de raad uiteraard van het begin tot het einde wordt betrokken bij het experiment, en dus ook bij de evaluatie. Er is natuurlijk behoefte aan draagvlak en het delen van ervaringen.

Hij vraagt zich af of hij de derde vraag moet beantwoorden; wellicht kan wethouder Arends dat beter.

Wethouder Arends deelt mee dat in onderling overleg tussen de EMCO en het dierenpark is geconcludeerd dat de EMCO niet in de gelegenheid is het bedrag van € 5 miljoen weg te zetten zoals beoogd bij de besluitvorming in maart 2012. Gezamenlijk is aan het college voorgesteld voor € 750.000,- aan werkzaamheden bij de EMCO onder te brengen. Ten aanzien van het aankopen van de bomen, waarvan het de bedoeling was die ook via de EMCO te laten verlopen, heeft de EMCO-groep laten weten dat zij zich daartoe zelf niet in staat acht. Het gaat in feite om de overdracht van gelden. Als het kopen van bomen niet via de EMCO kan, zal het op een andere manier moeten. Vandaar het voorstel aan het college, dat hiermee heeft ingestemd.

De heer Van der Weide stelt vast dat niettemin in het raadsbesluit staat: € 5 miljoen als investering EMCO. Als hij nu de uitwerking van het besluit bekijkt, ziet hij wat anders dan wat is afgesproken en moet hij concluderen dat, nu niet wordt voldaan aan het raadsbesluit, een en ander terug moet komen bij de raad, opdat deze alles in heroverweging kan nemen en een nieuw besluit kan nemen.

Wethouder Arends zegt dat het nu naar de letter misschien wat anders wordt vormgegeven, maar dat de geest nog steeds dezelfde is. Derhalve heeft het college geen aanleiding gezien tot het doen van een gewijzigd voorstel.

De heer Wanders herinnert zich het besluit over het opnemen van € 5 miljoen. Het ging daarbij inderdaad om investering, maar dan wel over de complete levering. Hij heeft geprobeerd hierover uitleg te krijgen. Je hebt producten en werkzaamheden. Zijns inziens is het belangrijk dat er werkzaamheden neerdalen bij de EMCO-groep. Dat is volgens hem nog steeds gewaarborgd, alleen het leveren van de producten heeft wijziging ondergaan. Afgaande op wat de wethouder zei, zijn de EMCO en de dierenpark daar in goed overleg uitgekomen. De

werkzaamheden blijven bij de EMCO; wie de producten uiteindelijk levert, is hem om het even.

De heer Huttinga meent dat de wethouder niet is ingegaan op de opmerking dat vrijwilligerswerk vaak lastig is te combineren met het zoeken van werk, terwijl vrijwilligers momenteel juist zo nodig zijn. Kan de wethouder hierover nog iets zeggen? Spreker beseft dat hierover landelijke regelgeving bestaat, maar hoe gaat de gemeente hiermee om?

Wethouder Jumelet zegt dat vrijwilligerswerk geen drempel mag zijn naar echt werk. Zoals de raad bekend is, wordt een pilot tegenprestatie uitgevoerd om mensen die veel moeite hebben een baan te vinden toch te laten participeren. Dat kan goed via een tegenprestatie. Dit wordt momenteel uitgetoet in Klazienaveen en Emmermeer. Het betreft vrijwilligersbanen van 2 tot 16 uur bij sportverenigingen en verzorgingshuizen. Hieraan wordt volop invulling gegeven, en de wetgever heeft bedacht dat de tegenprestatie wellicht een dwingend karakter moet gaan krijgen voor hen die een beroep doen op de bijstand. Naar verwachting komen er straks dus een heleboel vrijwilligers.

De heer Halm hoorde dat de wethouder motie M5 overbodig vindt, maar had verwacht dat deze zou zeggen de motie sympathiek te vinden. Waar het de BGE-fractie om gaat, is het stimuleren van het zo snel mogelijk inleveren van niet-gebruikte hulpmiddelen. De wethouder zei dat aan het in de motie opgenomen verzoek reeds wordt voldaan. Als dat zo is, is de motie inderdaad overbodig. Maar de vraag is: wordt hieraan inderdaad al voldaan?

Wethouder Jumelet heeft enige moeite met het weer toesturen van een formulier voor het laten verstrekken van een overzicht van hulpmiddelen die mensen in bruikleen hebben. Mensen weten heel goed welke hulpmiddelen zij hebben en welke zij wel of niet gebruiken. Daarnaast houdt de leverancier naarstig in de gaten of hulpmiddelen ongebruikt blijven staan. Hem dunkt dus dat dit goed is georganiseerd en dat een extra administratieve handeling niet hoeft te worden georganiseerd, te meer daar de raad vindt dat de ambtelijke organisatie moet krimpen.

De heer Halm vindt de reactie een beetje kort door de bocht. In een brief kan heel duidelijk worden vermeld wat de manier van inlevering is.

BGE krijgt als informatie dat mensen dit nu niet weten en dat hulpmiddelen ongebruikt in de schuur blijven staan.

Wethouder Jumelet zegt dat er geen brieven nodig zijn om mensen die hulpmiddelen in de schuur hebben staan op te roepen deze in te leveren.

De waarnemend voorzitter geeft vervolgens in eerste termijn het woord aan wethouder Houwing.

Wethouder Houwing-Haisma begint haar beantwoording met de opmerking van de PvdA-fractie over het bedrijf AREA sec; alles wat eromheen hangt, behoort tot de portefeuille van wethouder Wilms.

Het onderzoek inzake de toekomstverkenning loopt, maar daar kunnen op dit moment geen mededelingen over worden gedaan. Het bedrijf draait goed; het heeft in 2012 een goed jaar gehad met anderhalf miljoen winst uit een omzet van € 26 miljoen. Het dividend is uitgekeerd aan de aandeelhouders.

Zoals de raad wellicht weet, is er weer geld beschikbaar voor de afronding van de bufferzones rondom het Bargerveen. Dit project, dat een tijd stil heeft gelegen omdat er geen geld vanuit het rijk voor beschikbaar kwam, wordt in het najaar voortgezet. Er ligt nu € 7 miljoen op de plank. Daarvoor kan niet alles worden afgerond, maar het grootste gedeelte wel. Ook de noordelijke bufferzone is weer in beeld, en daarmee ook het tracé van het onder andere door de bevolking van Zwartemeer zo fel begeerde fietspad. Het is de bedoeling dat het college bij de raad komt om de diverse ontwerpen voor dit tracé te bespreken. De gronden die nodig zijn voor de aanleg van de bufferzone met daarin het fietspad komen pas in 2015 vrij. Dan zal de bufferzone worden ingericht en wellicht ook het tracé worden bepaald, doch er is dan nog geen geld voor het fietspad op zich; daar zal dan nog naar op zoek moeten worden gegaan. Er is dus nog een schone taak voor de gemeente weggelegd.

De CDA-fractie heeft gevraagd naar reclame rondom de vaarroute. Afgelopen maandag was er een bijeenkomst met recreatieondernemers, toeristische ondernemers en de gemeente Emmen. Dat was een bijzonder goede bijeenkomst. En ja, ondernemers zien wel degelijk kansen ten aanzien van de nieuwe vaarverbinding. Spreekster was ook blij dat met

name de erfgoedinstellingen ruim vertegenwoordigd waren om mee te denken en mee te praten over kansen en mogelijkheden.

De VVD-fractie vroeg naar de motie over de motie betreffende een grondbank. Het heeft even geduurd, maar nadat deze zaak in het college is behandeld, komt de uitwerking naar de raad.

Door de D66-fractie is gezegd de tuinbouwsector niet kansrijk te achten, waarvan acte! In september komt het college met de raad te spreken over de Tuinbouwvisie, die de sector zelf heeft geschreven. Het college heeft kennisgenomen van de gekozen strategie en heeft de aangegeven lijnen omarmd, met name waar het gaat om *biobased economy*, c.q. de toegevoegde waarde die is te behalen uit plantenstoffen. Mevrouw Vrolijk vindt *biobased economy* nogal vaag. Spreekster kan zich daar wel iets bij voorstellen, omdat dit een nogal omvangrijk begrip is, maar als men kijkt wat er op dit moment aan innovatie en innovatieve processen in het onderzoekcentrum in Klazienaveen plaatsvindt, ziet men dat het juist om teelten gaat waarbij men op zoek is naar plantaardige eiwitten en om onderzoek dat de oplossing van het wereldvoedselprobleem wellicht een handje kunnen helpen. Kortom, waar mevrouw Vrolijk om vraagt, daar zijn de tuinders al mee bezig. De proeven zijn nu misschien nog klein, maar zeker kansrijk, mede in relatie tot de grote chemiecluster en de agrofoodsector. De kansen in dezen zou het college niet graag willen laten lopen. De toekomst zal leren hoe snel deze ontwikkeling gaat.

Gevraagd is of successen kunnen worden genoemd van het innovatie- en kennisplatform. Te dien aanzien is aan alle raadsleden de uitnodiging gedaan zich hierover uitgebreid te laten informeren.

Mevrouw Hoogeveen is volledig op de hoogte van wat het innovatie- en kennisplatform inhoudt. Gesteld wordt evenwel dat er successen zijn geboekt, dus haar vraag was of er concrete successen kunnen worden genoemd.

Wethouder Houwing-Haisma zegt dat bijvoorbeeld een mooi concreet succes is dat DSM bezig is met het ontwikkelen van materialen die volledig biologisch afbreekbaar zijn en kunnen worden toegepast in de nieuwe dierentuin, die de ambitie heeft heel duurzaam te bouwen. Andere voorbeelden zijn de ontwikkeling van het warmtenet in de dierentuin, de ontwikkelingen in de tuinbouw- en de

chemiecluster. Dit zijn pijlers onder het innovatie- en kennisplatform. Tevens is de sector recreatie en toerisme te noemen, die nu zeer voortvarend bezig is. Wat dit betreft, is de Bundesgartenschau die het volgend jaar plaatsvindt in Papenburg te noemen. Daar zullen zo veel bezoekers komen dat niet iedereen aldaar kan overnachten, zodat men nu in overleg is met de horeca en de hotels in Drenthe. Dit alles ontstaat door het platform. Het is de bedoeling dat de ondernemers het uiteindelijk allemaal gaan overnemen, zodat de overheid het weer los kan laten. Hopelijk wordt het een groot succes.

De rapportage over de zogenaamde de spoedlocaties voor bodemsanering verkeert in de afrondende fase. Het college zal de raad informeren over de manier waarop het denkt om te gaan met de eventuele grondverontreinigingen en –sanering en over de keuzes die te dien aanzien worden gemaakt. Die zullen uiteraard afhankelijk zijn van de hoeveelheid beschikbare middelen. Gelukkig zijn er ook nieuwe methodieken die wellicht de kans bieden een aantal verontreinigingen dat heel hardnekkig in de diepe ondergrond zit op te ruimen. Dit verkeert momenteel nog in een verkennend stadium, maar gehoopt wordt dat er goede kansen zijn voor het opruimen van verontreinigingen.

Over windenergie komt het college in september met de raad te spreken. Spreekster begreep mevrouw Hoogeveen niet helemaal. Hoorde zij haar zeggen dat naast de 60 huidige megawatt, te realiseren in het kader van de Energienota, nog eens 60 megawatt zou moeten worden gerealiseerd?

Mevrouw Hoogeveen merkt op dat er geluiden zijn dat er méér richting Drenthe en dus in Emmen zou moeten komen. Haar fractie is benieuwd wat hiervan waar is en of daar al een bepaalde status aan vast hangt. Met andere woorden: een extra taakstelling op de oorspronkelijke 280 megawatt voor Drenthe, neerkomend op 60 megawatt in Emmen. Is daaraan intussen iets veranderd?

Wethouder Houwing-Haisma antwoordt dat er op dit moment alom verwarring is over het winddossier. Vanmorgen was in de krant te lezen dat Provinciale Staten de Gebiedsvisie windenergie hebben vastgesteld. Er wordt nu gesproken over 285,5 megawatt, waarvan het laatste restje onderling door de provincies is verdeeld. De taakstelling voor Emmen is 60 megawatt, conform het besluit van de raad. Deze

zullen eerst worden gerealiseerd, gekoppeld aan gebiedontwikkeling. Dit heeft het college als voorwaarde in de beleidsregels meegenomen. Vervolgens zal in 2014 worden bezien wat de restopgave is en of die betekent dat er hier nog aanvullend windmolens moeten komen. Zij durft daar nu niets over te zeggen, juist omdat de gemeente Borger-Odoorn de gebiedsvisie niet heeft omarmd en zich tegen windenergie heeft uitgesproken. Daarbij is de rijkscoördinatieregeling weer in beeld. Maar voor alle duidelijkheid: dat geldt eveneens voor de gemeente Emmen, want hier zal nog op zoek moeten worden gegaan naar meer dan 100 megawatt windenergie.

Dit is de stand van zaken op dit moment. Nog even richting iedereen die zich wellicht zorgen maakt over inspraak en betrokkenheid van de samenleving hierbij: het is nadrukkelijk de bedoeling processen, zoals die zijn ingegaan met de mensen van het windteam en mensen uit het gebied die nauw hebben meegekeken met wat er is gedaan en hebben geadviseerd, te filteren en te trechteren. In september zal de raad kunnen spreken over een zoekgebied. Zij kan zich voorstellen dat mensen dan opeens met allerlei vragen komen. De komende tijd zal zoveel mogelijk worden benut voor het informeren van mensen in het betrokken gebied en het beantwoorden van vragen. In september zal de vaststelling van de structuurvisie voorliggen. En als de vraag is of een en ander alleen op gemeentelijke grond kan, kan worden geantwoord dat dit natuurlijk een mooi verdienmodel zou zijn, maar dat ook moet worden bekeken wat het zoekgebied in de gemeente gronden kan zijn. Echter, 20 windmolens op alleen gemeentelijk grondgebied zal zeker niet lukken.

De heer Oldenbeuving is op zoek naar de manieren in het kader van efficiënt met dingen omgaan. Samenwerking kan worden gezocht tussen AREA, EMCO en Buurtsupport, de drie partijen die op een deel van de arbeidsmarkt werkzaam zijn. Hij vindt het jammer dat de wethouder binnen het college nog geen samenwerking vindt en volstaat met de mededeling dat AREA op dit moment een meer smakenbedrijf is, nog even los van de vraag voor wie de winst is: voor degenen die de afvalstoffenheffing hebben betaald? Moet hij nu uit de woorden van de wethouder begrijpen dat de bedoelde samenwerking wel kan worden

vergeten, want dat AREA een bedrijf is dat z'n eigen gang gaat?

Wethouder Houwing-Haisma heeft dit niet bedoeld. Waarschijnlijk heeft de heer Oldenbeuving niet gehoord dat zij heeft gezegd dat met elkaar is gesproken over de toekomstverkenning betreffende AREA. Het onderzoek daarnaar heeft haar kaders meegegeven voor nieuw onderzoek. Zolang dat onderzoek loopt, kan zij nog geen uitkomst met de raad delen. Er zal dus enig geduld moeten worden geoefend.

De heer Oldenbeuving wil in concreto weten: is onderdeel van dit onderzoek een gesprek met EMCO en Buurtsupport?

Wethouder Houwing-Haisma merkt op dat over de onderzoekopdracht uitgebreid is gesproken en dat die opdracht ook voor de raad ter inzage is gelegd. Volgens haar staat daarin ook een onderzoek naar mogelijkheden voor samenwerking met Buurtsupport en/of EMCO.

De waarnemend voorzitter geeft vervolgens het woord aan wethouder Thalens.

Wethouder Thalens-Kolker zegt dat de komende tijd een van de meest in het oog springende onderwerpen voor college en raad de 3D's transitie en transformatie zijn. Te dien aanzien bestaat de transitie uit de organische overheveling en een transformatie naar een andere organisatie dan thans het geval is.

Terecht hebben veel fracties in hun bijdragen het gehad over de jeugdzorg. Met forse bezuinigingen van circa 20% zal het een enorme opgave zijn de zorgvraag en de ondersteuning, begeleiding, informatie en hulpverlening goed vorm te geven. Gelukkig ontstaat er steeds meer duidelijkheid over beschikbare budgetten en komen er steeds meer gegevens over de vraag welke cliënten van welke organisaties zorg ontvangen, maar alles is nog steeds niet compleet. Het geheel vraagt veel van de gemeentelijke organisatie. De raad zal hebben gehoord en gemerkt dat de gemeente zich voorbereidt op een interne structuur met medewerkers die de 3D's integraal oppakken, mede in samenhang met de twee buurgemeenten in BOCE-verband. Inmiddels is er een werkagenda vastgesteld, waarin alle onderwerpen worden genoemd die in de komende tijd in samenhang moeten worden uitgewerkt.

De vraag is opgeworpen of de organisatie over voldoende deskundigheid beschikt. Spreekster denkt dat onderscheid moet worden gemaakt tussen de uitvoering van de jeugdzorg en het organiseren van die uitvoering. Daar zit een aanmerkelijk verschil tussen. De uitvoering zal voor een heel groot deel gebeuren door de organisaties die daarvoor nu ook zorgdragen. De uitvoering zal weliswaar op een andere manier gaan plaatsvinden, want in samenhang met wijken en dorpen en met als uitgangspunt: één plan, één gezin, één regisseur. Bij de voorbereiding van de transitie wordt heel dankbaar gebruik gemaakt van de

deskundigheid die binnen de organisaties aanwezig is. De planvorm voor de experimenten 'toegang' waarmee binnenkort wordt gestart, is ook door de organisaties zelf opgesteld, in samenwerking met elkaar. Het college nodigt ze daartoe ook zeer uit. De voorbereiding gaat op dit moment vlot en goed; men is heel druk bezig om de laatste concretisering aan te brengen, zodat na de zomer in Emmen-Oost met een experiment kan worden begonnen. De raad wordt hierbij volledig meegenomen via een vast punt op de agenda van de commissie samenleving, maar tevens zal er een C-discussie plaatsvinden, waarschijnlijk in de commissievergadering van september. Verder is reeds toegezegd dat raad op allerlei momenten, zeker wanneer er behoefte aan is, geïnformeerd zal blijven worden over de voortgang van een en ander.

Spreekster denkt dat jeugdzorg een onderwerp is waarover nog heel vaak zal worden gesproken.

Zorgen voor kwaliteit in het onderwijs in relatie tot krimp vraagt om samenwerking tussen schoolbesturen. In de laatste brief van de staatssecretaris, daterend van een of twee weken terug, wordt ook heel duidelijk gekoerst richting het tot stand brengen van deze samenwerking, waarop de toekomstige financiering gericht zal zijn. Zij kan zeggen dat er bij iedereen het groeiende bewustzijn is dat er samenwerking moet komen. Misschien heeft het advies van de onderwijsraad, het hanteren van een grens van 100 leerlingen, welk advies gelukkig niet is overgenomen, wel bijgedragen aan het opnieuw bediscussiëren van de kwaliteit van het onderwijs, de schoolgrootte en de verdere bewustwording.

Dinsdag jongstleden is er een bijeenkomst geweest waarvoor zes schoolbesturen waren uitgenodigd om onder leiding van een onafhankelijke externe deskundige overleg te

voeren. De drie grootste schoolbesturen hebben toen een erg goed overleg gehad. Het feit dat de gemeente hiervoor budget beschikbaar heeft gesteld, geeft volgens haar aan dat de gemeente in dezen de regie neemt. Afgesproken is dat de zes in de gemeente actief zijnde schoolbesturen zo snel mogelijk na de zomervakantie opnieuw bij elkaar komen om allereerst te praten over het streefbeeld: wat willen we precies met elkaar, hoe moet dat vorm krijgen in een kwalitatief goed onderwijs in zoveel mogelijk dorpen en wijken?

Dan de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt. Een flexibele arbeidsmarkt is voor iedereen van groot belang, zeker ook voor wat oudere werknemers, doch het is ook voor scholieren/studenten van belang goed in beeld te hebben wat de vraag op de arbeidsmarkt is. Die vraag zou wat meer leidend moeten zijn bij de schoolkeuze en de richtingkeuze. Tegelijkertijd zij hierbij aangegeven dat die keuzes heel moeilijk afdwingbaar zijn. Het is immers heel belangrijk wat de eigen belangstelling en interesses zijn. Hoe dan ook, de gemeente is volop in gesprek met het MBO, de Stenden Hogeschool en het bedrijfsleven over de verschillende (on-) mogelijkheden. De AOT-opleiding is al genoemd, een heel mooi voorbeeld, maar ook de samenwerking tussen het Drenthe College en de Stenden Hogeschool biedt voor veel mensen mogelijkheden.

De gemeente doet mee aan het noordelijk techniekpact. Dit bestaat uit drie onderdelen: kiezen voor techniek, leren in de techniek en werken in de techniek. Kijkend naar initiatieven die al langere tijd in de gemeente gangbaar zijn < spreekster denkt bijvoorbeeld aan het VTB in het basisonderwijs en de techniekweek >, is vast te stellen dat dit heel mooie initiatieven zijn waarbij basisschoolleerlingen regelmatig op bezoek gaan bij het VMBO om kennis te maken met de verschillende beroepen en richtingen. Zo zijn er nog wel meer initiatieven te noemen. Waar het weleens aan ontbreekt, is het bijeenbrengen van allerlei losse initiatieven om er een samenhangend geheel van te maken. Hopelijk zal het techniekpact hierbij behulpzaam zijn.

Door wethouder Jumelet is al aangegeven dat, wanneer ouders voor de schoolboeken moeten gaan betalen, dit voor veel gezinnen een probleem kan vormen. Het college houdt dit samen met het voorgezet onderwijs nauwlettend in de gaten en zal samen met dit onderwijs bezien

wat hierbij de rol van de gemeente zou kunnen zijn.

Door de CDA-fractie is gesproken over de samenwerking tussen de scholen voor voortgezet onderwijs. Spreekster veronderstelt dat het hierbij met name gaat over onderwijshuisvesting; dat is haar niet helemaal duidelijk geworden.

De heer Oldenbeuving merkt op dat verleden jaar is gesproken over een tweetal investeringen: in Klazienaveen, waarover iedereen het eens was, en de 'campusgedachte'. Hierover is gezegd: daar zijn we nog lang niet aan toe, er moet eerst een veel intensievere samenwerking met de basisscholen in Emmen komen. Daaraan heeft hij gerefereerd.

Wethouder Thalens-Kolker constateert dat haar veronderstelling dus juist was. Het college heeft zich in de afgelopen tijd laten informeren door met name de gemeente Breda. Daar heeft men een stichting voor scholen voor voortgezet onderwijs waarin de gezamenlijke middelen worden beheerd. Mensen vanuit Breda komen binnenkort naar Emmen om informatie over de werkwijze te geven. Het is de bedoeling de doorcentralisatie vorm te geven.

Overgewicht bij kinderen, JOGG en de combinatiefunctionarissen zijn onderwerpen die allemaal verband houden met elkaar. De fracties van Vrolijk Emmen en met name van D66 hebben gevraagd of Emmen niet een JOGG-gemeente moet zijn. De vraag hierbij is: waarom JOGG? Heel vaak is dat een label, terwijl het natuurlijk vooral gaat om de activiteiten om bewegen te stimuleren en kinderen zo goed mogelijk te laten sporten, teneinde te voorkomen dat er overgewicht ontstaat. Wil je JOGG-gemeente zijn, dan moet je aan een aantal criteria voldoen, onder andere het hebben van een projectleider voor tweeënehalf tot drie dagen per week. Het college vindt die criteria tamelijk zwaar. Momenteel wordt met de organisatie JOGG onderhandeld over de vraag of de criteria zo hard moeten zijn als ze zijn en of daarmee niet anders zou kunnen worden omgegaan. Het voordeel van JOGG is wel dat je integraal gaat werken. Dat kun je ook zonder JOGG, maar met ondersteuning misschien wat beter. De onderhandelingen vinden overigens ook vanuit de provincie plaats, aangezien Drenthe zich beschouwt als JOGG-provincie.

De D66-fractie heeft gevraagd of de combinatiefunctionarissen niet méér in het onderwijs werkzaam zouden moeten zijn. De

vraag zou eigenlijk moeten zijn of zij niet meer aanvullend op het onderwijs zouden moeten werken, maar dat is precies wat ze al doen. De combinatiefunctionarissen hebben ook de opdracht de sportstructuur in dorpen en wijken te versterken en ten aanzien van de relatie tussen onderwijs en sportverenigingen actief te zijn, vooral bij de activiteiten die buiten de onderwijsuren plaatsvinden. Dat doet men op een structurele wijze, waarvan de woensdagmiddagactiviteiten een voorbeeld zijn, maar dit gebeurt ook op allerlei incidentele wijzen en momenten. Spreekster denkt dat de afgelopen Konings spelen een mooi voorbeeld zijn geweest van de manier waarop de combinatiefunctionarissen in dezen behulpzaam kunnen zijn.

De heer Eggen is het helemaal met de wethouder eens, maar vindt dat het uiteindelijk van belang is dat elk kind beweegt, zoals uitstekend is verwoord door de heer Wanders. Elk kind ontmoet je tijdens het onderwijs, tijdens de gymles. Het is hem een doorn in het oog dat sommige scholen uitgaan van twee keer 40 minuten, terwijl de netto beweegtijd ook nog veel minder is, want men moet er bijvoorbeeld heen en weer terug. Wanneer bereik je alle kinderen? Tijdens de lessen bewegingsonderwijs. Worden die lessen goed gegeven? Redelijk, maar het kan beter. Er zijn hier 12 professionals, op HBO-niveau geschoold aan de Academie voor Lichamelijk Opvoeding, echte gymnastiekers. Wil je alle kinderen bereiken, dan kun je dat alleen maar doen op de basisschool. De woensdagmiddagactiviteiten zijn fantastisch, maar wie doen daaraan mee? De kinderen die heel graag bewegen en er graag iets extra's bij willen doen. Spreker heeft dat gecheckt en dit blijkt zo te zijn. Als je kwalitatief goed bewegingsonderwijs wilt geven en, breder, gezondheidsonderwijs, kunnen combinatiefunctionarissen uitstekend werk doen. Hij kan nog drie kwartier doorgaan met het verdedigen van zijn vak, maar hij begrijpt dat dit niet mag. Hij wil alleen maar aangeven dat het belang in en rondom de school door de combinatiefunctionarissen uitstekend kan worden gediend, doch graag te zullen zien dat de combinatiefunctionarissen één uur bewegingsonderwijs op de basisschool gaat geven. Kortom, hij zou de combinatiefunctionarissen graag meer aan het werk zien in het basisonderwijs.

Wethouder Thalens-Kolker stelt vast dat het college en de raad in de persoon van de heer Eggen duidelijk met een kenner die vol enthousiasme over zijn vak vertelde te maken hebben!

Ten aanzien van het inzetten van de combinatiefunctionarissen binnen het onderwijs is het college altijd wat terughoudend geweest, van mening zijnde dat het vooral de verantwoordelijkheid van de scholen en de schoolbesturen zelf is te zorgen voor goed gymonderwijs. Ter versterking hiervan kunnen zij gebruik maken van de combinatiefunctionaris. De combinatiefunctionarissen zijn goed geschoold, dus weten van de hoed en de rand, en geven ook weleens voorbeeldlessen om de kennis van leerkrachten, die de gymlessen eigenlijk moeten geven, te vergroten. Spreekster zou de scholen en schoolbesturen willen oproepen zo goed mogelijk gebruik te maken van de combinatiefunctionarissen, ook en vooral bij de activiteiten buiten schooltijd om kinderen een extra mogelijkheid te geven tot bewegen en sporten. De heer Eggen zei dat niet alle kinderen daarvan gebruik maken en helaas is dat zo. Kinderen die weinig bewegen, hebben niet zoveel motivatie voor het deelnemen aan woensdagmiddagactiviteiten en andere sportactiviteiten. In dit opzicht ligt er ook een opdracht voor de scholen en de leerkrachten. Tegelijkertijd is te zien dat, wanneer er bijvoorbeeld bij bepaalde sportclubs kennismakingslessen zijn geweest, dit direct leidt tot een toename van het ledental. Dat is winst.

De heer Eggen begrijpt de motivatie van de wethouder en de keuze voor meer buitenschoolse activiteiten, maar vindt dat binnen het onderwijs echt vakleerkrachten moeten worden ingezet. Af en toe eens een lesje aan een collega geven, helpt natuurlijk wel een beetje, maar hij zou kinderen graag het recht geven op goed bewegingsonderwijs, wat overigens niet wil zeggen dat iedereen die op dit moment bewegingsonderwijs geeft dat niet goed doet. Ten slotte nog het volgende.

De waarnemend voorzitter wijst er op dat de heer Eggen nu echt moet afronden.

De heer Eggen wilde de heer Denkers nog een pluim geven, maar zal dat dan in de tweede termijn doen.

Wethouder Thalens-Kolker kan het er mee eens zijn dat ook tijdens de onderwijsuren goed gymonderwijs moet worden gegeven, hoewel je je kunt afvragen of dit geheel de rol is van de combinatiefunctionaris, want nogmaals: bij het schoolbestuur ligt de verantwoordelijkheid.

Door de PvdA-fractie zijn de criteria ten aanzien van het gebruik van gymzalen ingebracht. Momenteel wordt gewerkt aan een inventarisatie van de uren gym waarvoor scholen gebruik maken van gymzalen. Het beschikbaar stellen van gymzaaluren is gebaseerd op leerlingenaantal en de opsplitsing van groepen, en niet op de leeftijd van een gymzaal of andere criteria. Van de tijd voor gymlessen gaat in sommige gevallen inderdaad de reistijd heen- en terug af, bijvoorbeeld in Schoonebeek en Erica. Er zijn zelfs gevallen waarin kinderen met een bus naar de gymzaal moeten worden gebracht. Of dat wenselijk is, is de vraag, maar het is wel de realiteit. De mogelijkheden om gymles te geven in Emmermeer zijn er, niet alleen in gymzalen, maar ook bij het Esdal College aan de Weerdingerstraat. In contact met het Esdal College heeft de gemeente vernomen dat dit voorlopig zo nog kan blijven.

De heer Wanders meent dat er nog meer criteria zijn. De KVLO geeft aan hoe lang een les bewegingsonderwijs moet zijn. Hij constateert dat er in de gemeente Emmen lessen van 40 minuten worden ingeroosterd, in plaats van 45 minuten, want dat het anders niet past. Het aantal leerlingen in Emmermeer is groeiend: 637 in 2012 en het aantal groeit nog. Men is daar echter van zes zaaldelen naar één oude zaal teruggegaan, dus dat gaat tegen de trend in. Is de duur de lessen een criterium? De wethouder zei dat het adequaat geven van gymlessen de verantwoordelijkheid van de schoolbesturen zelf is, doch met twee keer 40 minuten is dat meer dan 10% minder dan wordt aanbevolen.

Wethouder Thalens-Kolker herhaalt dat wordt gewerkt aan een inventarisatie om te kunnen bekijken wat de huidige situatie is. Zij is benieuwd wat die inventarisatie gaat opleveren. Naar zij meent, is er een misverstand dat zij graag uit de weg wil ruimen. De heer Van der Weide sprak over een bezuiniging van € 750.000,- op voorzieningen en koppelde dit aan accommodaties. Die bezuiniging gaat echter niet over het accommodatiebeleid, maar over de breedte van voorzieningen. In de brief die de raad heeft ontvangen, wordt onder andere gesproken

over taakmutaties en over het feit dat soms meer wordt uitgegeven dan via het gemeentefonds van de rijksoverheid wordt verkregen. Dat wil het college eens onder de loep nemen.

De heer Van der Weide bedankt de wethouder voor de gegeven duidelijkheid.

De heer Scheltens merkt op dat de wethouder het aan het begin van haar betoog heeft gehad over de schaalgrootte van basisscholen en heeft gezegd dat daar dinsdag jongstleden overleg heeft plaatsgehad. Daarbij vermeldde zij dat de drie grootste schoolbesturen aanwezig waren. Bij de schaalgrootte gaat het echter veelal over de kleinere scholen. Waren vertegenwoordigers van die scholen ook bij het overleg betrokken of helemaal niet?

Wethouder Thalens-Kolker heeft het gehad over de schaalgrootte in relatie tot het advies van de onderwijsraad, erop neerkomend dat bij een aantal van 100 leerlingen een school goed te runnen is. Dat advies is niet door de staatssecretaris overgenomen.

En wat het overleg waarover zij sprak betreft: de zes schoolbesturen die in de gemeente werkzaam zijn, zijn uitgenodigd, doch er waren maar drie schoolbesturen aanwezig. Overigens staat een en ander los van de schoolgrootte.

De waarnemend voorzitter geeft hierna het woord aan wethouder Sleeking.

Wethouder Sleeking begint zijn beantwoording met een reactie op de opmerking van de heer Oldenbeuving over Emmen Revisited en dorps- en wijkgericht werken. Het is een thema dat is terug te vinden in een van de brieven van het college over het kiezen van oplossingsrichtingen voor de komende jaren. Wat dit betreft even een toelichting.

Het overleg met de EOP's is vanaf de zeventiger jaren succesvol geweest en vanaf eind 1997 is met het samenwerkingsverband Emmen Revisited begonnen. Het college is zeker niet van plan op dat samenwerkingsverband bezuinigingen toe te passen, als zouden er twijfels zijn bij de vraag of hiermee door zou moeten worden gegaan, integendeel. Het gaat er om dat de beweging naar de sociale domeinen die momenteel aan de gang is, i.c. de drie decentralisaties, volgens het college een gouden kans bieden om een van de elementen die de afgelopen jaren in de ontwikkeling van Emmen

Revisited wat onderbelicht is gebleven, namelijk de koppeling van het fysieke domein, het sociale domein en het economische domein, te versterken. Die kans wil het college met beide handen aangrijpen. Het gaat er om de gelijkwaardigheid die in Emmen Revisited is ontwikkeld ten volle te benutten, met erkenning van elkaars verantwoordelijkheden. Dat is de achtergrond van de opmerking in de bedoelde brief. Samenwerking zal wat het college betreft in de komende jaren leidend blijven en worden geïntensiveerd. Wat dit in concreto betekent voor het samenwerkingsverband Emmen Revisited is een vraag die daar los van staat. Als je wordt geconfronteerd met een bezuinigingsopgave en de noodzaak van effectiever en efficiënter werken, zowel in de eigen ambtelijke organisatie als in de verschillende samenwerkingsvormen, moet je ook gaan kijken naar de wijze waarop dit samenwerkingsverband tot nu toe is georganiseerd en hoe je daarmee wellicht efficiënter kunt omgaan.

Er is voorts een vraag gesteld over de financiering van het project 'Markt'. Zoals bekend, is de gemeente momenteel bezig met de totale centrumvernieuwing Emmen. In de komende jaren gaat een situatie ontstaan waarin er een prachtig vernieuwde Wilhelminastraat is aan de ene kant van het centrum en een prachtig vernieuwd Noorderplein aan de andere kant. In de afgelopen weken heeft men dat plein steeds meer zien groeien naar z'n definitieve vormgeving. Over ongeveer anderhalf jaar zal er sprake zijn van een vernieuwd centrumplein aan de westzijde. Tussen het een en het ander ligt de Markt. Om het maar heel duidelijk te zeggen: die ziet er niet uit! Als je een aantal kwalitatief verbeterde plekken in het centrum hebt en je wilt bewerkstelligen dat de Markt uiteindelijk het scharnierpunt wordt tussen het overdekte winkelcentrum De Weiart aan de zuidkant, het centrumplein aan de westkant en het Noorderplein aan de noordzijde, moet je er voor zorgen dat de Markt er goed uit ziet, met andere woorden: niet alleen herstraten, maar ook inrichten. Dat heeft in 2014, het jaar waarin een en ander uitgevoerd moet worden in combinatie met de aanpak van de riolering, uiteraard grote gevolgen voor de aanwonenden en ondernemers die daar hun nering hebben en natuurlijk ook voor de marktkooplui. Met al deze partijen vindt momenteel overleg plaats om te proberen helder te maken wat de opgave is en hoe deze er in de fasering uit zou kunnen zien. Het is bijvoorbeeld voor een terraseigenaar van groot belang of de

werkzaamheden in februari plaatsvinden of in juni. Op dit moment maakt dit overigens weinig uit als je naar deze zomer kijkt, maar dit ter zijde! Het maakt echter sowieso veel uit dat de belangen die er zijn zo goed mogelijk op elkaar worden afgestemd.

De financiering van het Markt-programma is opgenomen in de meerjarenraming. Dat betekent dat, als het allemaal goed loopt, de raad in september een kredietaanvraag zal worden voorgelegd.

Onder andere de fracties van DOP en D66 hebben opmerkingen gemaakt over de leegstandsituatie waar de diverse winkelcentra en de detailhandel in het algemeen op dit moment voor staan. Al eerder is door het college aangegeven dat kan worden beschikt over heel concrete leegstandcijfers. Het afgelopen half jaar is veel energie gestoken in overleg met de verschillende sectoren om de leegstand in winkelcentra, bedrijfspanden en industriegebieden in beeld te krijgen. Dat is niet gedaan door administratief te tellen, maar juist door intensief overleg te voeren met alle verschillende eigenaren, huurders in winkelcentra, makelaars en detaillisten. In de afgelopen maanden is dat overleg voortgezet, onder andere met De Koepel, om samen te komen tot een vorm van een zo proactief mogelijk leegstandbeheer. Het gaat er niet zozeer om te weten hoeveel winkelpanden er leeg staan, als wel waar leegstand zou kunnen ontstaan, waar anderen om ruimte vragen of waar iemand met de gedachte rondloopt over te gaan tot herbestemming van panden. Op dit terrein wil het college in de komende periode zoveel mogelijk doen in intensief overleg doen met de betrokkenen zelf. Spreker had het zo-even al over de Markt als scharnierpunt tussen Noord en Zuid wat betreft het winkelgebied in Emmen zelf. Daarbij is het van belang ook in dat winkelgebied ontwikkelingen worden gestimuleerd, in plaats van die te laten uitlopen naar gebieden waar je dat niet wenst.

Ten aanzien van het geheel van ontwikkelingen en de economische situatie waar de gemeente op dit moment voor staat, is het college van opvatting dat een ondernemer ondernemer moet blijven, geen 'ondernemer' die 40 jaar geleden eens met iets is begonnen en waarbij het dan is gebleven. Je zult in de huidige marktsituatie altijd moeten proberen datgene wat je aan het doen bent aan de behoefte van de consument aan te passen. Dat is een vak, dat is ondernemen! Dit neemt niet weg dat, waar het gaat om

leegstandbeheer, de gemeente natuurlijk bij het richten van ontwikkelingen moet zijn. Reeds geschetst is hoe het college met het leegstandbeheer om wil gaan. De suggestie die gedaan is om hierbij de Stenden Universiteit en andere scholen, die in het proces van omvorming een rol zouden kunnen spelen, te betrekken, is wat spreker betreft een waardevolle. De suggestie zal dan ook zeker worden doorgegeven aan de ambtelijke medewerkers die met dit onderwerp bezig zijn.

De opmerking van de SP-fractie over de corporaties deelt hij geheel. De herstructureringsopgave voor de gemeente Emmen is nog steeds heel groot. De corporaties staan inderdaad onder druk als gevolg van onder andere de verhuurderheffing, maar dat wil niet zeggen dat de corporaties moeten blijven zeuren. De tijd om te investeren en om de mogelijkheden te onderzoeken, in plaats van de onmogelijkheden, is angebroken. De gemeente heeft hen daarbij geholpen door het vaststellen van een aanvalsplan en het beschikbaar stellen van middelen. Het wordt nu tijd dat er een concreet antwoord komt van de andere kant. Men heeft er niets aan als men op het geld blijft zitten. Dat wil de gemeente niet doen en dat moeten de corporaties ook niet doen.

Door de fractie van Vrolijk Emmen is een opmerking gemaakt over de asbestsanering. Spreker hecht er aan daar even kort op in te gaan, omdat de opmerking niet geheel van feitelijke onjuistheden ontbloeit is. Het is zo dat de gemeente bestuursdwang heeft toegepast naar aanleiding van de constatering van een bewoner, welke constatering door een door de gemeente ingeschakeld

bureau geverifieerd is, namelijk dat er na de asbestsanering nog asbestvezels werden aangetroffen in een concentratie die niet aanvaardbaar was. Na het opleggen van de bestuursdwang heeft de rechter geoordeeld dat de methodiek die Levier heeft toegepast onjuist was. Vervolgens is gezamenlijk vastgesteld dat het aan de bewoners is aan te geven welke methodiek zij van toepassing willen laten zijn. Het antwoord daarop is tot op de dag van vandaag niet gegeven, althans bij spreker niet bekend. Daarop is het wachten alvorens verdere stappen te zetten. Het is dus niet zo dat de gemeente niets doet; zij heeft de bewoners uitgenodigd iets te gaan doen, maar als er van hen geen antwoord komt, kun je je afvragen hoe urgent de sanering is.

Mevrouw Vrolijk-Lenting is van mening dat het antwoord heel simpel is, namelijk dat er op een wettelijke wijze moet worden gesaneerd. Geconstateerd is wat er nog aanwezig is en vervolgens moet er gewoon gesaneerd worden. Als de woningcorporatie dat niet doet, kan de gemeente bestuursdwang uitoefenen en zeggen dat het gewoon moet gebeuren binnen de wettelijke eisen. Dat is niet zo moeilijk.

Wethouder Sleeking merkt op dat, als de bewoners wordt gevraagd toe te staan dat de woning wordt betreden om de sanering uit te voeren, de situatie een andere is. De rechter heeft gezegd dat de saneringsmethode niet juist was en dan is het aan de huurders aan te geven welke methode zij van toepassing willen laten zijn. Als daarop geen antwoord komt, ontstaat er een ingewikkelde situatie. Het is dus niet zo eenvoudig als mevrouw Vrolijk schetst. Het woord is aan de huurders en de gemeente wacht dat rustig af.

Mevrouw Vrolijk-Lenting vermoedt dat de gemeente toch terug moet naar degenen die de gemeente hebben geadviseerd. De enige reden waarom er niet gesaneerd wordt, is dat de bewoners hebben gezegd dat er innovatief is gesaneerd. Er liggen gewoon regels waarop sanering moet gebeuren om te voorkomen dat er besmetting optreedt. Het is dus gewoon niet moeilijk!

Wethouder Sleeking blijft bij zijn constatering dat het woord aan de huurders is. Aan hen is nadrukkelijk gevraagd welke methode zij toegepast willen zien. Als daarop geen antwoord komt, kan de gemeente geen verwijt worden gemaakt. Hij wacht maar rustig af.

Mevrouw Hoogeveen herinnert wat de grondexploitatie betreft aan de vraag wat de status is van de camping en de eerdere getoonde interesse van een marktpartij.

Wethouder Sleeking antwoordt dat er op dit moment niet wordt gewerkt aan concrete plannen. Afsproken is dat partijen elkaar een paar keer per jaar treffen om de stand van zaken te bespreken. Thans wordt niet meer gesproken over een grootschalige ontwikkeling, maar wordt bekeken of gefaseerd een kleinschalige ontwikkeling op het betrokken terrein mogelijk is. Dat gebeurt natuurlijk in het licht van de huidige crisis op de woningmarkt.

De heer Scheltens constateert dat de wethouder zojuist kernachtig de positieve zaken van Emmen Revisited heeft aangegeven. De VVD-fractie heeft echter gevraagd of het op dit moment tijd is voor het maken van een doorontwikkeling. Kan de wethouder daarover nog iets zeggen?

Wethouder Sleeking heeft aangegeven dat het college in de wijze waarop het project in z'n geheel wordt georganiseerd mogelijkheden ziet om naar effectiviteit en efficiency te kijken, dus de organisatie zodanig aan te passen dat zij tegen deze tijd bestand is. De doorontwikkeling van Emmen Revisited is aan de orde in een aantal bewonersexperimenten met bestuursexponenten, in concreto in het experiment in Nieuw-Dordrecht. Daar wordt gekeken naar de vraag of tot een dorpscoöperatie kan worden gekomen. Dit is in feite bedoeld als een doorstart naar Emmen Revisited 3.0. Afgewacht moet worden wat daaruit gaat komen. De elementen van de werkwijze in het kader van Emmen Revisited kunnen eigenlijk in elk van de experimenten worden teruggevonden.

De waarnemend voorzitter geeft vervolgens het woord aan wethouder Wilms.

Wethouder Wilms reageert allereerst op de gemaakte opmerkingen over de organisatie. Er is vandaag al eerder gerefereerd aan het feit dat het huishoudboekje de komende jaren op orde moet worden gehouden. Het college heeft hierover goed nagedacht en heeft mogelijke oplossingsrichtingen aan de raad voorgesteld. In overleg met de concerndirectie heeft het bekeken in welke mate de eigen organisatie daarin een rol kan spelen, in het besef dat al vanaf 2010 fors is bijgedragen. In beeld is gebracht wat het betekent dat er € 7 miljoen structureel aan bezuinigingen is gerealiseerd. Daarnaast is de inhuur derden in drie jaar tijd teruggedrongen van € 13,6 miljoen naar € 4,8 miljoen. Spreker denkt dat het een groot compliment aan de organisatie waard is dat deze slag is gemaakt. En toch heeft het college gemeend in balans met andere oplossingsrichtingen aanvullend € 5,5 miljoen op de organisatie en de bedrijfsvoering te moeten gaan bezuinigen. Dat moet men dan wel afzetten tegen het feit dat dit allemaal binnen de randen van het sociaal statuut en de vastgelegde arbeidsvoorwaarden moet. In die zin zijn gedwongen ontslagen uitgesloten. In de media

wordt dat wisselend vertaald, maar op basis van het sociaal statuut is zoiets niet aan de orde.

Voor de voorgenomen maatregelen proeft spreker een groot draagvlak, waarvoor dank. In elk geval is er in de komende jaren nog wel wat te doen. Van belang is dat binnen de genoemde kaders flexibel kan worden gestuurd. Het anders inrichten van de organisatie met de doorontwikkeling die in de afgelopen jaren heeft plaatsgevonden, draagt bij aan de flexibele sturing, en ook de aanstelling in algemene dienst in 2013 draagt daaraan bij.

Er zijn opmerkingen gemaakt over een kaderstellend budget. Dit is een van de zaken die zijn aangedragen door de organisatie zelf. Van belang hierbij is wel welk budget daarbij wordt meegenomen. Als de raad deze methodiek wil omarmen, hoort spreker graag als dat zo is, zal het college hiervoor een voorstel indienen.

Een aantal fracties heeft gesproken over zaakgericht werken. Het gaat evenwel vooral om zaakgericht denken. In een van de stukken is gesteld: “zaakgericht werken, maakt betere dienstverlening mogelijk, kortere doorlooptijden, meer transparantie en minder administratieve lasten door onder andere hergebruik van gegevens. Het doel is snel en efficiënt vragen af te handelen. De vraag van de klant staat centraal!” Spreker heeft gemerkt dat hierover in de raad behoefte is aan informatie. Het Klantcontactcentrum heeft de raad al eens uitgenodigd voor een werkbezoek om kennis te nemen van het proces. Als de raad op die uitnodiging ingaat, kan daarbij het zaakgericht werken worden meegenomen.

Gevraagd is wanneer het groen/grijsbedrijf geopend gaat worden en hoe de samenwerking met dat bedrijf het best kan worden georganiseerd. Welnu, dat is onderzocht, maar de conclusies van die studie zijn nog niet besproken in het college. Er zou een contourennota over komen, doch het college heeft eerst geprobeerd de geraamde besparingsopties die in de studie naar voren komen meteen te realiseren. Dat is ook gelukt. De raad heeft kennis kunnen nemen van de afgesloten nieuwe contracten met de aannemers die het groenonderhoud uitvoeren. Die contracten lopen tot 1 januari 2015. De komende jaren is er dus tijd om hierover verder na te denken. Voorts kan worden geconstateerd dat in het sociale domein veel in beweging is. Spreker heeft het dan over de Participatiewet en de wijze waarop deze wordt ingevuld en wanneer deze wordt ingevoerd. Er is nu nog te veel in beweging om al richtinggevend uitspraken te

doen over de vraag op welke wijze op een bedrijfsmatige manier werken in een grijs/groenbedrijf het effectiefst is.

Er is ook iets gezegd over AREA-breed. In die zin moeten zaken nog op elkaar gaan aansluiten. Zodra daarover meer duidelijkheid is, zal het college hierop bij de raad terugkomen. De raad hoeft overigens niet de zorg te hebben dat in dezen duur wordt gewerkt. Er is een *benchmark* uitgevoerd ten aanzien van de studies die zijn uitgevoerd, en daaruit blijkt dat Emmen er heel goed uit komt: 30% goedkoper per m² dan in vergelijkbare gemeenten.

De heer Wanders hoopt dat het gevoel dat hem af en toe bekruipt niet bewaarheid wordt, namelijk dat uitstel vanzelf afstel oplevert. Zoals wethouder Houwing al zei, is begin dit jaar reeds over de maatschappelijke waarde van het bedrijf AREA gesproken. Het gaat niet alleen om vierkante meters, maar ook om de toegevoegde maatschappelijke waarde die kan worden bewerkstelligd. Nu loopt er iemand van AREA, van de gemeente en van EMCO rond in de wijk, en hetzelfde geldt voor Buurtsupport. Volgens hem kan in dit opzicht al flink efficiënter en effectiever worden gewerkt. Mensen snappen soms niet welk hesje nu weer rondloopt. Er kan gebiedsgewijs worden gewerkt, wat je straks als voordeel kunt gebruiken voor gebiedsgewijs werken in het sociale domein. Vandaar dat de PvdA-fractie oproept deze beweging te blijven voortzetten.

Wethouder Wilms steunt het idee van samenwerking van harte. Dit wordt nu ook al toegepast; bij alle organisaties zit het goed tussen de oren dat zo goed en zo slim mogelijk moet worden samengewerkt. Van uitstel komt geen afstel. Zodra er meer bekend is, zal de raad worden geïnformeerd.

Wethouder Arends heeft reeds gerefereerd aan de gemeentelijke afvalstoffenheffing en sprak daarbij over de ‘gemeentelijke reiniging’. Spreker zelf maakt weleens de fout te zeggen dat hij van openbare werken is, maar zowel ‘gemeentelijke reiniging’ als ‘openbare werken’ is allang verleden tijd. De aanbesteding van het huishoudelijk restafval is in Drents verband opgepakt en het college heeft verleden week besloten in te stemmen met de voorgelegde gunningcriteria en de beschreven procedures in de modelovereenkomst. AREA is als eigenaar van het Emmens afval gerechtigd de aanbesteding in AREA-verband uit te voeren.

Natuurlijk is daarvoor wel de instemming van het college vereist. Dit is geformuleerd in een brief die naar de raad onderweg is. Publicatie van het aanbestedingsdocument is de komende maand aan de orde. De verwachting is dat de gunning in oktober/november haar beslag kan krijgen en dat er dan een aanzienlijke kostenreductie voor restafvalverwerking tot stand wordt gebracht, die dan vervolgens kan worden vertaald in de afvalstoffenheffing.

Zoals wethouder Houwing al heeft gezegd, zijn er nog allerlei bewegingen bij AREA gaande. Tevens wordt gewerkt aan de afronding van het project 'Afval anders' in de Rietlanden, maar ook op andere plekken, zoals in Hoogeveen. De methodiek 'Afval anders' laat zien dat een duurzame methode niet duurder hoeft te zijn. De raad zal nader worden geïnformeerd zodra er meer informatie over is. Een en ander zou eveneens effect kunnen hebben op de afvalstoffenheffing.

De zorg om winkeliers schijnt tevens een relatie te hebben met parkeren. De relatie tussen de heffing van de parkeertarieven en de omzet van de middenstand is altijd een lastige en ook niet aantoonbaar. Beschikbaar hebben en houden van voldoende parkeermogelijkheden in het centrum is onderwerp van gesprek tussen het college en De Koepel. In de Kadernota heeft de raad kunnen lezen dat het college heeft besloten de parkeertarieven in 2013 niet te verhogen; zij zijn bevroren op het niveau van 2012. De raad krijgt hierover nog bericht, zoals trouwens al had moeten gebeuren, waarvoor oprechte excuses. De economische omstandigheden en de bouwactiviteiten in het centrum liggen natuurlijk ten grondslag aan dat besluit. De Koepel heeft aan het college verzocht een proef te doen met gratis parkeren op twee koopzondagen. Het college heeft dat verzoek in beraad en zal de raad informeren zodra er een besluit over is genomen.

De heer Van der Weide herinnert aan zijn vraag over de stand van zaken betreffende een mogelijke verdubbeling van de weg Emmen-Klazienaveen en het overleg hierover met de provincie.

Voorts nog een vraag over de inhuur van derden. In de collegebrief is het bedrag van € 5,5 miljoen genoemd. Begrijpt hij het goed dat het college dit bedrag onder andere wil besparen op de inhuur van derden?

Wethouder Wilms antwoordt dat het bedrag van € 5,5 miljoen niet gaat over inhuur derden.

Over de weg Emmen-Klazienaveen (N862) het volgende. Hij meent dat in september gesproken gaat worden over het GVVP. Momenteel is de gemeente nog met de provincie in onderhandeling over een eventueel bereikbaarheidsakkoord. Zoals bekend, is de N862 een provinciale weg. Als de gemeente daarover iets vindt, moet zij dus bij de provincie zijn.

De heer Schoo merkt op de DOP-fractie al twee keer een motie heeft ingediend met betrekking tot de gehandicaptenparkeerkaart en aanverwante zaken. De voorganger van wethouder Wilms was hiermee al heel ver; het zou praktisch zijn geregeld! Het GVVP is echter een dossier dat nogal eens opgeschoven wordt. De fractie had vandaag opnieuw een motie willen indienen, maar heeft daarvan afgezien nadat spreker gisteravond, nota bene om 22.15 uur, door een ambtenaar werd gebeld met de mededeling dat een en ander zal worden uitgezocht. Tussen neus en lippen door werd nog wel even gezegd dat het tarief € 82,50 is geworden, en daar was hij natuurlijk niet zo blij. Het verzoek is dit onderwerp te betrekken bij het GVVP en eens even te kijken naar wat ex-wethouder Kuper heeft gezegd.

Wethouder Wilms zegt: kijken kan altijd!

De heer Huttinga constateert dat in de Kadernota iets wordt gezegd over een eventuele rapportage over de parkeeruitval. Hijzelf heeft daar ook een opmerking over gemaakt, maar het is hem even ontgaan of de wethouder daarop is ingegaan. De vraag was: is het niet verstandig alvast te anticiperen, teneinde die uitval niet al te zeer te versterken. In Klazienaveen wordt het steeds drukker, maar Emmen moet natuurlijk ook druk blijven.

Wethouder Wilms antwoordt dat een goede bereikbaarheid tijdens de bouw in het centrum moet voorkomen dat er vraaguitval is, doch dat de gemeente weinig grip heeft op de economische omstandigheden.

De heer Huttinga verkeert zelf in de gelukkige omstandigheid in het centrum alles op de fiets te kunnen doen. Het kan echter ook gebeuren dat hij, komend vanuit het Westen, bijna niet thuis kan komen. Dat is verhipte vervelend als je nog wat boodschappen wilt doen. Er moet dan ook ongelofelijk op worden gelet dat het verkeer zoveel mogelijk kan doorstromen.

Wethouder Wilms zegt dat dit de volle aandacht heeft.

De waarnemend voorzitter geeft ten slotte namens het college het woord aan burgemeester Bijl.

Burgemeester Bijl gaat allereerst in op hetgeen is gezegd over veiligheidshuizen. De regie daarover is dit jaar voor het eerst bij de drie centrumgemeenten in de provincie terechtgekomen: Assen, Hoogeveen en Emmen. Er is inmiddels een ketenmanager aangesteld. Specifiek is aandacht gevraagd voor mensenhandel. Er is thans een notitie gereed voor een plan van aanpak. Deze heeft hij verleden week besproken met collega-burgemeesters. Hij zal er op toezien dat deze notitie zo snel mogelijk wordt doorgestuurd naar de raad; het is aan elke burgemeester zelf dat te doen. Mensenhandel is een belangrijk item en wordt gezien als een onderdeel van met name de aanpak van de georganiseerde criminaliteit en drugshandel is daarbij nadrukkelijk een punt van aandacht. De raad kent inmiddels sprekers actie ten aanzien van de kweker Van de Beek.

Er is verder iets gezegd over de samenwerking van Borger-Odoorn, Coevorden en Emmen. Het verzoek was te bezien of tot verdergaande samenwerking kan worden gekomen, gericht op kwaliteit en efficiency. Binnenkort komt er een rapportage van de drie gemeentesecretarissen naar de drie colleges over de stand van zaken en de mogelijkheden die er voor de toekomst zijn. Hij wil hierbij opmerken dat dit soort zaken niet wordt bevorderd door regeerakkoorden waarin wordt gesproken over herindelingen om gemeente met minimaal 100.000 inwoners te vormen. Zelfs in Drenthe slaat hierbij de stress toe, wat een negatief effect heeft op samenwerkingsverbanden. Drenthe hoeft op korte termijn helemaal niet opnieuw te worden ingedeeld, want zit gemiddeld ver boven het aantal inwoners per gemeente in Nederland. Hier heeft 15 jaar geleden de laatste herindeling plaatsgevonden en er wordt veel baat ondervonden van samenwerking. Eigenlijk van nature werken Noord-Drenthe, Zuidwest-Drenthe en Zuidoost-Drenthe op tal van terreinen heel goed samen, iets wat nog verder kan worden uitgebouwd. Spreker is blij met de verduidelijking van minister Plasterk dat er van de kant van het kabinet geen enkele dwang wordt gelegd op het nastreven van grootschalige

herindelingen. De minster heeft dit vrijdag in een klein gezelschap, waarin spreker zelf aanwezig was, nog eens bevestigd. Dat geeft ruimte voor het doorgaan met samenwerking. Daarmee is veel winst te behalen. Hoe het er aan het einde van deze eeuw uit ziet, weet hij niet, maar hij schat in dat hij dat niet zal meemaken, in elk geval niet in functie!

De heer Schoo heeft gezegd dat het rijk de gemeenten van alles in de maag splitst krijgt en een en ander eerst zelf moet oplossen voordat het naar de gemeenten overgaat. Door de Vereniging van Nederlandse Gemeenten zijn daarover op het congres al wat uitspraken gedaan. De gemeenten willen natuurlijk best taken overnemen, maar dan wel zodanig dat ze redelijk uitvoerbaar zijn. In dezen is een goede lijn dat zaken niet naar de gemeenten worden overgeheveld onder omstandigheden waarin de uitvoerbaarheid in het geding is. Aan de andere kant denkt spreker dat het voor elke lokale bestuurder een droom moet zijn dat deze over steeds meer dingen gaat. Het lokale bestuur staat het dichtst bij de burgers en kan bepaalde dingen dus beter dan het rijk, maar dan wel onder redelijke voorwaarden.

De heer Schoo merkt op dat datgene wat de burgemeester zegt wel waar is, maar dat alles nu in een heel snel tempo gaat. Minister Plasterk is er weliswaar vrij duidelijk over, maar heeft ook gezegd dat de verandering groot is. De impact daarvan zal eveneens groot zijn en veel langer gaan duren, want het wordt echt een gigantische verandering. Spreker vindt dat alle burgers en gemeenten inspraak moeten hebben en dat niet de VNG en het rijk alles even regelen. Hij zal vanavond een brief naar de burgemeester sturen waarin iets uitgebreider wordt toegelicht hoe hij over dit alles denkt. Op die brief heeft hij weken zitten broeden. Het gaat hem niet om politiek gewin, maar om het feit dat er een zodanige verandering plaatsvindt dat de gemeente op meerdere terreinen er niet het geld bij krijgt dat feitelijk nodig is. Als je veranderingen wilt, moet je eerst bezuinigen en worden taken pas daarna over aan de gemeenten; dan weten zij waar ze aan toe zijn. Nu is het een kwestie van iets even over de schutting gooien waarna het met minder geld moet worden gedaan. Daar loopt het spaak. Dan kom je ook te zitten met de omstandigheid dat de deskundigen in je organisatie alles niet kunnen bijhouden. Dat is sprekers grootste zorg.

Burgemeester Bijl denkt dat zowel de heer Schoo als hijzelf het oog heeft op de burgers. De

burger hoeft er niet altijd mee op te schieten als 'Den Haag' bezuinigt. Immers, de heer Schoo zegt eigenlijk: laat 'Den Haag' eerst maar zelf de bezuinigingen invullen en pas daarna taken overhevelen naar de gemeenten! De vraag is waar de burgers uiteindelijk het beste mee af zijn. Dat neemt niet weg dat er met het verwachtingspatroon dat er ligt middelen mee moeten komen. Om maar even aan te geven dat gemeenten toch nog enigszins corrigerend heeft kunnen optreden: het college wil het volgend jaar acht ton vanuit de VAR voor de WMO beschikbaar stellen. Dat getuigt van de kracht van de lokale overheid.

Ten slotte nog een reactie op de opmerking van de heer Van der Weide dat de raad de Kadernota twee dagen vóór de behandeling heeft gekregen. Welnu, dat is expres gedaan, want het college wilde de raad graag informeren over de stand van zaken en realistische oplossingen. Als je als gemeente pas begin juni een meicirculaire krijgt met allerlei consequenties, is het bijna een wonder dat het college nu onderbouwde voorstellen kan doen op basis van werkelijkheid en realiteit, om zodoende een beeld te geven van de stand van zaken en van wat er zou kunnen gebeuren. De gemeentelijke organisatie heeft de afgelopen weken echt overuren gemaakt om nog vóór de behandeling van de Kadernota een goed beeld te schetsen. Er had ook voor kunnen worden gekozen datgene wat drie weken geleden bekend was naar de raad te sturen. Als dat zou zijn gedaan, zou het college waarschijnlijk de vraag zijn gesteld: wat voor consequenties heeft de meicirculaire? Er is evenwel alles aan gedaan om dit vóór de behandeling aan de raad te laten weten.

De heer Van der Weide kan het college in dezen prijzen. Zijn vraag was: is dit onmacht, heeft het te maken met planning of met onwil? Het is dus goed dat de burgemeester een verduidelijking heeft gegeven. Het jaar 2013 liet natuurlijk al iets zien, mede door de val van het kabinet Rutte 1. Daarover heeft de raad op 25 april de perspectiefbrief gekregen, plus een Kadernota met een aantal tekorten. Uit de meicirculaire blijkt dat er nog een groter nadeel is. De burgemeester heeft gelijk dat het nog een grotere inspanning vraagt daarop een concreet antwoord te formuleren. Echter, met in het achterhoofd de begroting 2013 en de perspectiefbrief had de fractie zich ook goed kunnen voorstellen dat denkrichtingen, oplossingen en bezuinigingen op welke terreinen al in een eerder stadium bekend

konden zijn. Dat was de achtergrond van de gemaakte opmerking.

Burgemeester Bijl is van mening dat de denkrichtingen op zich allemaal niet zo nieuw zijn. Wel is het van belang te kunnen aangeven wat op korte termijn kan en wat structureler moet worden gedaan. Dat is vooral van belang voor het kader voor 2014 en verder. Daarmee is het college nog niet helemaal rond, maar het heeft wel een vrij helder beeld kunnen geven. Heel bewust is ook gekeken naar de eigen organisatie. Immers, die € 5,5 miljoen moet zo hard mogelijk zijn. Dan vraag je aan je eigen directie en de gemeentesecretaris: kan dit, is het verantwoord en is het hard? Pas verleden week heeft het college zelf over voorstellen kunnen spreken. Daarna moest alles nog even netjes worden uitgewerkt. In elk geval is er onder hoge druk alles aan gedaan om de raad zo goed mogelijk te informeren. Als de Kadernota voor de volgende week was geagendeerd, had de raad inderdaad een paar dagen meer tijd gehad om erover na te denken, maar meer tijd voor de voorbereiding was er niet. Dus ja, bewust, maar niet omdat het college de raad voor verrassingen wilde stellen; het wilde de raad juist in staat stellen over wat is voorgelegd gefundeerd te kunnen praten.

De heer Moinat herinnert aan zijn opmerking over de brandweer. Een resterend deel van € 84.700,- is als taakstelling opgenomen. Kan dit zomaar, of heeft dit ook effecten voor andere gemeenten?

Burgemeester Bijl beaamt dat de brandweer een taakstelling van € 100.000,- is meegegeven, er van uitgaande dat de samenwerking met Emtec dat zou kunnen opleveren. Die samenwerking gaat niet door zoals voor ogen stond. De CAO van Emtec is te duur om de mensen die daar nu brandweertaken uitvoeren bij de Emmense brandweer in dienst te kunnen nemen, zodat die ton op een andere manier moet worden gevonden. Voor een deel gebeurt dit door een voordeel op de huisvesting van de Stichting Veiligheidszorg in de brandweerkazerne en het bedrag van € 84.700,- zal de brandweer vinden in het uitstellen van invulling van vacatures en meer inzet van vrijwilligers ten opzichte van beroepskrachten. Kortom, de taakstelling wordt gehaald. Dit heeft geen effect op de kwaliteit van de brandweezorg en ook niet op andere gemeenten.

De waarnemend voorzitter wil de vergadering nu schorsen alvorens de raad in tweede termijn het woord te geven.

Mevrouw Hoogeveen merkt op dat er voor de schorsing een kwartier is gepland. Omdat er nogal wat moties zijn ingediend, is haar verzoek de schorsing te verlengen tot minimaal een half uur.

De waarnemend voorzitter stelt voor hiermee in te stemmen.

De heer Oldenbeuving zou, om te voorkomen dat dingen dubbel worden gedaan, aan de indieners van moties willen vragen of het antwoord van het college aanleiding geeft tot het intrekken van moties. Dat zou een hoop werk besparen.

De heer Schoo trekt naar aanleiding van de reactie van wethouder Sleeking en diens toezegging motie M2 in.

De heer Leutscher refereert aan de mededeling van de wethouder dat er al wordt gewerkt aan de website. Daarvan kennisgenomen hebbend, heeft het nu geen zin motie M4 in stand te houden/

De heer Halm wil tijdens de schorsing nog even overleggen met de fracties van PvdA, CDA en VVD over aanhouding of intrekking van motie M5.

De waarnemend voorzitter stelt vast dat de moties M2 en M4 zijn ingetrokken. Nadat de raad kenbaar heeft gemaakt geen bezwaar te hebben tegen een verlenging van de schorsing, schorst hij de vergadering tot circa 16.45 uur.

Schorsing

(Tijdens de schorsing is de heer Bijlsma ter vergadering gekomen).

De voorzitter heropent de vergadering en geeft, nu in omgekeerde volgorde ten opzichte van de eerste termijn, in tweede termijn allereerst het woord aan mevrouw Vrolijk.

Mevrouw Vrolijk-Lenting wil op de eerste plaats reageren op de bijdrage van de heer Denkers. De Kadernota is, zoals de heer Huttinga zei, een bestuursrapportage. Nog niet bekend is

hoe groot het budget straks zal zijn. Zij steunt het idee van de VVD-fractie heel graag om in september eerst te gaan inventariseren en daarna keuzes te gaan maken.

Wat motie M10 (JOGG) betreft: de fractie wil graag afwachten wat er uit de door de wethouder genoemde gesprekken komt en wat de relatie gaat zijn met de combinatiefunctionarissen. Derhalve wordt deze motie aangehouden.

Met wat wethouder Houwing over het Rundedal heeft gezegd is de fractie blij, want dat bevat een concrete visie. Voor haar is die echter niet breed genoeg. Zij zou heel graag zien dat de tuinbouw met name wordt aangejaagd door de gemeente en dat duidelijk wordt in hoeverre de universiteiten te betrekken zijn bij de opstelling van een breder plan.

Spreekster wil allen die hier aanwezig zijn of de raadsvergadering via de radio en internet volgen meenemen in het beeld dat zij de afgelopen jaren heeft gezien.

Haar buurman in het winkelcentrum heeft een cafébedrijf en werkt zich een slag in de rondte om de touwtjes aan elkaar te kunnen blijven knopen. Zij ziet in haar flatgebouw een oudere vrouw die wordt gekort op haar uitkering omdat ze spullen van een vriend in huis had toen ze werd gecontroleerd door de gemeente. Deze mevrouw kon geen goede uitleg geven en voelde zich geïntimideerd, waardoor ze ook niet goed uit haar woorden kon komen. Spreekster ziet mensen in de sociale werkvoorziening thuis zitten en mensen die een bijstandsuitkering vragen tewerk worden gesteld. Ook ziet zij dat de landelijke overheid de privacy steeds minder respecteert. Zij ziet de hoeveelheid faillissementen schrikbarend snel toenemen, met alle gevolgen van dien. De onvrede in de gemeente over het gemeentebestuur en over bestuurders in het algemeen neemt sterk toe. Zo kan nog wel even worden doorgegaan!

Zij vermoedt dat allen in de raad voldoende voorbeelden kennen van vergelijkbare situaties. Haar vraag is dan: waarom gebeurt dit allemaal? Uit de antwoorden van de wethouders begrijpt zij dat er wel degelijk heel veel pogingen worden gedaan om dat te beschermen wat er is, maar dat ze aanlopen tegen alles wat er ook op hen af komt. Dat is precies waar het in de motie over jeugdzorg om gaat, met name motie M8 (3%-norm Europa). Het antwoord ligt bij wat er landelijk gebeurt. De bestuurders van politieke organisaties vinden het nodig zelfverrijking boven het algemeen belang te laten gaan. De bestuurders van financiële instellingen hebben

gegokt met geld van de burgers en worden niet eens ter verantwoording geroepen. Er zijn landen die de regels aan hun laars lappen en waar nu miljarden euro's naartoe moeten om er voor te zorgen dat ze niet omvallen. Er zijn bestuurders die prestigeprojecten doordrukken om maar naam te maken. Ook op dit vlak kan spreekster nog wel even doorgaan!

De 39 raadsleden zijn gekozen als afspiegeling van de bevolking. De inwoners hadden daarbij de hoop dat zij allemaal zouden worden beschermd en dat voorwaarden zouden worden gecreëerd om in Emmen een leven vol levensvreugde te kunnen leiden.

De heer Eggen verbaast iets enorm. In de vorige vergadering van de commissie samenleving ging het over de jaarrekening van GG&GD. Hij heeft toen iets gezegd over de Wet WOBZ en gesuggereerd het een en ander terug te storten. Toen heeft hij mevrouw Vrolijk niet gehoord. Hij hoort haar steeds over de grote graaiers en de situatie in 'Den Haag', maar als iets hier ter plekke gebeurt, hoort hij haar niet.

Mevrouw Vrolijk-Lenting betreft dit. Misschien is het langs haar heen gegaan. De bedoeling is nu in elk geval als gemeente een signaal te gaan afgeven.

De heer Scheltens vindt het frappant dat mevrouw Vrolijk zei dat de 39 raadsleden hier zitten als een afspiegeling van de bevolking. Immers, zij is in de raad gekozen als lid van de SP, maar staat nu voor haar eigen afgescheiden partij. Hoe ziet zij dat?

Mevrouw Vrolijk-Lenting zegt dat alle 39 raadsleden zijn gekozen. Zij vertelt hier niet een ander verhaal dan zij met haar SP-achtergrond deed. Misschien is het wel handig als iedereen z'n eigen waarden en normen toepast, welke de politieke achtergrond ook is. Iedereen heeft verstandige beslissingen te nemen.

De heer Scheltens is dat helemaal met mevrouw Vrolijk eens. Begrijpt hij het goed dat zij nu eigenlijk hetzelfde geluid laat horen als de SP?

Mevrouw Vrolijk-Lenting wil niet mee in de discussie over de vraag waar zij voor staat. Waar iedereen naartoe moet, is een verbetering van de kwaliteit van leven voor de inwoners van Emmen. Daarover moet de discussie gaan.

De heer Scheltens is het ook hiermee eens. Echter, mevrouw Vrolijk geeft hem de gelegenheid om de discussie met haar aan te gaan, omdat zij zegt dat zij nu hetzelfde geluid laat horen als toen zij nog lid was van de SP. Zijn vraag is: vanwaar dan de afsplitsing? Hem dunkt dat zij dan beter bij de SP had kunnen blijven.

Mevrouw Vrolijk-Lenting heeft al gezegd dat dit niet het podium is om het daar over te hebben, want het gaat om een verbetering van de kwaliteit van leven voor de mensen in Emmen. Dat is volgens haar iets waar de gehele raad voor staat.

De heer Moinat hecht er aan duidelijk te zeggen dat hij de enige is die hier het SP-geluid mag laten horen. De rest mag het eigen geluid laten horen, maar dan graag aan de hand van een eigen kapstok.

Mevrouw Vrolijk-Lenting vervolgt haar betoog. Bij een leven vol levensvreugde zijn rechtvaardigheid, gelijkheid en verdraagzaamheid uitgangspunten in deze cultuur die tot enkele jaren terug een betekenisvolle inhoud kenden. Zelfs in het nummer '15 miljoen mensen' van Fluitsma en Van Tijn, dat zo populair werd door z'n inhoud, komen deze thema's terug.

Spreekster denkt dat de gemeente op een tweesprong staat. Wordt het links, dan wordt afgeslagen naar een samenleving waarin de bestuurders nog verder vervreemden van de burgers. Zij worden steeds meer als nummer gezien; men laat hen bloeden voor de misstanden die door een klein select gezelschap zijn veroorzaakt. Burgers zijn geen mensen meer, maar wandelende geldmachines die er voor moeten zorgen dat het slechte gezelschap door kan gaan met spelletjes die miljarden euro's kosten. Rechtvaardigheid is geen begrip meer dat enige inhoud heeft, terwijl degenen met de grootste portemonnee hun recht kunnen halen bij de rechtbank. Privacy heb je alleen als je het kunt betalen, waardigheid alleen als je tot een gegoede klasse behoort. Spreekster vraagt alle gemeentebestuurders in deze zaal of zij in deze richting verder willen gaan.

Wordt in tegenovergestelde richting gegaan, dan wordt teruggekeerd naar het punt waarop werd beseft dat op pad werd gegaan met een opdracht.

De heer Oldenbeuving meent dat in deze raad nog nooit besluiten zijn genomen die aanleiding hebben gegeven tot miljardenverkwistingen of tot

exorbitante rijkdom voor bestuurders. Zijn verzoek aan mevrouw Vrolijk is haar verhaal te baseren op hetgeen híér door het gemeentebestuur gedaan moet worden. Dat is al moeilijk genoeg.

Mevrouw Vrolijk-Lenting zegt dat het gemeentebestuur wel staat voor het oplossen van alle bezuinigingen die worden doorgevoerd. Waarop haar betoog geënt is, is dat wat zij in een motie heeft weergegeven, namelijk dat wel degelijk een signaal kan worden gegeven. Het bestuur kan hier z'n eigen beslissingen nemen. In Friesland zegt men bijvoorbeeld nee tegen windmolens.

De heer Oldenbeuving stelt voor dat mevrouw Vrolijk gewoon haar eigen voorstellen maakt.

Mevrouw Vrolijk-Lenting vervolgt met de opmerking dat de opdracht een rechtvaardige samenleving is, in het besef dat niet iedereen in staat is te werken, dat voor deze mensen zorg moet worden gedragen en dat samenleven méér is dan alleen voor een groep individuele mensen die op dezelfde plek woont. Dan wordt de mens met als z'n mogelijkheden weer centraal gesteld.

Het gemeentebestuur dient niet te staan voor een leven dat door bestuurders van allerlei organisaties en instellingen of overheidsorganen wordt gemanipuleerd voor het oplossen van misstanden. De fractie van Vrolijk Emmen gaat uit van het stimuleren van de inwoners om het beste uit zichzelf te halen. Zij moeten ervaren dat ze de kans krijgen zich volledig te ontplooiën. Voor degenen die dat niet in zich hebben, moet worden gezorgd voor een menswaardig bestaan waarin zij gewoon kunnen meedoen. Het leven in de gemeente Emmen moet als bijzonder worden ervaren; mensen moeten weer vertrouwen in het gemeentebestuur krijgen.

Hoe is dit doel te bereiken? Elk van de 39 raadsleden heeft nu de mogelijkheid het college van B&W het instrument in handen te geven om alle mensen die in Emmen wonen een diep gevoel van trots te geven omdat de gemeente niet aan de leiband van 'Den Haag' en 'Europa' loopt en de eigen leefbaarheid en een menswaardig bestaan vorm geeft. De fractie heeft een motie ingediend die dit mogelijk maakt (M8). Met andere woorden: de norm van 3% als maximale overschrijding van het tekort kan haar gestolen worden totdat er orde op zaken is gesteld en de mensen die verantwoordelijk zijn aangepakt zijn. John F. Kennedy zei ooit: 'Vraag niet wat uw

land voor u kunt betekenen, vraag wat u voor uw land kunt doen!' Gezamenlijk kan het gemeentebestuur laten zien dat het verschil kan maken en dat levenslust kan worden ervaren door het oplossen van problemen, creativiteit en, met dank aan de heer Huttinga, scheppend gaan denken.

De heer Huttinga constateert dat het college uitgebreid is ingegaan op dat wat door de fractie van de ChristenUnie is ingebracht.

Vanmorgen heeft hij een opmerking gemaakt over de financiële staat van de gemeente. Hij gaat er van uit dat de ontwikkelingen voor het college stimulerend zijn geweest. Wethouder Arends kennende, zal deze daarmee diens voordeel doen. Een punt waarop spreker nog even wil terugkomen, is het zaakgericht werken. Wethouder Wilms wil daar na de zomer aan de raad een toelichting op geven. De fractie zou het zeer op prijs stellen hierover eens met de wethouder van gedachten te kunnen wisselen, anders gezegd: het moet niet blijven bij een eenzijdige informatie. Er zitten immers nogal wat kanten aan zaakgericht werken. Spreker werkt zelf in het bedrijfsleven, dat qua ontwikkelingen iets voor loopt op wat er in dit huis gebeurt. In het bedrijf waar hij werkt, is zaakgericht werken reeds tien jaar geleden ingevoerd, en nu begint dat dus ook hier. Hij weet nu al wat de wrange vruchten daarvan zullen zijn; ten aanzien hiervan kan hij het college wellicht van dienst zijn!

De voorzitter zegt: maar bedoeld bedrijf is toch een half staatsbedrijf!

De heer Huttinga had het vanmorgen voor de gein even over front- en backoffice, hier een jaar of acht/negen geleden ingevoerd. Maar midden jaren negentig had het bedoelde bedrijf dat al gedaan. Hij wist toen al waar het spaak kon gaan lopen, en dat ziet je hier nu ook gebeuren. Verder kan er op worden gewezen dat het bedrijf nu de vrije werkplekken weer aan het terugdraaien is.

Maar alle gekheid op een stokje: er zal over het onderwerp worden gesproken. Het idee dat de VVD-fractie vanmorgen introduceerde om voor september een datum te prikken om als fracties eens te brainstormen over een soort onderzoek/takendiscussie. De heer Leutscher heeft dit ook al eens geponeerd. Spreker denkt dat het goed is die handschoen eens te gaan oppakken. Hij zal daar graag aan meedoen.

Een ander onderwerp dat hij vanmorgen heeft aangesneden, is: hoe laten we ons als raad

begeleiden bij de centrumvernieuwing waar het gaat om het kritisch volgen van de processen en van dat wat er tot stand wordt gebracht? Hij neemt de vrijheid voor te stellen na het zomerreces vanuit de klankbordgroep in klein comité bij elkaar te komen, bestaande uit de heer Scheltens, de griffier en spreker zelf, om enig voorbereidend werk te doen voor een bijeenkomst als bedoeld. Er kunnen dan wat zaken om een rij worden gezet. Als de klankbordgroep een vruchtbare bespreking kan voeren, kunnen er stappen worden gezet. Er dient zo weinig mogelijk tijd verloren te gaan, opdat de raad niet achterop raakt. Hopelijk kan iedereen met dit voorstel leven.

De heer Van der Weide is het op zich eens met het pleidooi van de heer Huttinga in eerste termijn en diens suggestie de handschoen verder op te pakken ten aanzien van Twynstra Gudde. Het punt is alleen dat het contract expireert in augustus. Is het dan niet verstandiger een en ander vóór het zomerreces te doen? Dan zijn er wat meer mogelijkheden, ook voor de raadsadviseur, voor het maken van concrete afspraken, dit met het oog op het tijdpad.

De heer Huttinga heeft bewust niet de naam van de raadsadviseur genoemd. Gelet op de discussie in de commissie, denkt hij dat het adviseurschap enigszins open ligt. Mocht het echter zo zijn dat Twynstra Gudde wederom een contract krijgt, dan is het volgens hem geen probleem dat het overleg een maandje opschuift. Hij denkt dat Twynstra Gudde dan evengoed een opdracht zal aannemen. Agendatechnisch is het in elk geval voor hemzelf onmogelijk dit onderwerp nog vóór het zomerreces te behandelen, en wellicht zijn er méér die hiermee problemen hebben. Hij had het zelf ook liever eerder dan na het zomerreces gewild, maar denkt dat het verstandig is dit net even over de vakantieperiode heen te tillen. Wellicht kan de heer Werkman de betrokken raadsleden via de mail bijeen te roepen.

De Griffier laat weten dat dit inderdaad kan.

De voorzitter begrijpt dat de raad kan instemmen met de voorgestelde werkwijze.

Dit wordt bevestigd.

De heer Halm vindt het jammer dat het college vooraf niet een aantal thema's heeft aangegeven waarover van gedachten kon worden gewisseld.

De andere rol van de Kadernota moet andere informatie betekenen. Jammer dat dit er dit jaar nog niet van is gekomen, hopelijk het volgend jaar wel! Overigens blijft de begroting voor de BGE-fractie belangrijk. Zij heeft er wel begrip voor dat het college met veel onzekerheden zit, maar een Kadernota met allerlei *last minute*-wijzigingen hoeft geen legpuzzel te worden.

De motie betreffende hulpmiddelen (M5) trekt de fractie in, omdat de wethouder heeft toegezegd er toe te zien op de naleving van de bruikleenovereenkomst. Daarmee is genoemde motie overbodig geworden.

Motie M6 (tekort geschikte arbeidskrachten) houdt de fractie overeind. Het daarin voorgestelde komt veel overeenkomsten met hetgeen de fracties van CDA en VVD hebben ingebracht. Zij hebben aangegeven deze motie te zullen steunen. Spreker gaat er van uit dat dit raadsbreed zal gebeuren.

De heer Wanders merkt op dat in motie M6 wordt gevraagd om een onderzoek. Uit de beantwoording van het college heeft hij begrepen dat er al een onderzoek naar het arbeidsmarktbeleid plaats heeft gevonden. Zou de BGE-fractie niet veel liever tot concrete actie willen overgaan? Dat zet volgens hem meer zoden aan de dijk dan een onderzoek.

De heer Halm vindt het geweldig dat het onderzoek van Arcadis gereed is, maar wat nog ontbreekt, is informatie over de uitkomsten ervan. Het college is al tegemoetgekomen aan een deel van de motie, maar de rest moet ook gebeuren.

De heer Wanders vraagt of de heer Halm kan aangeven welke actie deze uit de motie zou willen laten voortvloeien. Een onderzoek is mooi, maar volgens hem hebben mensen er meer aan als wordt gezien hoe zij het komend halfjaar werk kunnen krijgen.

De heer Halm heeft de motie puur en alleen ingediend omdat er landelijk 63.000 vacatures voor technische beroepen zijn die niet zijn te vervullen, zodat er mensen uit het buitenland moeten worden gehaald. Daarom zegt de fractie: kijk eens naar de buurgemeenten! Haar insteek is dat mensen in de regio worden gehouden, in plaats van ze van elders te halen.

De heer Wanders zegt dat de heer Halm hem niet hoeft te overtuigen van het probleem, want

dat deelt hij absoluut met hem. Waar het de PvdA-fractie om gaat, is de oplossing van het probleem, niet om een onderzoek om te bekijken of er een probleem is, want zo leest de fractie de motie een beetje. Volgens spreker bedoelt ook de heer Halm dat actie is geboden. Laat deze dat dan opschrijven, in plaats van te vragen om een onderzoek naar een probleem waarvan iedereen al weet dat het bestaat!

De heer Halm laat weten dat het zo snel mogelijk oplossen van het probleem voor de BGE-fractie natuurlijk ook de inzet is. Hoe sneller, hoe beter!

De heer Denkers wil bij de fractie van Vrolijk Emmen beginnen; daar ontkomt hij niet aan. Hij heeft deze fractie in eerste termijn uitgenodigd een reactie op de Kadernota en de forse bezuinigingstaak waar de gemeente voorstaat te geven. Hij heeft daarover niets gehoord, behalve dan: we weten niet hoe groot het budget is! Volgens hem is dat nu juist wél bekend en wordt hier al de hele dag gesproken over trends en ontwikkelingen met betrekking tot het budget. Ook in tweede termijn heeft hij geen antwoord van genoemde fractie gekregen.

In eerste termijn heeft wethouder Arends spreker enigszins aan het denken gezet. Zijn gedachten zweefden even naar 2012, toen de fractie van LEF! een lans heeft gebroken voor een kerntakendiscussie, net zoals zij dat in 2010 heeft gedaan. Afgaande op het antwoord van de wethouder denkt hij dat de raad daar zo langzamerhand niet meer aan kan ontkomen.

Met betrekking tot hetgeen de wethouder heeft gezegd over de techniek, viel hem in een krantenartikel op dat het probleem niet zozeer bij het MBO ligt als wel bij het VMBO, waar kinderen tegenwoordig geen vuile handen meer krijgen, zoals vroeger op de LTS. De vraag richting de indieners van motie M1 is of dat nu wel echt alles oplost, maar de GroenLinks-fractie zal die motie uiteraard steunen, al was het alleen maar vanwege het goede karakter ervan.

Spreker komt tot de conclusie dat er een vrij grote consensus in de raad is. Er bestaat misschien wel wat discussie over de vraag of er aangaande de vrouwenopvang wel of niet iets is gerepareerd. Zijn fractie vindt de toezegging van wethouder Jumelet, namelijk dat er pogingen zullen worden ondernomen om deze opvang op niveau te houden voldoende, want zij begrijpt natuurlijk ook dat de wethouder niet kan goochelen met middelen die er niet zijn.

Over schuldhulp heeft de wethouder gezegd dat er actief gemonitord gaat worden; dat is precies wat de fractie graag wil zien. Dat betekent dat zij ook op dit gebied gerustgesteld is.

Wat de cultuur rondom het Koning Willem-Alexanderkanaal betreft: de fractie wil het college de ruimte bieden om daar iets van te maken. Echter, met teruglopende middelen is het lastig werken.

De D66-fractie heeft een heel goed punt ingebracht met betrekking tot de sportcombinatiefunctionarissen. Wethouder Thalens gaf aan dat er meer verbinding moet komen tussen de basisscholen en de sportcombinatiefunctionarissen, en dat kan de GroenLinks-fractie van harte steunen. Immers, als het vorig jaar wordt vergeleken met dit jaar, is te merken dat dit toch wat is ingezakt.

Wethouder Sleeking heeft de camping Emmen even aangeroerd. Misschien moet toch maar eens de optie worden omarmd er een stadspark van te maken. Wellicht kan het Terra College daarbij een mooie rol spelen. Nu is het terrein heel erg aan het verpauperen en zicht op verbetering is er op dit moment niet.

De heer Leutscher kijkt even terug naar de bijdragen van de andere fracties en de reacties van het college.

Over de windmolens heeft wethouder Houwing een aantal dingen gezegd, onder andere dat in september de tijd rijp is voor een bespreking in finale zin. Het punt dat spreker heeft ingebracht, is het daarbij meenemen van de mogelijkheid windmolens op gemeentegrond te plaatsen om de revenuen volledig te kunnen laten terugvloeien naar de inwoners. De wethouder heeft hierbij aangegeven dat daar niet alle ruimte voor is. Spreker wil daar vooralsnog in mee gaan, maar LEF! zal dit zelf ook nog wel bekijken. De reden dat de fractie hierover geen motie heeft ingediend, is dat zij niet al te veel druk wil zetten op de discussie en wil voorkomen dat zij het antwoord krijgt: als we dit eerder hadden geweten, hadden we het kunnen onderzoeken! De opdracht voor het college en de raad is het door de LEF!-fractie genoemde punt mee te nemen in de voorbereiding op de discussie, opdat er straks op een serieuze wijze over kan worden gesproken, in plaats van er dan schouderophalend naar te kijken.

Wethouder Sleeking leverde een bijzonder aardige bijdrage over de ontwikkelingen in het centrum. Wat deze hierover zei, getuigt van visie en samenhang. Dat kan absoluut rekenen op de

steun van de fractie. Spreker meent ook te hebben beluisterd dat je moet kijken naar kwaliteit als je een gebied anders gaat ontwikkelen, zeker als het gaat over pleinen. Als je wilt dat het daar gezellig en levendig is en het dus aantrekkelijk is daar te vertoeven, moet je ook eisen stellen aan het straatmeubilair. Wat dit betreft kan Emmen een voorbeeld nemen aan de oosterburen. De Duitsers weten altijd perfect het straatmeubilair in de openbare ruimte op zodanig niveau te krijgen dat die aantrekkelijk en mooi is. In Nederland is het vaak zo dat straatmeubilair een restpost is. Hij zou graag eens van de wethouder willen horen op welke manier in het centrum wordt voorkomen dat straatmeubilair een restpost is.

Burgemeester Bijl heeft iets gezegd over samenwerking tussen gemeenten. Spreker wil nog nadrukkelijk genoemd hebben dat het voor LEF! niet gaat om het samenvoegen van gemeenten, maar alleen om samenvoeging van gemeentelijke organisaties.

Tegen de door de VVD-fractie aangereikte handschoen om in september eens de koppen bij elkaar te steken, kan bijna geen nee worden gezegd. Zoals hiervóór al is gezegd, heeft de LEF-fractie deze suggestie reeds gedaan in juni 2010. Toen die werd ingebracht, werd daarop door het college nogal geïrriteerd gereageerd, in de zin van: daar hebben we nu geen tijd voor! Blijkbaar kost het jaren alvorens over een en ander eens goed nagedacht gaat worden. Spreker heeft daar vanmorgen wel aan toegevoegd dat het LEF! niet alleen meer gaat om kerntaken, maar ook om kernverantwoordelijkheden en de manier waarop je samen zaken organiseert en regisseert. Als het lukt dit breed neer te zetten, is het goed hiernaar in september te gaan kijken.

De heer Moinat laat weten blij te zijn met de woorden van wethouder Sleeking over de corporaties. De wethouder en hijzelf zijn het hierover duidelijk met elkaar eens.

Voorts constateert hij dat zijn vragen zijn of spoedig nog worden beantwoord.

De SP-fractie steunt de moties M1 en M3. Een aantal overwegingen in de moties van de fractie van Vrolijk Emmen worden dezerzijds gedeeld, en zeker de achterliggende zaken die geleid hebben tot de huidige crisis. Spreker is echter van mening dat de moties verzanden in landelijke en zelfs internationale politiek en bovendien vol staan met aannames en kwalificaties, zodat hij hiermee niet kan instemmen.

De heer Schoo dankt het college voor de antwoorden op gestelde vragen.

Wat het geopperde referendum betreft: hij wil nog benadrukken dat er in dit opzicht twee mogelijkheden zijn:

Keuzemogelijkheid 1:

Het nieuwe beleid van bezuinigingen en hervormingen op een aantal beleidsterreinen als deze door het rijk worden uitgevoerd.

Keuzemogelijkheid 2:

Het nieuwe beleid als bezuinigingen en hervormingen langs de weg van de gemeenten plaatsvinden en gemeenten een echt nieuwe rol krijgen.

Te dien aanzien wil de DOP-fractie graag een keuze maken.

De fractie kan instemmen met de moties M1, M3, M6, M7, M8, M9 en M10. Spreker wil hierbij aantekenen dat mevrouw Vrolijk in zijn ogen prima heeft verwoord wat je vaak op straat hoort. Dat er soms wat ongenueanceerde woorden worden gebruikt, zij haar vergeven. In elk geval vindt hij het een duidelijk verhaal. De andere fracties volgen hun partijprogramma's en dragen die hier uit. Maar met een individuele oproep zit je fout; een oproep kan alleen door een meerderheid in de raad worden gedaan. Kortom, partijen moet je respecteren, want hun leden in de raad zijn gekozen op een programma en een bepaalde visie, maar spreker kan de bijdrage van mevrouw Vrolijk best waarderen.

Hij zit een beetje met de uitnodiging van de VVD-fractie. Het woord 'kerntakendiscussie' heeft de raad al heel wat keren voorbij zien komen. Nu het einde van een raadsperiode nadert, wil men opeens een kerntakendiscussie. Hij voelt daar niet veel voor, want het DOP-programma is zowat klaar. In september wil hij de eerste verkiezingsdebatten voeren; dat lijkt hem veel handiger. Hij voelt er weinig voor met een clubje mensen dat straks misschien niet meer terugkomt alles te gaan bediscussiëren. Wel wil hij voor september een afspraak maken voor een eerste verkiezingsdebat!

Mevrouw Hoogeveen merkt op dat vandaag goed op de kruitkamer wordt gepast. Iedereen houdt het kruit droog!

De vragen die de D66-fractie in eerste termijn heeft gesteld, zijn beantwoord, al dan niet na enige aandrang. Niettemin dank aan het college. Spreekster heeft in eerste termijn gezegd dat iedereen moet inleveren. Haar fractie realiseert zich heel goed dat sommigen niets meer hebben om in te leveren. Zij pleit er dan ook voor te

blijven zorgen voor hen die het niet op eigen kracht redden.

Het is verder zeer van belang dat, als de nieuwe cijfers bekend zijn, deze separaat aan de raad worden aangeboden om ze desgewenst ook separaat te kunnen behandelen. Dat brengt haar meteen bij de vraag of kan worden toegezegd dat de brief van dinsdag jongstleden in de vergadering van de commissie BME in september zal worden behandeld. Als dat zo is, hoeft die brief nu niet bij de besluitvorming te worden betrokken.

De heer Oldenbeuving heeft in dit opzicht een suggestie gedaan ten aanzien van het meerjarenperspectief grondexploitaties. Omdat de wethouder en de meeste fracties daarop al hebben gereageerd, trekt hij die suggestie bij dezen in. Over de bedoelde brief heeft hij al gezegd dat deze geen onderdeel uitmaakt van de besluitvorming; de brief is louter informatief en met de verstrekte informatie kan men doen wat men wil. Hij neemt aan dat de brief nog op de lijst van ingekomen stukken komt te staan; dan kan deze alsnog worden geagendeerd voor de commissie BME.

De heer Huttinga zegt dat wellicht net zo efficiënt is tot 1 oktober te wachten, want dan komt ongeveer het 'grote ding' op de deurmat waarin alle nieuwste zaken staan. Dan hoeft geen tussenfase te worden ingelast.

Mevrouw Hoogeveen merkt op dat dit niet helemaal aansluit bij wat zij zojuist heeft gezegd over separaat bekijken. Anders komt alles misschien bij de begrotingsbehandeling apart aan de orde. Aan de andere kant is de landelijke politiek ook wel grillig, dus zij wacht maar af wat het wordt.

De voorzitter wijst er op dat het kabinet afhankelijk is van de ChristenUnie en D66!

Mevrouw Hoogeveen repliceert: ja, zo langzamerhand wel! Het is jammer dat mensen dat pas zo laat ontdekken!

De suggestie van de VVD-fractie is sympathiek. De D66-fractie wil graag meedenken over de vraag hoe op onderdelen zaken anders kunnen worden ingericht. Zij wil haar medewerking hieraan dus wel geven, net zoals aan de suggestie van de Huttinga met betrekking tot de klankbordgroep. Volgens haar krijgen de raadsleden het in september weer aardig druk!

Richting wethouder Houwing de opmerking dat de fractie de traditionele glasbouw bedoelde, dus niet de tuinbouw in het kader van *biobased economy*.

De fractie wacht het verhaal over JOGG met belangstelling af.

De heer Scheltens hoopt toch dat de D66-fractie de traditionele tuinbouw niet afschrijft. Tenslotte betreft het een bedrijfstak die in deze regio aan een aantal mensen arbeid biedt.

Mevrouw Hoogeveen schrijft het liefst niets af. Haar opmerking werd gemaakt in een bepaalde context, namelijk dat zij deze sector minder kansrijk acht, gezien het verhaal over het Rundedal. Alles wat werk oplevert en mensen in staat stelt in hun eigen bestaan te voorzien, juicht de fractie alleen maar toe.

In eerste termijn heeft de fractie een suggestie gedaan betreffende de parkeergelden. Zij dient daarover nu een motie in (M11).

De fractie heeft vastgesteld dat het college niet op haar suggestie betreffende *social return on investment* (SROI) is ingegaan. Daarom dient zij ook hierover een motie in (M12).

Verder dient de fractie samen met de SP-fractie een motie in over erfpacht (M13).

De fractie stemt in met motie M6. Wat de motie van de fractie van Wakker Emmen betreft (M3), de D66-fractie wil in breder verband wel over een versoering c.q. overschrijding praten. Misschien kan dat gecombineerd worden met het klankbordverhaal Atalanta. Men moet immers niet stil blijven toekijken.

(De heer Denkers verlaat de vergadering).

De heer Van der Weide vraagt hoe mevrouw Hoogeveen het breder verband voor zich ziet. Als dat wordt aangegeven, kan hij eens nadenken over de vraag of en eventueel hoe de motie kan worden aangepast.

Mevrouw Hoogeveen herinnert er aan dat de raad verleden maand de kwartaalrapportages heeft gekregen. Toen is gesproken over de beheersing ten aanzien van kwaliteit en geld. Zij heeft op dat moment zorg uitgesproken over het bedrag van € 17 miljoen dat onzeker is, maar ook over te verwachte overschrijdingen bij de parkeergarages. Misschien moet daarop toch tijdig worden ingegrepen. Dat zou kunnen betekenen dat je concessies moet doen aan

datgene wat nog vrij is. In dat verband wil zij hierover graag spreken.

De heer Van der Weide zegt dat de motie juist bedoeld is om te bekijken wat de (on)mogelijke concessies zijn en waar nog een versobering al dan niet is door te voeren. De bedoeling is juist een aantal concrete instrumenten op de plank te hebben om te kunnen bijsturen ingeval dat nodig blijkt. Dat sluit volgens hem goed aan bij wat mevrouw Hoogeveen zegt.

Mevrouw Hoogeveen merkt op dat wethouder Arends eigenlijk al in een notendop heeft aangegeven welke ruimte er nog is. Daarover kan in een bepaald verband nog worden gesproken. Wellicht is het een suggestie de motie aan te houden en daarop binnen korte termijn nader terug te komen.

De heer Ruhé is het niet helemaal duidelijk wat mevrouw Hoogeveen met de glastuinbouw wil.

Mevrouw Hoogeveen wil er van alles mee, maar heeft de indruk dat de glastuinbouw er zelf niet zoveel mee wil, althans: glastuinbouwers in het Westen willen niet deze kant op komen. Wat zij heeft willen zeggen is dat de (glas)tuinbouw niet zo kansrijk is. In de Kadernota staat welke de wél kansrijke sectoren zijn.

De heer Ruhé hoopt dat mevrouw Hoogeveen met hem meegaat als hij zegt dat de glastuinbouw werkt aan innovatieve toepassingen, probeert duurzaam te worden en een groot deel van de kennis levert om voedseltekorten te voorkomen.

Mevrouw Hoogeveen klinkt dat heel duurzaam in de oren, en daarmee is zij het helemaal eens.

De voorzitter schorst de vergadering voor het avondeten.

Schorsing.

De voorzitter heropent de vergadering en stelt vast dat de heren Eggen en Schoo inmiddels de vergadering hebben verlaten en dat gemeentesecretaris Mewe weer aanwezig is. Hij geeft in tweede termijn vervolgens het woord aan de VVD-fractie.

De heer Scheltens dankt namens de VVD-fractie het college voor de uitgebreide reactie op de eerste termijn van de raad.

Inderdaad gaat het nu om de Kadernota. De raad wilde de begroting wat meer naar voren halen, doch is het toch bij kaders gebleven. De oplossingsgerichtheid onder het onzekere gesternte blijkt zowel hier als in 'Den Haag' zeer minimaal te zijn.

De fractie heeft in eerste termijn de oproep gedaan en een aantal fracties heeft de handschoen opgepakt. Hierbij een verduidelijking. Onder anderen is door de heer Leutscher gesproken over kerntaken en kernverantwoordelijkheden. Verder heeft de heer Schoo iets gezegd over een kerntakendiscussie. De oproep aan de andere fracties was echter absoluut niet er een kerndiscussie van te maken. De opzet is zoveel mogelijk dieper in de begroting te bekijken wat er in een programma of bij een project wel of niet kan worden gedaan. Wat de fractie betreft dus in elk geval geen kerntakendiscussie.

De heer Van der Weide vraagt of de heer Scheltens er voorstander van is de mogelijkheden binnen het Atalanta-project te gaan bekijken, zoals de fractie van Wakker Emmen in haar motie (M3) heeft aangegeven.

De heer Scheltens is het eens met wat mevrouw Hoogeveen eerder heeft gezegd, namelijk om alles in een breder perspectief te bezien, in plaats van nu al te kijken naar versobering van het Atalanta-project.

De heer Van der Weide zegt dat het zijn fractie niet zozeer gaat om de uitvoering als wel om het in kaart krijgen van mogelijkheden, gesteld dat de raad van mening is dat een overschrijding binnen een project moet worden opgelost. De heer Scheltens kan wel naar september verwijzen, maar de vraag is of dan alle informatie tot op detailniveau < claims, subsidies etc. > voldoende aanwezig is om als raad te kunnen afwegen of iets wel of niet haalbaar is.

De heer Scheltens zegt dat hij, als een overleg zoals bedoeld plaatsvindt, op voorhand niets wil uitsluiten. Als de heer Van der Weide goed kan motiveren waarom een bepaald onderwerp in dat overleg moet worden betrokken, is spreker daar niet op voorhand tegen.

De heer Leutscher wil aan het beoogde overleg graag meedoen. Hem dunkt dat het wel goed is van tevoren helder te hebben waarover zal worden gesproken. Hij voelt er bijvoorbeeld niets voor in zo'n overleg de conclusie te trekken dat men aardig op een en dezelfde lijn zit en dat de

coalitiepartijen tijdens de begrotingsbehandeling uiteindelijk door de knieën gaan.

De heer Scheltens is het hiermee volledig eens. Iedereen hier staat voor de toekomst van Emmen, dus daarnaar zal moeten worden gekeken. Het moet inderdaad niet zo zijn dat de coalitie eerst zegt: we gaan linksaf!, en later: omdat we in de coalitie zitten, gaan we rechtdoor!

De heer Leutscher vindt dit een heel mooie toezegging. Hij wil de coalitie daar graag aan houden. Aan de intentie twijfelt hij niet en dus doet hij graag aan het overleg mee.

De heer Scheltens wil het vervolgens hebben over de raadsadviseur. De heer Huttinga en hij hebben hierover niet vooraf gesproken, maar hij denkt dat diens suggestie een goede is, alsook de oproep van de fractie van Wakker Emmen. Ook wat de VVD-fractie betreft moeten twee zaken even uit elkaar worden gehouden: de raadsadviseur en Twynstra Gudde. Zij wil het vooral over de raadsadviseur hebben.

In eerste termijn heeft de fractie iets gezegd over opleiding en de aansluiting op de arbeidsmarkt. Daarover is door de fracties van PvdA, CDA en VVD een motie (M1) ingediend. Spreker heeft in eerste termijn aangekondigd zelf wellicht nog met een motie te komen, en die heeft hij nu voor zich liggen. Het gaat daarin over het techniekpact. Van de week was in de krant te lezen dat veel leerlingen heel moeilijk aan een stageplek kunnen komen. Aan de andere kant heeft de fractie ook signalen vanuit Emmense bedrijven gekregen dat ze moeilijk aan personeel kunnen komen. De fractie verzoekt het college te onderzoeken of middelen die voor het techniekpact zijn opgenomen, nu € 300 miljoen, kunnen worden ingezet voor informatiemateriaal ten behoeve van werkzoekenden over vestigingsplaatsen, stages en opleidingen, dit samen met ondernemers c.q. ondernemersverenigingen en opleidingen en vóór de behandeling van de begroting met een voorstel naar de gemeenteraad te komen.

Vóór de schorsing heeft de fractie nog drie moties ontvangen van de D66-fractie. M11 betreft het vrijparkeren op bepaalde dagen. Sprekers fractie heeft gehoord dat door De Koepel een vraag aan het college is gesteld over het doen van een pilot over vrijparkeren op twee koopzondagen. Het college heeft die vraag nog in beraad.

Mevrouw Hoogeveen heeft contact met De Koepel over het voorgestelde gehad, alsook met het dierenpark. Inderdaad heeft De Koepel twee koopzondagen voorgesteld, en dat zou in de in de motie genoemde periode kunnen worden gehonoreerd.

De heer Scheltens zegt dat wellicht eerst eens kan worden bekeken of een pilot met twee koopzondagen doorgang kan vinden.

Verder staat in de motie dat het gemis aan parkeergelden circa € 190.000,- is, maar een dekking is niet aangegeven. Het betekent dus een extra gat in de begroting en dus de opdracht nog eens circa € 190.000,- te vinden.

Mevrouw Hoogeveen heeft de dekking in eerste termijn al aangegeven: het overschot van de jaarrekening 2012.

De heer Scheltens heeft alleen gezegd dat dit niet in de motie staat.

De fractie wil even de reactie van het college afwachten op de motie SROI (M12). Zij weet niet of dit mogelijk is. Volgens haar moet dan ook het in- en aankoopbeleid worden aangepast.

Ook over de motie betreffende erfpacht (M13) hoort de fractie graag eerst de reactie van het college.

De heer Van der Weide memoreert in eerste termijn iets te hebben gezegd over de vernieuwde werkwijze ten aanzien van de Kadernota, namelijk dat de fractie van Wakker Emmen het zwaardere karakter ervan kan steunen, doch dat er inhoudelijk gezien wel iets over valt op te merken. Te dien aanzien heeft hij gesproken over onmacht, onwil en planning. Het is goed dat door de burgemeester een toelichting is gegeven. Anderzijds is ook de twijfel van de fractie aangegeven. Hopelijk zal er in de toekomst een stabielere situatie ontstaan en zal de informatie ook eerder bij de raad komen.

Naar de mening van de fractie dienen de woonlasten te worden bevroren of structureel te worden verlaagd. Voor het door wethouder Arends genoemde bedrag van € 1,8 miljoen heeft deze als oplossing aangedragen: minder voorzieningen en centralisatie. Er zijn echter ook andere opties om geld vrij te spelen. Daar zal de fractie bij de begrotingsbehandeling op terugkomen.

Zij is op zich wel verheugd over de woorden van wethouder Arends betreffende motie M3, en wel dat het in kaart brengen van versobering c.q.

bezuinigingen op het programma Atalanta op zich geen probleem is. De fractie is nieuwsgierig naar het definitieve standpunt van het college in dezen.

Een ander punt waarover zij vragen heeft gesteld, is de EMCO, i.c. de groep van 14. Aan de ene kant is er teleurstelling, net als toen de motie in januari werd afgewezen. Aan de andere kant ligt er een opening, zij het pas in oktober. De fractie blijft van mening dat aan de groep van 14 een vast contract dient te worden gegeven, gezien de veranderende situatie c.q. de mogelijke ontmanteling van de EMCO. Die zal voor een heel grote groep gevolgen hebben. Een oplossing voor de groep van 14 ziet de fractie dan ook als een druppel op een gloeiende plaat indien het scenario van de wethouder doorgaat.

Zij vindt het spijtig dat het college op bepaalde suggesties en denkrichtingen die vanuit de raad zijn aangegeven niet inhoudelijk is ingegaan. Zij gaat er maar van uit dat het college de bal nog een paar keer terugkrijgt alvorens het in oktober met voorstellen komt.

Wat de onderhandelingen met de provincie over het 'bereikbaarheidsakkoord' betreft: net als de VVD-fractie heeft de fractie van Wakker Emmen aangedrongen op een verdubbeling van de N862. Sprekers fractie gaat er van uit dat de wethouder vol gas gaat voor die verdubbeling.

De fractie kan motie M1 steunen, evenals uiteraard haar eigen motie (M3). Ook de beide moties van de BGE-fractie (M5 en M6) kan de fractie steunen, zij het dat M5 inmiddels is ingetrokken.

De moties M9 en M10 van de fractie van Vrolijk Emmen worden dezerzijds eveneens gesteund. Beide zijn lokale moties waaraan de gemeente zelf invulling kan geven, terwijl de moties M7 en M8 een hoog landelijk-politiek gehalte hebben. De fractie van Wakker Emmen vraagt zich af of daarin een reële oplossing ligt voor de gemeentelijke problemen en uitdagingen.

De fractie staat verder niet afwijzend over de D66-motie M11, maar heeft hierover wel een vraag. Vanwaar de periode 7 september tot en met 22 december? Zij zou zich kunnen voorstellen dat vrijparkeren gedurende de bouwtijd structureel wordt ingevoerd, met name op de momenten waarop de bouwput het grootst is.

Bij M12 heeft zij de vraag: als je de ondergrens laat vallen, in hoeverre kunnen dan ook de wat kleinere bedrijven iets met deze regeling?

Over motie M13 wil de fractie tijdens een schorsing nog bespreken.

Voorts vindt de fractie het wat laat voor een kerntakendiscussie of iets in die geest. Beter ware het geweest als dit al vóór de behandeling van de Kadernota was gedaan, mede gelet op de nieuwe opzet van die nota. Ook vindt zij het de eigen verantwoordelijkheid van fracties te komen met suggesties, denkrichtingen en oplossingen, maar als de opzet is te bezien waar nog ruimte in de begroting zit, zal de fractie van Wakker Emmen dit niet meteen afwijzen. Het is belangrijk dat er een beknopte notitie komt waarover met elkaar van gedachten kan worden gewisseld.

De heer Oldenbeuving merkt op dat hij, toen ongeveer driekwart van de besprekingen was verstreken, een sms'je kreeg van zijn vrouw Anneke. Zij sms-te: "Eigenlijk wil iedereen hetzelfde: het beste voor alle inwoners." Hij vond dat heel mooi! Het tekent misschien wel een beetje de sfeer van de eerste termijn. Alle partijen hadden wel iets van: urgency, er is iets aan de hand, we moeten wat doen! Tegelijkertijd ook onzekerheid, een woord dat bijna elke fractie heeft genoemd. Sommigen hebben daaraan gekoppeld: omdat alles nog onzeker is, kun je geen kaders stellen! De CDA-fractie denkt dat dit niet zo is, althans: zij heeft geprobeerd kaders aan te geven, ongeacht de vraag of te zijner tijd 8, 10, 12 of 14 miljoen moet worden bezuinigd. De uitgangspunten moeten steeds dezelfde zijn.

De DOP-fractie gaf aan dat het college de intentie heeft de burgers te dienen. Spreker vond dat een mooie uitspraak. De SP-fractie ging zelfs zover de Flexwet te willen oprekken: waarom slechts de bevochten drie contracten, terwijl vier of vijf ook mogelijk moeten zijn?

De LEF!-fractie constateerde dat de echte keuzes pas in november komen. Jammer! Tevens deed zij de suggestie windmolens op gemeentegrond te plaatsen. De grond zou dan vervolgens de SP-fractie in erfpacht kunnen worden uitgegeven, waarna het kringetje weer rond zou zijn. Dat hoeft echter niet meer, want de SP-fractie heeft over erfpacht inmiddels haar bondgenoot gevonden in de D66-fractie. Spreker valt van de ene politieke verbazing in de andere!

Veel gebruikte woorden waren 'ondernemen' en 'investeren', met daaraan gekoppeld: werkgelegenheid levert wat op! Investeren is volgens zijn fractie het aanschaffen of laten realiseren van zaken die rendement opleveren. Derhalve investeert de gemeente ook graag in zaken die de toekomstige winstgevendheid in deze regio vergroten, zoals bedrijventerreinen om het bedrijfsleven te faciliteren.

In eerste termijn is gesproken over de OZB. Verleden jaar is verlaging van de OZB-verhoging naar 1,5% bevochten. De fractie durft op dit moment niet te spreken over een bevrozing, wetende wat daar de financiële consequenties van zijn. Dat is op dit moment een brug te ver. Wel wil de fractie vasthouden aan wat verleden jaar is besloten. Dat betekent dat zij de dekking van € 230.000,- vooralsnog niet graag in de begroting terug ziet.

Door de D66-fractie wordt voorgesteld circa € 190.000,- beschikbaar te stellen voor gratis parkeren op zaterdagen en koopzondagen in een bepaalde periode mogelijk te maken. Spreker vindt dit op dit moment een beetje ongepast, wetende wat voor financiële taakstelling de gemeente nog wacht en hoe de parkeeropbrengsten op dit moment al onder druk staan, met daarnaast nog een technisch probleem. Volgens hem is een aantal jaren geleden de hele belastingheffing op parkeren gefiscaliseerd en kun je daar niet zomaar even een paar uitzonderingetjes op maken. Hij hoort evenwel graag of de wethouder daar wel of geen mogelijkheden toe ziet. Wanneer wordt gestreefd naar vergroening en duurzaamheid zou het raar zijn als uitgerekend parkeren, dat hier trouwens niet zo duur is als in plaatsen van vergelijkbare grootte in de wijde omtrek, op de voorgestelde manier wordt ingezet. Solidariteit betekent in de ogen van de CDA-fractie kostendekkendheid waar dat kan, en op dit moment is parkeren nog niet kostendekkend.

Een suggestie in de brief van het college die de fractie van harte onderschrijft, is het voor 2014 beschikbaar stellen van een bedrag van € 800.000,- om de WMO te garanderen.

Als de afvalstoffenheffing naar beneden kan, is dat fantastisch en moet dat ook. Spreker vindt dat je als overheid altijd moet proberen dit soort activiteiten zo slim en efficiënt mogelijk te plannen en tegelijkertijd moet proberen daar *social return* uit te halen. Volgens hem wordt dat reeds gedaan; daarop heeft zowel de PvdA-fractie als de CDA-fractie in eerste termijn al voldoende aangedrongen. Overigens is hierbij kostendekkendheid aan de orde en mag er geen winst op worden gemaakt. Datzelfde geldt eveneens voor de bouwleges.

De gedane oproep betreffende de leermiddelen voor het voortgezet onderwijs is buitengewoon essentieel. Hij roept dan ook eenieder op waar mogelijk de eigen kanalen richting de Tweede Kamer te benutten om het onzalige plan, dat op den duur alleen maar heel veel geld kost, van

tafel te krijgen. Dat zou voor de gemeente omgekeerd weer betekenen dat er iets moet worden georganiseerd om dit financieel mogelijk te maken. Wat voor het in eerste termijn genoemde voetbalshirtje geldt, geldt ook voor schoolboeken.

Wethouder Arends gaf aan dat het kader voor het hele Atalanta-project duidelijk is. Daarin is € 6,6 miljoen aan lasten opgenomen en daarbinnen moet een en ander gebeuren. Over de motie van de fractie van Wakker Emmen (M3) heeft de wethouder gezegd dat in tweede termijn zou worden aangegeven of het college de motie al dan niet overneemt. Dat wacht de CDA-fractie even af alvorens hierover een oordeel te vellen.

De heer Van der Weide neemt aan dat de CDA-fractie een zelfstandige mening over deze motie heeft en dat die niet alleen is gebaseerd op de mening van het college.

De heer Oldenbeuving bevestigt dat de mening van de fractie niet alleen is gebaseerd op die van het college. Het is in deze zaal echter gebruikelijk dat je bekijkt of het college moties wel of niet overneemt voordat je die gaat bediscussieren.

De uitspraak van wethouder Thalens dat de schoolbesturen bij elkaar worden gebracht om te spreken over de toekomst onder leiding van een externe deskundige, mediator of wellicht een in de toekomst verbindende gemeentelijke partij is zeer hoopgevend. Spreker neemt aan dat de wethouder het daarbij over het basisonderwijs had.

Wat de moties betreft: bepaalde hebben verwantschap met elkaar, zoals de moties M1, M6 en M14. Deze gaan eigenlijk allemaal over hetzelfde thema: hoe verbeter je de aansluiting. Het college heeft aangegeven dat wat in de eerste twee *bullits* van het verzoek aan het college in motie M6 van de BGE-fractie staat al is uitgevoerd en dat een onderzoek dus niet nodig is. De twee volgende *bullits* sluiten prima aan bij de motie die onder andere door de CDA-fractie is ingediend (M1), weshalve zij deze motie zal steunen.

De moties M7, M8 en M10 zal de fractie niet steunen. Verder heeft spreker reeds voldoende gezegd over motie M11. Ook die zal zijn fractie niet steunen. Ten aanzien van de moties M12 en M13 wacht zij even het advies van het college af. In motie M13 gaat het over erfpacht. Zijn gevoel zegt dat het voorgestelde niet zo gek veel bijdraagt aan het verbeteren van de markt voor woningbouw in Zuidoost-Drenthe, maar wellicht

heeft de wethouder daarover informatie beschikbaar. Als dit een oplossing kan zijn, moet dat volgens de fractie altijd gekoppeld worden aan recht van eerste koop van de erfpachter, op elk willekeurig tijdstip. Situaties zoals zich in de Randstad voordoen, zou zij hier niet willen zien. Voorts de VVD-motie (M14). Als ergens de aansluiting kan worden verbeterd, moet dat worden gedaan. Wanneer de VVD-fractie kans ziet met het techniekpact betere resultaten te behalen, moet daar zonder meer mee worden ingestemd.

Ten slotte heeft de VVD-fractie opgeroepen tot een gezamenlijke bijeenkomst om te spreken over allerlei zaken. Te merken is dat, als je dat in deze zaal doet, er soms sprake is van politieke statements. Om daar even los van te komen zou het goed zijn even 'met de benen op tafel' zoals dat tegenwoordig wel wordt genoemd, met elkaar te praten. De handschoen neemt de CDA-fractie dus op, maar wat spreker betreft: graag op zaterdag!

De heer Wanders dankt het college voor de uitgebreide beantwoording in eerste termijn.

Hij wil nogmaals benadrukken wat voor de PvdA-fractie belangrijk is bij het straks beoordelen van de begroting: solidariteit, werkgelegenheid, de inrichting van de sociale domeinen en het beantwoorden van de vraag hoe in de samenleving met elkaar de toekomst kan worden ingegaan. Solidariteit laat zich onder meer kenmerken door het draagkrachtprincipe, een vangnet als het tegenzit en een kans op zelfontplooiing. Emmen is en blijft een sociale gemeente. Dat is gezamenlijk gerealiseerd, onder meer door de inzet van eigen middelen en keuzes die zijn gemaakt. De heer Oldenbeuving gaf reeds als voorbeeld de € 800.000,- voor de WMO, en dat zijn niet de enige eigen middelen die zijn vrijgemaakt.

De fractie is verheugd over de brede draagvlakken en het besef dat gewerkt moet blijven worden aan het stimuleren van werkgelegenheid. Haar bijdrage in eerste termijn was daarvan doorspekt, net als de bijdragen van andere fracties. Daarom ook de motie over technische opleidingen (M1). Wat wel is opgevallen in de reactie op deze motie is dat niet één keer het Werkplein of het UWV is genoemd, de plekken waar de kandidaten zijn. Het college gaf aan dat er in de techniek een grote vraag is naar MBO 3 en 4 of ervaren arbeidskrachten, maar tegelijkertijd zijn er volgens spreker een heleboel ervaren arbeidskrachten zijn, mensen

die weten wat het is te werken, wellicht in een ander vak, en genoteerd staan bij het UWV of het Werkplein, tegenwoordig niet meer in een kaartenbak maar in een computerprogramma. Daar moet wat mee te doen zijn. Gelukkig heeft de fractie van het college begrepen dat de vraag geen belemmering is om de handschoen op te pakken. Zij gaat er van uit dat er inderdaad actie op wordt gezet.

De ontwikkelingen bij het TDC en de EMCO-groep zal de fractie nauwgezet blijven volgen en zal zij zeker letten op de effecten van de voorgenomen aanpassingen.

Wethouder Wilms reageerde op de suggestie te komen tot een kaderstellend budget voor de eigen organisatie en stelde daarbij in een tussenzin de vraag: wat reken je daaraan dan toe? Toen spreker vanmorgen de suggestie deed, dacht hij aan de personeelslasten. Het geeft de ruimte aan de organisatie en het bestuur als de inzet wordt geprioriteerd. Bovendien geeft het ook de nodige rust. De laatste jaren werd hier gesproken over het aantal fte's, iets wat volgens de fractie het werk in dit huis niet ten goede komt, en er komt nog genoeg werk aan. Kortom, een kaderstellend budget zou de tijd en de ruimte moeten geven die wellicht nodig is om vraagstukken op te lossen.

De N862 is al een aantal keren genoemd. De PvdA-fractie heeft die weg gebruikt als voorbeeld voor het prioriteren van investeringen. Zij zal de discussie met de provincie volgen en wil graag de uitkomst vernemen.

De heer Oldenbeuving heeft zo-even al iets gezegd over de afvalstoffenheffing. Het is goed te horen dat een en ander resultaat lijkt op te leveren. Hopelijk voor de mensen kan dit in november ook worden vastgesteld.

Voorts enkele opmerkingen over jeugd en onderwijs. Het is goed te vernemen dat overleg met de VO-scholen gezocht gaat worden met betrekking tot de schoolboeken. Er zijn in het Haagse wel meer voorstellen niet doorgedaan, en dit voorstel gaat misschien ook wel niet door, omdat het eerder een probleem creëert dan een oplossing biedt. De fractie hoort graag hoe de gemeente zich gaat voorbereiden op een mogelijk probleem.

Ten aanzien van de gymzaal in Emmermeer ziet het college geen knelpunten. Het is een waarneming die de fractie niet deelt, maar zij wacht de toedeling van lessen in 2013-2014 af en zal die dan leggen langs de eisen en de normen van de KVLO, maar ook langs ambities die de raad een aantal keren heeft uitgesproken betreffende jeugd en bewegen. Tevens wil de

fractie het college bij de bepaling van de capaciteit ter overweging meegeven dat er nu wellicht voordeel is te behalen en werkgelegenheid is te stimuleren. Er staat een school op het punt van uitbreiden op dezelfde locatie. Het probleem met een zaal uit 1960 komt over een jaar of zeven/acht vanzelf op je af vanwege het groot onderhoud dat nodig zal zijn. De fractie zal dan ook graag zien dat ter zake een zorgvuldige afweging plaatsvindt.

Over de moties het volgende. De fractie wacht even de reactie van het college af op motie M3, hoewel de wethouder in diens eerste termijn al tamelijk helder was over de mogelijke gevolgen van versoberingen van het Atalanta-project. Als zij bedoeld zijn als verlichting van de begroting zou het effect averechts kunnen zijn.

Spreker begrijpt de BGE-motie M6, dat is het probleem niet. Zijn fractie roept echter met name op tot actie, en dat mist zij een beetje in de motie. Zij zal de motie derhalve niet steunen.

Wat de moties M7 en M8 betreft: het is goed soms een polsstok te hebben, maar die kan ook iets te groot zijn. En van motie M9 denkt de fractie dat het antwoord van de wethouder voldoende is. Er zouden heel goed initiatieven voor het Rundedal kunnen zijn, maar dat zouden dan particuliere initiatieven moeten zijn die zouden kunnen worden gefaciliteerd. De fractie wacht dat af.

Verder wacht zij de reactie van het college af op de moties die in tweede termijn zijn ingediend (M11 t/m M14).

De voorzitter geeft voor de beantwoording door het college in tweede termijn allereerst het woord aan wethouder Arends.

Wethouder Arends begint zijn beantwoording bij het verzoek separate informatie te verschaffen in de aanloop naar de begrotingsbehandeling. Hij meent dat de heer Huttinga iets gezegd heeft over de septembercirculaire. Welnu, als die beschikbaar is, zullen de effecten daarvan voor zover mogelijk aan de raad worden toegezonden. Wellicht zal de begroting dan echter al gereed zijn, dus dan zal even moeten worden bekeken hoe een en ander in te passen is.

De heer Huttinga heeft dit aangegeven als stimulans richting het college. Hij heeft onder andere gezegd te verwachten dat zoveel mogelijk posten op geld worden gezet, dus zo min mogelijk PM-posten, opdat het voor de raad helder is waar nog ruimte zit. Dat is voor het

college zelf ook prettig. Als elke afdeling met de billen bloot moet, wordt duidelijk waar er nog ruimte is.

Wethouder Arends zal bekijken wat er in dezen mogelijk is.

Het verwijt van de fractie van Wakker Emmen is dat het college niets of niet in voldoende mate heeft gedaan met suggesties vanuit de raad. Hij meent in zijn beantwoording evenwel redelijk uitgebreid te zijn ingegaan op financiële dekkingen. Als er iets is blijven liggen, hoort hij dat graag.

Motie M1 wordt door het college overgenomen.

Wat hij in eerste termijn over motie M3 heeft gezegd, hoeft niet te worden herhaald. Duidelijk is aangegeven dat deze motie voor het college niet acceptabel is. Daarin wordt namelijk gevraagd om versobering en een voorstel gelijktijdig paraat te hebben met de begroting 2014. Het college zal de raad geen voorstellen doen toekomen, maar kan wel inzichtelijk maken welke voorstellen er nog liggen en wat voor effecten die kunnen hebben op de begroting.

De heer Van der Weide vraagt of daarbij dan tevens wordt aangegeven waar de raad nog kan sturen en financiële kaders nog kan bijstellen, bijvoorbeeld ingeval er zich kostenoverschrijdingen aandienen. Anders gezegd: zal bij de tweede kwartaalrapportage in kaart worden gebracht wat er aan bezuiniging nog mogelijk is?

Wethouder Arends antwoordt dat in kaart zal worden gebracht waarover al besluiten zijn genomen en wat de consequenties kunnen zijn als de raad deze wil beïnvloeden, wat er nog mogelijk is ten aanzien van uitwerkingsbesluiten die nog niet zijn genomen en de consequenties van een wijziging van het 'moederbesluit'. Dat kan voor de raad inzicht geven in welke de effecten kunnen zijn op de begroting. Dit wil het college toezeggen, maar aanvaarding van motie M3 ontraadt het.

De heer Van der Weide is tevreden met de gedane toezegging. De vraag is nog: als het gestelde bij de tweede *bullit* in het verzoek aan het college vervalt, kan de motie dan wél worden overgenomen?

Wethouder Arends heeft zojuist een toezegging gedaan. Die zal in de handelingen worden

opgenomen en dat zou voldoende moeten kunnen zijn.

De heer Van der Weide kan het hiermee eens zijn, maar als het college de motie overneemt, heeft dat meer kracht dan een toezegging. Daarom de vraag: als de genoemde tweede *bullit* wordt geschrapt, kan het college dan de motie overnemen?

Wethouder Arends antwoordt ontkennend. Bij de eerste *bullit* wordt namelijk gesproken over het voorbereiden van versoberingen en dat wil het college ook niet doen. Het wil in kaart brengen wat zo-even is aangegeven, maar zal geen versoberingen voorbereiden en daartoe ook geen voorstellen doen.

De heer Van der Weide gaat dan akkoord met de toezegging zoals de wethouder die gedaan heeft. Te zijner tijd zal zijn fractie op een en ander terugkomen. Bij dezen wordt motie M3 ingetrokken.

Wethouder Arends vervolgt zijn beantwoording.

Motie M6 betreft de arbeidsmarktsituatie. Als de raad behoefte heeft aan deze motie, zal het college niet tegen zijn. Het zal de raad laten weten wanneer een arbeidsmarktbeleid is opgesteld en gaat er van uit dat daarmee aan het gedane verzoek is voldaan.

Motie M8 is bijzonder interessant. Het is verheugend dat mevrouw Vrolijk met het college van mening is dat het tijd is voor investeren. Hij ziet de motie dan ook als een ondersteuning van het beleid van het college om fors te investeren in de aantrekkelijkheid en de economische ontwikkeling van Emmen. Hij heeft ook gehoord dat mevrouw Vrolijk in haar eerste termijn zei dat er behoefte is aan economische ontwikkeling in Emmen, want dat die nagenoeg stilstaat. Hij zou mevrouw Vrolijk willen aanraden even uit het raam te kijken om te zien wat er allemaal gebeurt. Met de motie zal het college echter niet naar 'Den Haag' gaan, want dat lijkt niet erg zinvol. Hij denkt niet dat er in 'Den Haag' iemand zit te wachten op het college van B&W met de boodschap dat de Europese 3%-norm niet in orde is. Hem dunkt dat het college zich hiermee niet moet inlaten.

Mevrouw Vrolijk-Lenting vraagt: zelfs niet als ik u ga brengen? Zij rijdt op gas!

Wethouder Arends zegt dat hij, als mevrouw Vrolijk hem naar Den Haag wil brengen, daar altijd voor in is, maar daar verder niets gaat doen met deze motie.

De voorzitter weet ook niet of zij de wethouder weer mee terugneemt!

Wethouder Arends merkt op dat dan voor sommigen misschien ook een probleem is opgelost! Hij kan echter lopen, dus hij komt vast weer terug. Men is niet zomaar van hem af!

De heer Huttinga gaat vaak naar Den Haag, zodat hij de heer Arends mee terug zou kunnen nemen!

Misschien is het wel verstandig dat mevrouw Vrolijk met de wethouder doorrijdt naar Brussel, want ook de heer Rehn zou nog moeten worden omgepraat! Dat lijkt ook nog wel een heel zware klus.

Wethouder Arends merkt op dat je in de mooie stad Brussel veel plezier kunt hebben met 3%!

De in motie M13 opgenomen optie, een erfpachtconstructie, is al eens besproken in de stuurgroep herstructurering grondbeleid. Het college staat niet afwijzend tegenover het doen van een onderzoek, maar over de termijn kan nu geen enkele uitspraak worden gedaan.

Spreker meent hiermee de moties die zijn portefeuille betreffen te hebben behandeld.

De heer Halm heeft nog een vraag over de erfpachtconstructie. In Emmer-Compascuum is men 20 jaar met erfpacht bezig geweest, maar als je wilt investeren op basis van erfpacht, is het erg moeilijk financiering te krijgen. Als kavels worden weggegeven, wordt er wél gebouwd. Hoe staat het college daar tegenover?

De heer Huttinga voelt zich vanuit zijn deskundigheid geroepen hierover iets te zeggen. Waar het gaat om particuliere erfpacht werkt dit over het algemeen belemmerend bij het verkrijgen van een hypotheek, terwijl dit bij overheidserfpacht doorgaans geen probleem is. Dus als de gemeente hieraan zou meewerken, zou dat wellicht stimulerend kunnen zijn.

De heer Wanders informeert of de D66-fractie bij haar motie een beeld heeft van de tarieven. Heeft zij het dan over de waarde in het economisch verkeer? Tenslotte zullen de tarieven

van invloed zijn op de woonlasten, zeker voor starters.

Mevrouw Hoogeveen antwoordt dat niet had hoeven te worden gevraagd deze mogelijkheid te onderzoeken als de fractie alles al in beeld had. Zij wil graag, net als veel andere partijen, graag stimuleren dat starters aan de slag kunnen. Vandaar de vraag naar een onderzoek naar de financiële consequenties.

De voorzitter meent dat de wethouder zei bereid te zijn tot het instellen van een onderzoek. Kan dat wellicht een basis zijn voor het nu intrekken van de motie?

Mevrouw Hoogeveen had begrepen dat de motie reeds is overgenomen.

De voorzitter heeft dat niet gehoord.

Wethouder Arends maakt het niet zoveel uit of de motie wordt overgenomen of wordt ingetrokken. Er wordt mee aan de slag gegaan. Hij wordt steeds makkelijker tegen het einde van deze beraadslaging!

De voorzitter stelt vast dat het college motie M13 overneemt.

Wethouder Arends laat weten dat motie M14 eveneens wordt overgenomen. Hij durft niet toe te zeggen dat er bij de begrotingsbehandeling al een voorstel zal komen. Wat dit betreft houdt hij even een slag om de arm.

De voorzitter wil in de richting van de heer Halm nog opmerken dat het in Emmer-Compasuum niet ging over erfpacht, maar over de 20ste penning. Daar komt men nooit van af! Hij geeft vervolgens het woord in tweede termijn aan wethouder Jumelet.

Wethouder Jumelet reageert op de opmerking van de heer Wanders het UWV en het Werkplein te hebben gemist. Het is goed even op te merken dat de werkgeversdienstverlening vorm wordt gegeven door zes gemeenten en het UWV. Vanuit die samenwerking wordt geprobeerd efficiënt en effectief te bemiddelen naar werk. De systemen, bijvoorbeeld werk.nl, en systemen die de gemeenten hebben, worden op elkaar afgestemd. De gemaakte opmerking past dus heel goed bij dat waaraan wordt gewerkt. Hij wilde dit toch even zeggen, want anders zou het er op

kunnen lijken dat een en ander niet in samenwerking wordt gedaan. Dit zal ook verder vorm worden gegeven.

De heer Wanders had het niet eens zozeer over de werkgeversdienstverlening als wel over de motie over technische opleidingen (M1). Er wordt heel veel verbinding tussen onderwijs en werkgevers gelegd, maar er is natuurlijk ook de aanbodzijde. Volgens hem hoort het eveneens bij de samenwerking met het UWV dat er voor wordt gezorgd dat oudere werklozen een opleiding bij werkgevers krijgen. In de reactie op de genoemde motie miste hij met name de aanbodbkant.

Wethouder Jumelet zegt dat de opzet natuurlijk is dat het UWV in dezen aanschuift. Zoals bekend, heeft het UWV veel moeten bezuinigen. Waar het gaat om initiatieven die de heer Wanders noemt waarvoor samenwerking wordt gezocht, zit ook het UWV aan tafel. De database waarin mensen zitten die op zoek zijn naar werk wordt dan ook ingezet om verbindingen te leggen. Dat er gezamenlijk wordt opgetrokken, is een goede zaak voor de gemeente Emmen.

Wethouder Houwing-Haisma wil een reactie geven op twee moties

Met betrekking tot motie M9 van de fractie van Vrolijk Emmen is uitgelegd dat met name de tuinbouw in het kader van *biobased economy* bezig is met allerlei projecten om te zoeken naar stoffen ten behoeve van de farmaceutische industrie, zoals eiwitten. Die projecten bouwen zich langzaam maar zeker op. Wat genoemde fractie voorstelt, is eigenlijk waaraan wordt gewerkt om iets heel groots op te tuigen, maar dit soort zaken moet stapje voor stapje worden opgebouwd, waarbij trouwens ook externe partijen nodig zijn. Natuurlijk zijn er ook universiteiten bij betrokken, alsook het bedrijfsleven. Alles is natuurlijk afhankelijk van de vraag of de onderzoeken daadwerkelijk leiden tot resultaat c.q. productie. Wat in de motie wordt gevraagd, is op dit moment echter een brug te ver. Er wordt ook geen budget bij aangegeven en je kunt het gevraagde niet helemaal zonder geld of cofinanciering doen. Spreekster ontraadt aanvaarding van deze motie.

Mevrouw Vrolijk-Lenting heeft begrepen dat er subsidies te krijgen zijn om te kunnen bekijken of plannen haalbaar zijn. Het geld daarvoor hoeft in principe niet van de gemeente te komen.

Wethouder Houwing-Haisma merkt op dat vaak cofinanciering en meerdere partijen nodig zijn als je zaken echt groot op wilt tuigen. Het is niet zo dat je simpelweg kunt zeggen: we hebben hier grond en tuinders en daar willen we wat mee! Er moet vraag uit de markt zijn. In de afgelopen tijd heeft zij gezien hoeveel energie het kost projecten goed op te starten. Zij wil dan ook pleiten voor de manier waarop tuinders nu bezig zijn, want dat gaat goed als langs die lijn gewerkt blijft worden. Wie weet waar dan uit wordt gekomen! Er kan echter niets worden afgedwongen.

Door de D66-fractie is een motie ingediend over *social return on investment* (M12). Spreekster zou deze fractie willen vragen die motie even aan te houden. Zij heeft afgelopen week in het werkoverleg het jaarverslag over inkoop en aanbesteding in 2012 besproken. Dit moet nog door het college. Zij wil dat ter informatie aan de raad doen toekomen, maar is ook bereid dit actief te agenderen. Dan wil zij best bekijken of datgene wat in de motie wordt gevraagd kan. Waarschijnlijk kan het juridisch wel, maar moet je afwegen wat het betekent voor lokale werkgevers en bedrijven als je iedereen gaat verplichten tot *social return on investment*, terwijl het ook belangrijk is dat zij volop meedraaien. Spreekster wil de vraag meenemen en beantwoorden in september. Als de D66-fractie dan nog met een motie wil komen, ziet het college dat wel.

Wethouder Thalens-Kolker heeft begrepen dat motie M10 wordt aangehouden en mag vaststellen dat dit klopt. Zodra er wat meer over te melden valt, zal dat zeker worden gedaan.

Wethouder Sleeking constateert dat hij zeer onverwacht een compliment kreeg van de heer Leutscher, betrekking hebbend op het straatmeubilair en de kwaliteit van de openbare ruimte die worden nagestreefd op het Centrumplein en op de nieuwe Markt. De heer Leutscher heeft gezegd van mening te zijn dat Duitse architecten daar vaak veel meer oog voor hebben, welnu: laat het nu zo zijn dat de architect voor het Centrumplein afkomstig is uit München en dat de lichtdeskundige die wordt ingeschakeld voor zowel de Markt als het Centrumplein en de boulevards Noord en Zuid eveneens uit Duitsland afkomstig zijn. De heer Leutscher wordt dus op diens wenken bediend.

De heer Leutscher merkt op dat er, mocht het in de beeldvorming zo zijn dat de wethouder niet meer steun van de LEF!-fractie kan krijgen, in dit opzicht geen probleem is. Echter, waar het gaat om PR en marktontwikkeling scheiden hun wegen soms.

De heer Oldenbeuving vernam zojuist dat er een lichtdeskundige wordt ingeschakeld voor de Markt. Volgens hem moet daar nog een krediet voor worden aangevraagd.

Wethouder Sleeking vindt dit dynamisch en proactief.

De heer Oldenbeuving zegt dat dit te kort door de bocht gaat. In eerste termijn heeft hij gevraagd of het feit dat het project Markt in de Kadernota is opgenomen, betekent dat daarover nu wordt besloten. Daarop is klip en klaar nee gezegd, en hij meent dat tevens is aangegeven dat de kredietaanvraag na de zomervakantie komt. Nu hoort hij echter dat er al een inschakeling voor het project Markt plaatsvindt. Hij kan zich daar wel iets bij voorstellen, gezien de snelheid die is geboden, maar dan moet het college hierover wel transparant zijn.

Wethouder Sleeking beaamt dat de gemeente aan een tamelijk scherp tijdpad is gebonden. Hij heeft geprobeerd duidelijk te maken dat met het oog op verleende subsidies werkzaamheden vóór 1 januari 2015 afgerond moeten zijn. Dat houdt in dat de gemeente in overleg is met zowel alle omwonenden als alle *stakeholders* en dat in dat kader voorbereidende werkzaamheden worden verricht. De werkzaamheden van de lichtdeskundige richten zich op dit moment vooral op het Centrumplein, maar uiteraard wordt alleen van diens deskundigheid gebruik gemaakt waar dat kan. Vandaar de reactie: proactief!

Wethouder Wilms constateert dat de heer Huttinga iets heeft gezegd over zaakgericht werken. Als diens voorzienende blik bewaardheid wordt, gaat de gemeente daarvan wrange vruchten plukken. Natuurlijk bestaat de bereidheid hier nader met de heer Huttinga over te spreken. Het lijkt spreker goed dit met de uitnodiging van het KCC te combineren.

De heer Huttinga stelt vast dat de wethouder de gemaakte opmerking enigszins falsificeert. Hij heeft gezegd dat je van sommige dingen op een bepaald moment de wrange vruchten plukt en dat

je dus kunt voorspellen wanneer de gemeente van sommige dingen de wrange vruchten gaat plukken. Dit wil niet zeggen dat hij daarmee het zaakgericht werken veroordeelt; hij juicht dat juist toe.

Wethouder Wilms is blij met deze positieve toevoeging.

Er zijn ook opmerkingen gemaakt over de afvalstoffenheffing. Afgewacht moet worden wat voor effecten de nieuwe aanbesteding heeft. Wellicht is het goed nog eens te praten over alles wat er onder de afvalstoffenheffing valt, zoals kwijtschelding, gladheidbestrijding en ongediertebestrijding. Natuurlijk is er nog het dividend van AREA dat nu naar de algemene middelen gaat. Dus over kostendekkendheid zou nader kunnen worden gesproken.

Er is verder nog iets gezegd over een kaderstellend budget betreffende het personeel. Hij zou zich kunnen voorstellen dat eveneens wordt gekeken naar een budget voor bureaunkosten. Hij stelt zich voor hiervoor een voorstel te maken en dat aan de raad voor te leggen. Wat hij niet weet, is of dit een nieuwe discussie kan voorkomen over fte's, doch dat wacht hij maar af.

Met betrekking tot de D66-motie (M11) kan worden vastgesteld dat het college al begrip heeft getoond voor de parkeersituatie in het centrum door de parkeertarieven in 2013 niet te verhogen, hoewel dat op grond van parkeerexploitatie had moeten. De constatering in de motie deelt hij overigens niet. Emmen-centrum blijft namelijk goed bereikbaar tijdens de realisatie van de centrumplannen, immers: de maatregelen die worden genomen, zijn gebaseerd op de tien uitgangspunten die door de raad zelf zijn vastgesteld. Ook is de omzet van de middenstand afhankelijk van veel meer zaken dan alleen van de parkeertarieven. Denk maar eens aan de crisis en het inter-netwinkelen. De beschikbaarheid van parkeermogelijkheden en de bereikbaarheid vormen wel een weerstandsfactor, maar als het centrumgebied aantrekkelijk genoeg is, komen de klanten vanzelf. Door de heer Oldenbeuving is al gezegd dat betaald parkeren in Emmen gefiscaliseerd is en dat een verzoek tot een verlaging van de tarieven of zelfs gratis parkeren consequenties heeft voor de belastingopbrengsten. Volgens de Gemeentewet is voor een besluit tot een tariefverlaging of gratis parkeren de raad het bevoegd gezag en dit kun je dus niet zomaar even regelen. Overigens zijn er ook afspraken gemaakt met Q-Park over de

hoogte van de parkeertarieven, waarvan niet zonder gevolgen zomaar kan worden afgeweken.

Waar het gaat om creativiteit en oplossingsrichtingen zou je kunnen denken aan het verstrekken door ondernemers van uitrijkaarten aan klanten. Wellicht is dit een mogelijkheid. Reeds aangegeven is dat die in het overleg met De Koepel zal worden onderzocht. Is die mogelijkheid er, dan zal worden voorgesteld in elk geval de twee extra koopzondagen in september en oktober hiervoor te gebruiken. Dat zou dan extra parkeerinkomsten kunnen genereren die als dekking kunnen worden gebruikt.

Al met al wil spreker aanvaarding van deze motie ontraden.

De voorzitter wil nu eerst inventariseren hoe het met de ingediende moties staat.

Hij stelt vast dat moties M1, M13 en M14 zijn overgenomen, dat de moties M2, M3, M4 en M5 zijn ingetrokken en dat de moties M10 en M12 zijn aangehouden.

Conclusie: besluitvorming moet nog plaatsvinden over de moties M6, M7, M8, M9 en M11.

De vraag is of er een schorsing wordt gewenst alvorens tot besluitvorming wordt overgegaan.

De heer Oldenbeuving heeft geen behoefte aan een schorsing, maar wil wel het verzoek doen de beleefdheidsnormen iets op te rekken om in de raadzaal onderling even te kunnen 'smoezen'.

De voorzitter antwoordt dat het geluid enige minuten zal worden uitgezet.

Hierna wordt de vergadering voortgezet.

De heer Oldenbeuving deelt mee dat de CDA-fractie motie M6 steunt, met name omdat de laatste twee *bullits* in het verzoek perfect aansluiten bij het vervolgtraject van de reeds overgenomen motie M1. De andere moties wijst de fractie af.

De heer Van der Weide zegt dat de fractie van Wakker Emmen twijfel had over motie M11. Die twijfel is er nog steeds. Eigenlijk vindt zij het bedrag van bijna twee ton voor de voorgestelde periode te hoog. Daarom steunt zij deze motie niet.

De heer Wanders is van mening dat de wethouder in diens beantwoording duidelijk is geweest over motie M11. Derhalve steunt de PvdA-fractie deze motie niet.

De heer Moinat deelt mee dat de SP-fractie voornoemde motie ook niet steunt. Zij vraagt zich af waarom de automobilist zou moeten worden bevoordeeld en ziet liever een paar dagen gratis gebruik van de bus.

De heer Scheltens meldt dat de VVD-fractie motie M6 steunt. De moties M7, M8, M9 en M11 steunt zij niet.

De heer Huttinga kan zich bij de keuzes van de VVD-fractie aansluiten. Op zich ziet hij wel sympathieke elementen in de moties van de fractie van Vrolijk Emmen. Echter, deze zijn bijna mondiaal of hebben de strekking van gemeentelijke ongehoorzaamheid richting de rijksoverheid, waardoor de burgemeester wellicht weer zaken moet voorleggen ter vernietiging en dat gaat hem allemaal net iets te ver. Hij ziet de burgemeester met het hoofd schudden, zo van: het zal niet zo'n vaart lopen!

De voorzitter wijst er op dat het hier om moties gaat.

De heer Huttinga moet de voorzitter hierin gelijk geven!

Iemand had het eerder over een iets te lange polsstok, en dat zit wel een beetje achter deze moties.

Voor motie M11 heeft hij een zekere sympathie, maar hij is het deels wel met de heer Moinat eens dat stimuleren op deze wijze eigenlijk niet moet. De balans slaat dus over naar een nee.

De voorzitter wil om misverstanden te voorkomen zeggen dat moties een gevoel van de raad aangeven en dat is wat anders dan een besluit dat eventueel in strijd is met wet- en regelgeving.

Mevrouw Hoogeveen merkt op dat D66 een duurzame partij is. De fractie heeft dan ook gepleit voor structureel onderhoud van fietspaden en voor openbaar vervoer. Nu ligt het wat anders: zij wil de trek naar Emmen-centrum behouden, vandaar de door haar ingediende motie M11. Er zijn creatieve oplossingen te bedenken, bijvoorbeeld het verstrekken van uitrijkaarten. Wat de fractie betreft is de circa € 190.000,- het maximale bedrag, inclusief een eventuele compensatie aan Q-Park. Als het college toch nog zijn gevoelens mee wil geven, houdt de fractie dat niet tegen!

De heer Van der Weide wil de D66-fractie, gelet op de inbreng van de heer Moinat en het feit dat zich een meerderheid aftekent tegen motie M11, in overweging geven de motie in te trekken. Het GVVP komt waarschijnlijk in september eindelijk aan de orde. Wellicht kan dit idee dan worden meegenomen en komt er alsnog een voorstel dat op een meerderheid kan rekenen.

Mevrouw Hoogeveen trekt motie M11 in, want deze gaat het toch niet redden.

Mevrouw Vrolijk-Lenting begrijpt dat nu drie van haar moties op één hoop worden gegooid, terwijl ze niet zijn te vergelijken. Als mensen een motie niet hebben begrepen, hadden zij er vragen over kunnen stellen. Zij heeft het dan met name over de motie over het Rundedal (M9). Misschien is het handig de motie aan te houden, zodat iedereen in de gelegenheid is er wat meer in te duiken. Er zijn echt nog wel mogelijkheden. Als de gemeente bij Atalanta een rol op zich

neemt ten aanzien van het particuliere bedrijfsleven, is het ook wel handig bij zo'n groot onderwerp als dit het voortouw te nemen, naast de inzet die al is gegeven. Dat is in een gemeente als Emmen niet verkeerd.

De voorzitter wijst er op dat dit de ronde voor stemverklaringen is, geen derde termijn. Mevrouw Vrolijk kan zeggen haar moties in stemming gebracht te willen zien of aan te houden. In het laatste geval geeft het Reglement van orde aan binnen welke termijn erover moet worden besloten en binnen die termijn kan mevrouw Vrolijk ermee terugkomen.

Mevrouw Vrolijk-Lenting houdt motie M9 aan en wil de andere moties in stemming gebracht zien.

De voorzitter weet dat hij eigenlijk eerst het voorgestelde besluit zoals opgenomen onder nr. B1 in stemming moet brengen, doch vindt het chiquer eerst de moties die daarop betrekking hebben van een besluit te voorzien.

De raad stemt hiermee in, waarna tot besluitvorming wordt overgegaan.

Motie M1/PvdA, VVD en CDA

De raad van de gemeente Emmen, in vergadering bijeen op donderdag 27 juni 2013, aan de orde hebbende de Kadernota 2013,

overwegende dat:

- *technische beroepen in de afgelopen jaren een forse verandering hebben ondergaan (van 'vies', zwaar, eentonig en laagbetaald naar 'schoon', uitdagend, veelzijdig en goed betaald, en van 'blauwe' overall naar 'witte' overjas)*
- *er sprake is van een tekort aan technisch opgeleide mensen;*
- *dit een probleem is dat in het hele land als zodanig wordt ervaren;*
- *op landelijk niveau een techniekpact is afgesloten;*
- *in Emmen de werkloosheid op dit moment hoog is;*
- *werkloosheid vooral de mensen van 45 jaar en ouder betreft;*
- *perspectieven voor werklozen van 45 jaar en ouder op de arbeidsmarkt verhoudingsgewijs moeilijker zijn;*

constaterende dat:

- *in de gemeente veel industriële bedrijven gehuisvest zijn;*
- *binnen de industriële bedrijven grote behoefte bestaat aan goed opgeleid technisch personeel;*
- *ook in Emmen de werkloosheid aanzienlijk is;*
- *het desondanks moeilijk is vacatures voor technisch personeel in te vullen;*
- *bij een aantrekkende economie de vraag naar technisch personeel nog meer toeneemt;*
- *in Emmen sprake is van een samenwerking tussen Drenthe College en bedrijfsleven voor de vraaggerichte opleiding AOT, waaraan ook de gemeente haar medewerking heeft verleend;*
- *de behoefte aan technische medewerkers op korte termijn niet door uitstroom vanuit het voortgezet, middelbaar en hoger onderwijs ingevuld kan worden;*
- *omscholing van werkzoekenden van 45 jaar en ouder naar technische beroepen een bijdrage kan zijn aan het voorzien in de behoefte aan technisch opgeleid personeel;*

verzoekt het college:

met bedrijfsleven en onderwijs een aanpak te ontwikkelen waarbij:

- *vraag en aanbod van (goed opgeleid) technisch personeel adequaat op elkaar aansluiten;*
- *aansluiting wordt gezocht bij het landelijk techniekplan;*
- *projecten zoals de AOT-opleiding van het Drenthe College verder wordt uitgebouwd;*
- *naar een opleiding voor jongeren in de techniek nadrukkelijk aandacht is voor het omscholen van werklozen van 45 jaar en ouder,*

en gaat over tot de orde van de dag.

Overgenomen zijnde, maakt deze motie geen onderwerp van besluitvorming uit.

Motie M2/DOP

De raad van de gemeente Emmen, in vergadering bijeen op 27 juni 2013, aan de orde zijnde het raadsvoorstel RA13.0057, Kadernota 2013, inclusief bestuursrapportage 2013-1;

constaterende dat:

- *dat veel middenstanders door een opstapeling van factoren het momenteel moeilijk hebben;*
- *deze middenstanders voor een zoektocht staan hoe ze afzonderlijk en gezamenlijk kunnen veranderen, waarbij onder andere mogelijkheden van internet en smartphone een belangrijke rol spelen;*

overwegende dat:

- *als veel middenstanders niet tijdig een omslag kunnen maken dit tot grote leegstand in winkelcentra zal gaan leiden;*
- *hulp bij de zoektocht naar veranderingen kan helpen bij het tijdig een omslag te kunnen maken door middenstanders;*
- *volwaardige winkelcentra een belangrijk onderdeel uitmaken van de leefbaarheid van dorpen en wijken in onze gemeente;*

verzoekt het college:

- *in overleg met de middenstandsverenigingen in wijken en dorpen te onderzoeken hoe de gemeente kan helpen om de zoektocht naar de juiste veranderingen te vergemakkelijken en te versnellen;*
- *hierbij de Stenden Universiteit te betrekken;*
- *hierbij, tezamen met de Stenden Universiteit, in beeld te brengen welke lokale en regionale*

- *bedrijven de middenstand bij deze omslag en veranderingen zouden kunnen helpen;*
- *te onderzoeken of er behoefte is aan een of meerdere informatiebijeenkomsten over dit thema, waarbij middenstanders kennis en ideeën kunnen opdoen en contacten kunnen leggen met lokale en regionale bedrijven met kennis en ervaring op dit terrein;*
- *de raad in oktober of november 2013 over de uitkomsten van dit onderzoek te informeren,*

en gaat over tot de orde van de dag.

Ingetrokken zijnde, maakt deze motie geen onderwerp van besluitvorming uit.

Motie M3/Wakker Emmen

De raad van de gemeente Emmen, in vergadering bijeen op 27 juni 2013,

constaterende dat:

- *de raadsadviseur bij de definitieve besluitvorming in maart 2012 heeft geconcludeerd dat de kwalitatieve en financiële onderbouwing aangaande het project Atalanta c.q. Centrumvernieuwing Emmen (CVE) van een zeer pril niveau is en dat ramingen al jarenlang indicatief zijn;*
- *de indicatieve bedragen uit 2008 nog steeds niet zijn geïndexeerd;*
- *er onzekerheid is over de te ontvangen MIRT-subsidie van € 17 miljoen en dit een hoog risico vormt;*
- *kwartaalrapportage CVE 2012-03 melding maakt van het feit dat naar verwachting het krediet voor het project parkeergarage Westerstraat zal worden overschreden;*
- *het investeringsbudget ontwikkeling locatie Vreding is overschreden met € 1,204 miljoen en dat de afname van de grond door de Rijksbelastingdienst hoogst onzeker is;*
- *het meerjarenkader voor de jaren tot en met 2017 gepaard gaat met bezuinigingen van enkele miljoenen;*

overwegende dat:

- *het niet tijdig kunnen verkrijgen van subsidies extra gemeentelijke risico's en kosten met zich mee kan brengen;*
- *het verkrijgen van de MIRT-subsidie van € 17 miljoen hoogst onzeker is en een extra gemeentelijke bijdrage kan gaan vergen;*

- *uit studies over vergelijkbare projecten blijkt dat er een reële kans op kostenoverschrijdingen aanwezig is;*
- *het wenselijk is dat veranderingen in het budget of investering binnen het programma worden opgevangen;*
- *de gemeente Emmen risicodragend is in het project Atalanta c.q. CVE-project en dat kostenoverschrijdingen een groot risico vormen voor de gemeentelijke financiën;*
- *het wenselijk is in te kunnen spelen op mogelijke tegenvallers, evenals het kunnen beschikken over bezuinigingsvoorstellen voor de totale gemeentelijke financiën en het meerjarenkader tot en met 2017;*

verzoekt het college:

- *versoberingen c.q. bezuinigingen binnen het programma Atalanta/CVE voor te bereiden en op te stellen, opdat hiermee kan worden geanticipeerd door raad en college bij eventuele kostenoverschrijdingen of andere onverwachte gebeurtenissen;*
- *deze voorstellen gelijktijdig paraat te hebben met de begroting 2014,*

en gaat over tot de orde van de dag.

Ingetrokken zijnde, maakt deze motie geen onderwerp van besluitvorming uit.

Motie M4/LEF!

De gemeenteraad van Emmen, in vergadering bijeen op 27 juni 2013,

heeft kennisgenomen van de Kadernota 2013;

constateert:

- *dat het van wezenlijk belang is dat de gemeente Emmen (zelf ook) mogelijkheden creëert om de aantrekkelijkheid van mogelijkheden en ontwikkelingen binnen de gemeente te etaleren en uit te dragen;*

constateert eveneens:

- *dat de huidige website van de gemeente in zijn huidige opzet en uitingsvorm voor het merendeel primair gericht is op de eigen inwoners;*

verzoekt het college van burgemeester en wethouders:

- *bij de ontwikkeling, en de daarmee samenhangende inhoudelijke discussie, van city-marketing de kansen en uitdagingen van een andere opzet van de website dan wel websites in te brengen,*

en gaat over tot de orde van de dag.

Ingetrokken zijnde, maakt deze motie geen onderwerp van besluitvorming uit.

Motie M5/BGE

De raad van de gemeente Emmen, in vergadering bijeen d.d. 27 juni 2013, gehoord hebbende de beraadslaging over agendapunt B1;

constaterende dat:

- *door de gemeente verstrekte hulpmiddelen in bruikleen op het moment dat ze niet meer worden gebruikt vaak niet direct boor inname bij de gemeente worden aangeboden;*
- *daardoor onnodig vaak nieuwe hulpmiddelen in bruikleen worden verstrekt, terwijl verstrekking van gebruikte hulpmiddelen mogelijk zou zijn;*
- *hierdoor extra kosten worden gemaakt;*

overwegende dat:

- *een actieve benadering om niet gebruikte hulpmiddelen in bruikleen zo snel mogelijk weer aan de gemeente te retourneren, zal bijdragen aan kostenbesparing op verstrekte hulpmiddelen;*
- *deze actie benadering mensen er bewust van kan maken dat zij een eigen bijdrage kunnen leveren aan het betaalbaar houden van de zorgkosten van de gemeente;*

verzoekt het college: een actief hergebruik van hulpmiddelen na te streven door:

1. *alle personen die hulpmiddelen in bruikleen van de gemeente hebben jaarlijks een overzicht te verstrekken van alle hulpmiddelen die ze in bruikleen hebben;*
2. *bij dit jaarlijkse overzicht het verzoek te doen hulpmiddelen die niet meer worden gebruikt bij de gemeente ter inname aan te bieden en hierbij tevens aan te geven op welke wijze dit kan gebeuren,*

en gaat over tot de orde van de dag.

Ingetrokken zijnde, maakt deze motie geen onderwerp van besluitvorming uit.

Motie M6/BGE

De raad van de gemeente Emmen, in vergadering bijeen d.d. 27 juni 2013, gehoord hebbende de beraadslaging over agendapunt B1;

constaterende dat:

- *ondanks de stijgende werkloosheid in Nederland er in bepaalde sectoren een tekort is aan geschikte arbeidskrachten;*
- *dit tekort de komende jaren alleen maar dreigt op te lopen;*
- *enkele werkgevers al hebben aangegeven zich door dit probleem mogelijk genoodzaakt te voelen uit Nederland te verstrekken;*

overwegende dat:

- *onduidelijk is hoe groot dit probleem in Emmen is en in de nabije toekomst zal zijn;*
- *gericht beleid voor dit probleem kan zorgen voor behoud en toename van de werkgelegenheid in de regio Emmen;*

verzoekt het college:

- *onderzoek te doen in welke sectoren in de regio Zuidoost-Drenthe een tekort is of in de toekomst dreigt aan geschikte arbeidskrachten en aan te geven om welke functies/opleidingen het hierbij gaat;*
- *dit onderzoek indien mogelijk op te pakken met buurgemeenten;*
- *tevens de mogelijkheden in beeld te brengen hoe de gemeente een bijdrage kan leveren aan het oplossen van deze tekorten;*
- *de raad eind 2013 over de uitkomsten hiervan te informeren,*

en gaat over tot de orde van de dag.

Zonder hoofdelijke stemming wordt deze motie aangenomen, met de aantekening dat de leden van de PvdA-fractie geacht willen worden tegen te hebben gestemd.

Motie M7/Vrolijk Emmen

De raad van de gemeente Emmen, in vergadering bijeen op 27 juni 2013, aan de orde zijnde de Kadernota;

constaterende dat:

- het kabinet heeft besloten dat Jeugdzorg dient te worden gedecentraliseerd;
- Jeugdzorg en de verankering hiervan in de Nederlandse wetgeving direct is verbonden met de werking van Het Internationaal Verdrag voor de Rechten van het Kind, hetwelk door Nederland op 6 februari 1995 is geratificeerd;
- de staat de rechten van het kind dient te beschermen;
- de staat nu een korting van 40% wil doorvoeren op de zorg die hij voor zijn inwonende kinderen heeft;
- de Kinderombudsman een negatief advies heeft gegeven;
- deskundigen in het werkveld aangeven dat het decentraliseren tot meer versnippering van de zorg leidt en dit grote risico's met zich meebrengt;
- deze deskundigen al tientallen jaren ervaring hebben in het werk en nog steeds bezig zijn met doorontwikkeling van de kwaliteit van de Jeugdzorg, wat nu met de voornoemde maatregel in gevaar komt;

overwegende dat:

- niet de financiële overwegingen de basis dienen te vormen voor de Jeugdzorg, maar de kwaliteit van de geboden zorg en verankering van de rechten en het welzijn van het kind leidend dienen te zijn bij de vraag wie er verantwoordelijk is voor de uitvoering;
- de gemeente Emmen niet de kennis en kunde heeft om de kwaliteitscriteria te toetsen die benodigd zijn voor de verankering van voornoemde zekerheden die de Jeugdzorg verbonden dienen te zijn;
- de gemeente Emmen wil investeren in de Jeugdzorg, maar niet de verantwoordelijkheid kan en wil nemen;

verzoekt het college van B&W:

- in 'Den Haag' en bij de VNG uit te spreken dat de gemeente Emmen de verantwoordelijkheid niet kan en wil dragen voor verschrapping van de Jeugdzorg;
- Jeugdzorg onder de landelijke kerntaken behoort te vallen, gezien de werking van het IVRK;
- de kwaliteit leidend dient te zijn en deze door de huidige organisaties in het werkveld in een continu verbeterproces naar een hoger niveau wordt gebracht;

- uit te spreken dat, indien voornoemde maatregelen doorgang vindt, de kwaliteit wordt afgebroken, met alle gevolgen van dien,

en gaat over tot de orde van de dag.

Zonder hoofdelijke stemming wordt deze motie verworpen, met de aantekening het lid van de fractie van Vrolijk Emmen en het aanwezige lid van de DOP-fractie geacht willen worden voor te hebben gestemd.

Motie M8/Vrolijk Emmen

De raad van de gemeente Emmen, in vergadering bijeen op 27 juni 2013,
aan de orde zijnde de Kadernota;

constaterende dat:

- het kabinet van 2008 de keuze heeft gemaakt om € 27,1 miljard aan directe steun te verlenen aan enkele Europese landen en € 64,1 in Nederlandse banken te steken, met de verdeling:
 - € 2 miljard in het IMF, dat dit geld gebruikt om noodsteun aan banken en landen te verlenen;
 - € 9,7 miljoen aan Griekenland
(bron: <http://rijksoverheid.nl/onderwerpen/sc-huldencrisis/financiële-steun-aan-noodlijdende-landen/financiële-steun-griekenland>);
 - € 2,6 miljard aan Ierland
(bron: <http://rijksoverheid.nl/onderwerpen/schuldencrisis/financiële-steun-aan-noodlijdende-landen/financiële-steun-ierland>);
 - € 3,8 miljard aan Portugal
(bron: <http://rijksoverheid.nl/onderwerpen/schuldencrisis/financiële-steun-aan-noodlijdende-landen/financiële-steun-portugal>);
 - € 8,2 miljard aan Spanje
(bron: <http://rijksoverheid.nl/onderwerpen/sc-huldencrisis/financiële-steun-aan-noodlijdende-landen/steunaanvraag-spanje-vanwege-bankencrisis>);
 - € 0,8 miljard aan Cyprus
(bron: <http://rijksoverheid.nl/onderwerpen/sc>)

huldencrisis/financiële-steun-aan-noodlijdende-landen/steunaanvraag-spanje-cyprus):

- € 16,8 miljard aan Fortis (waarbij al eerder vanuit Europa € 100 miljard in Fortis was gestoken om een Lehman Brothers-effect in Europa te krijgen);
- € 30 miljard aan de ABN-AMRO bank;
- € 10 miljard aan de ING;
- € 3 miljard aan Aegon;
- € 3,7 miljard aan SNS Reaal;
- het kabinet in Europees verband stimuleringspakketten heeft opgezet voor de Europese economie welke door banken ten behoeve van de eigen balansen zijn gebruikt; € 437 miljard in 2009 aan alle Europese instellingen ten behoeve van de Europese economie, dat direct werd teruggestort om de balansen ‘op te schonen’;
- € 100 miljard in 2011 voor de Europese financiële instellingen ten behoeve van de innovatiekracht van Europa, welk geld nimmer voor dit doel is gebruikt;
- het kabinet weet heeft van het feit dat er in de zorg wordt gefraudeerd voor een bedrag van circa € 6 miljard (bron: Volkskrant 23 april 2013);
- prestigeprojecten in Nederland die mislukken dan wel worden gestopt en die de burgers circa € 17,5 miljard kosten om (af) te betalen. Onderstaand een opsomming van enkele grote projecten:
 - Betuwelijn kostenoverschrijding € 9 miljard, waarvan € 5,8 bouwkosten en € 3,2 miljard bijdrage exploitatiekosten (bron: www.tudelft.nl vervoerseconomie);
 - C2000 € 0,6 miljard voor een niet werkend systeem (bron: <http://www.acp.nl/zoek/?e-mail=&name=&txsolr%5Bq%5D=C2000&id=1955&L=0&email=&firstname=&spamshield%5D=true&x=0&&y=0>);
 - HSL kostenoverschrijding € 5,2 miljard, waarvan € 3,7 miljard bouwkosten en € 1,5 miljard vanwege Fyra-debacle (bron: vervoerseconoom Bert van Wee van de TU Delft);
 - Informaticaprojecten (kostenoverschrijding of volledig debacle) € 2,7 miljard, bestaande uit onder andere de ontwikkelkosten voor het Elektronisch Patiënten Dossier (gecanceled 1-1-2012),

kostenoverschrijding van de OV Chipkaart, P-Direct (samenvoeging personeeladministraties van acht ministeries), Speer (samenvoegen logistiek van de krijgsonderdelen), enzovoort.

overwegende dat:

- het kabinet er voor kiest de meer dan 2.500 topbestuurders met salarissen die op een niveau hoger dat de ‘Balkenende’-norm liggen zeven jaar de tijd te geven om dit tot een acceptabel; niveau terug te brengen;
- het kabinet weet heeft van de omvang van de fraude in de zorg en de keuze heeft om die fraude in de zorg direct aan te pakken, echter dit op de lange termijn schuift;
- het kabinet nog steeds geen wet- en regelgeving heeft gemaakt om degenen die verantwoordelijk zijn voor de grote verliezen, zoals hierboven aangegeven, aan te pakken, maar de rekening legt bij de hardwerkende burgers, de kwetsbare groepen en sociaalzwakkeren in de samenleving;
- het kabinet de keuze had om het geld dat nu direct naar de financiële instellingen is overgemaakt te investeren in overname van hypotheek en daarmee al in een eerder stadium rust in de huizenmarkt en dus rust in heel veel huishoudens had kunnen creëren;
- de diverse kabinetten keer op keer keuzes maken die door deskundigen worden afgeraden maar doorzet, met als resultaat een kostenpost van circa € 7 miljard per jaar;
- het kabinet keer op keer keuzemomenten heeft gehad om geld in mensen en innovatie van de economie te investeren, omdat het verdienkapitaal niet in de financiële instellingen maar in mensen zit;

verzoekt het college van B&W:

- in ‘Den Haag’ en bij de VNG uit te spreken dat de gemeente Emmen de Europese 3%-norm niet van toepassing vindt vanwege alle voorgaande argumenten;
- te beargumenteren dat het wat Emmen aangaat nu tijd is voor investeren in de inwoners van Emmen en dat ‘Den Haag’ eerst maar eens orde op zaken moet stellen in de zorg en bij de bestuurslagen waar men klaarblijkelijk denkt dat de rekening bij de hardwerkende burgers, kwetsbare groepen in onze samenleving en de sociale minima kan worden neergelegd;

- in 'Den Haag' en bij de VNG te beargumenteren dat de bereidheid van burgers in Emmen om zware 'aderlatingen' te doen pas weer aanwezig zal zijn als dit op basis van sociale rechtvaardige uitgangspunten zal zijn gebaseerd,

en gaat over tot de orde van de dag.

Zonder hoofdelijke stemming wordt deze motie verworpen, met de aantekening dat het lid van de fractie van Vrolijk Emmen en het aanwezige lid van de DOP-fractie geacht willen worden voor te hebben gestemd.

Motie M9/Vrolijk Emmen

De raad van de gemeente Emmen, in vergadering bijeen op 27 juni 2013, aan de orde zijnde de Kadernota;

constaterende dat:

- er circa 1 miljard mensen op aarde in hongersnood leven;
- het probleem van de hongersnood in de toekomst vanwege de almaar groeiende wereldbevolking groter wordt;
- er een almaar groter wordend probleem ontstaat door de opwarming van de aarde;
- er binnen de gemeente Emmen behoefte is aan ontwikkeling van banen in zowel kwalitatieve als kwantitatieve zin, met andere woorden: voor zowel hoger opgeleid personeel als reguliere arbeidsplaatsen;
- de gemeente Emmen een substantiële bijdrage wil leveren aan het herstel van de huidige economische omstandigheden binnen de gemeente;
- de gemeente een duurzame en langdurige impuls wil geven aan de ontplooiingsmogelijkheden voor zowel lokale bedrijven als burgers;

overwegende dat:

- de gemeente Emmen onbenutte faciliteiten heeft liggen in het gebied Rundedal, welke kunnen worden ingezet voor het creëren van een proefgebied voor de ontwikkeling van zowel de voedingsindustrie als de farmaceutische industrie;
- er kennis op het gebied van de planten- en bloementeelt binnen de gemeente aanwezig is die in de huidige vorm dan wel middels om- en/of bijscholing ten behoeve van dit doel kan worden ingezet;

- er ten behoeve van het voornoemde doel vele Europese en landelijke subsidies te verkrijgen zijn;

- er grote instituten zoals het Weizman Institute in Rehovot Israël, Cornell University in Ithaca New York, maar ook de Universiteit Wageningen, de TU Delft, de TU Enschede, ieder op het eigen specifieke gebied bezig zijn met onderzoek naar voornoemde producten en vrijwel altijd een bijdrage leveren aan nieuwe grootschalig opgezette overkoepelende initiatieven;

- zowel grote energieleveranciers als producenten van voedsel en farmaceutische producten constant met research en development op dit gebied bezig zijn;
- de gemeente op het specifiek ontwikkelen van nieuwe klimaatneutrale productiemethoden en duurzame gewassen het voortouw kan nemen als overkoepelende partij die alle stakeholders en onderzoekpartijen binnen de gemeente bij elkaar kan brengen en faciliteren;
- een dergelijk initiatief voor tientallen jaren enkele honderden directe en een veelvoud van indirecte banen kan opleveren;

verzoekt het college:

- een werkgroep te formeren die de haalbaarheid van het vorenstaande onderzoekt en die een concreet uitgewerkt plan formuleert waarin het in deze motie geformuleerde doel wordt onderzocht en onderbouwd op de specifieke punten productenbehoefte midden- en lange termijn, verduurzaming productiemethoden, afzetmarkten, impuls lokale werkgelegenheid, aantrekken arbeidsgelegenheid voor hoger opgeleiden, aanzuigende werking opleidingsinstituten voor lokale dependance, inzetbaarheid alle stakeholders;
- en meetbare doelstellingen betreffende de realisatie, de financierbaarheid van het plan en de resultaten binnen een termijn van acht maanden aan de raad te presenteren,

en gaat over tot de orde van de dag.

Aangehouden zijnde, maakt deze motie geen onderwerp van besluitvorming uit.

Motie M10/Vrolijk Emmen

De raad van de gemeente Emmen, in vergadering bijeen op 27 juni 2013, aan de orde zijnde de Kadernota;

Jongeren Op Gezond Gewicht (JOGG) is de beweging voor een gezonde omgeving en een gezonde jeugd. Iedereen in stad, dorp of wijk zet zich in om gezond eten en bewegen voor jongeren gemakkelijk en aantrekkelijk te maken. Het is een lokale, duurzame en intersectorale aanpak die bewezen effectief is om de stijging van overgewicht bij jongeren (0-19 jaar) om te zetten in een daling. Publieke en private partijen werken nauw samen. Gemeenten vervullen een spilfunctie. Zij nemen de regie op zich, zodat samenhang en samenwerking gewaarborgd zijn.

constaterende dat:

- *het initiatief JOGG een initiatief is van het Convenant Gezond Gewicht, een samenwerkingsverband van 26 landelijke (koepel)-organisaties, afkomstig uit de (rijks)overheid, het bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties;*
- *alle partners die het Convenant Gezond Gewicht hebben getekend ook het deelconvenant JOGG getekend, waarmee zij aangeven dat zij de JOGG-aanpak onderschrijven en dat zij hun leden oproepen zich aan te sluiten bij de JOGG-beweging;*

overwegende dat:

- *overgewicht ook in Emmen op termijn een probleem kan betekenen;*
- *er meer sport- en spelmogelijkheden voor kinderen nodig zijn;*
- *JOGG een betaalbaar initiatief is om naast sport- en spelmogelijkheden op gestructureerde wijze aan de slag te gaan met overgewicht binnen de gemeente;*

verzoekt het college van B&W: zich aan te sluiten bij het JOGG-initiatief,

en gaat over tot de orde van de dag.

Aangehouden zijnde, maakt deze motie geen onderwerp van besluitvorming uit.

Motie M11/D66

De raad van de gemeente Emmen, in vergadering bijeen d.d. 27 juni 2013,

aan de orde zijnde raadsvoorstel RA13.0057, Kadernota 2013;

constaterende dat:

- *het centrum van Emmen gedurende geruime tijd met de auto beperkt toegankelijk is en blijft;*
- *de lokale middenstand hierdoor minder inkomsten heeft;*
- *de automobilist zelf hiervan ook overlast heeft;*

overwegende dat:

- *bezoekers met de auto naar het centrum van Emmen moeten kunnen blijven komen;*
- *de beperkte toegankelijkheid enigszins verzacht kan worden door een aantal weekeinden in de najaarsmaanden 2013 geen parkeergeld te vragen;*
- *de lokale middenstand wel een impuls kan gebruiken;*

verzoekt het college:

in de periode 7 september tot en met 22 december op de zaterdag en de aangewezen koopzondagen geen parkeergeld te innen, hetgeen zal leiden tot een maximaal gemis aan parkeergelden van circa € 190.000,-, en dit via de media te communiceren,

en gaat over tot de orde van de dag.

Ingetrokken zijnde, maakt deze motie geen onderwerp van besluitvorming uit.

Motie M12/D66

De raad van de gemeente Emmen, in vergadering bijeen d.d. 27 juni 2013, gehoord hebbende de beraadslaging;

constaterende dat:

- *er al een SROI-regeling gebruikt wordt;*
- *bij deze regeling een ondergrens van € 250.000,- aanbesteding gehanteerd wordt;*

overwegende dat:

- *SROI een bredere inzet verdient;*
- *SROI op een bredere en creatieve wijze toegepast kan worden;*

van mening zijnde dat de ondergrens kan vervallen;

roept het college op de ondergrens van de SROI-regeling te verlaten,

en gaat over tot de orde van de dag.

Aangehouden zijnde, maakt deze motie geen onderwerp van besluitvorming uit.

Motie M13/D66

De raad van de gemeente Emmen, in vergadering bijeen d.d. 27 juni 2013, gehoord hebbende de beraadslaging;

constaterende dat:

- *de gemeente veel gronden in bezit heeft die nu geen opbrengsten met zich meebrengen;*
- *de drempel voor starters en doorstarters voor het bouwen van huizen hoger is geworden;*

overwegende dat:

- *stimulering van de bouw op zoveel mogelijk wijzen dient te geschieden;*
- *wonen in Emmen gemakkelijk dient te worden gemaakt;*
- *het moeten kopen van grond drempelverhogend werkt voor starters;*

is van mening dat drempels die de bouw in de weg staan geslecht dienen te worden;

roept het college op de mogelijkheid te onderzoeken van het in erfpacht uitgeven van gronden,

en gaat over tot de orde van de dag.

Overgenomen zijnde, maakt deze motie geen onderwerp van besluitvorming uit.

Motie M14/VVD

De raad van de gemeente Emmen, in vergadering bijeen op donderdag 27 juni 2013, aan de orde zijnde de Kadernota 2013;

overwegende dat:

- *de veranderingen van technische beroepen vaak niet bekend zijn;*
- *de aanwezigheid in Emmen van bedrijven met deze beroepen onbekend zijn, zowel binnen als buiten Emmen;*
- *dit een probleem is dat in het hele land als zodanig wordt ervaren;*
- *er een hoge(re) werkloosheid is in Emmen;*

constaterende dat:

- *bij opleiding en beroepskeuze veel technische beroepen minder bekend zijn;*
- *de potentiële werknemers, banen en bedrijven in Emmen bij meerdere groepen niet voldoende bekend zijn;*
- *13 mei 2013 er een techniekpact is afgesloten op landelijk niveau (<http://www.techniekpact.nl>);*

verzoekt het college:

- *te onderzoeken of de middelen in het techniekpact ingezet kunnen worden voor informatiemateriaal, zoals promotievideo's online voor diverse thema's, bijvoorbeeld werkzoekende, vestigingsplaats, stage en opleidingen keuze;*
- *dit samen met ondernemers (-verenigingen) en opleidingen te doen;*
- *voor de behandeling van de begroting met een voorstel terug te komen bij de gemeenteraad,*

en gaat over tot de orde van de dag.

Overgenomen zijnde, maakt deze motie geen onderwerp van besluitvorming uit.

Zonder hoofdelijke stemming wordt ten slotte de Kadernota 2013 met de daarbij door het college voorgestelde punten zoals genoemd onder de nrs. 1 t/m 4 vastgesteld, met de aantekening dat de leden van de fracties van SP, BGE en Vrolijk Emmen en het aanwezige lid van de DOP-fractie geacht willen worden tegen te hebben gestemd.

B2. Sluiting

De voorzitter deelt mee dat nog gebruik kan worden gemaakt van een hapje en een drankje en sluit de vergadering te 19.28 uur.

Aldus vastgesteld in de raadsvergadering van 26 september 2013.

De voorzitter,

De griffier,

AGENDA

Categorie nummer	Agenda nummer	Stuk nummer	Onderwerp
A	1	--	Opening en vaststelling agenda
A	2	--	Vragenhalfuur
B	1	RA13.0057	Kadernota 2013 inclusief 1 ^e bestuursrapportage 2013 en meerjarenperspectief grondexploitaties + bijlage RIS.6138
B	2	--	Sluiting